

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ كىتابنىڭ مۇئەللىپى بېلىقچى زەبەدىنىڭ ئوغلى يۇھاننادۇر. ئۇ پېترۇس ۋە ئۆز قېرىندىشى ياقۇپ بىلەن بىر قاتاردا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەڭ يېقىن شاگىرتى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئۇ بۇ كىتابتا ئۆز ئىسمىنى ئىشلەتمەي، ئۆزىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياخشى كۆرىدىغان شاگىرتى دەپ تىلغا ئالغان (13 - باب 23 - ئايەت). مۇئەللىپ بۇ كىتابنى كىشىلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىگە ئىشىنىشى ھەم بۇ ئارقىلىق ئۇنىڭغا باغلىنىپ ھاياتلىققا ئېرىشىشى ئۈچۈن يازغان.

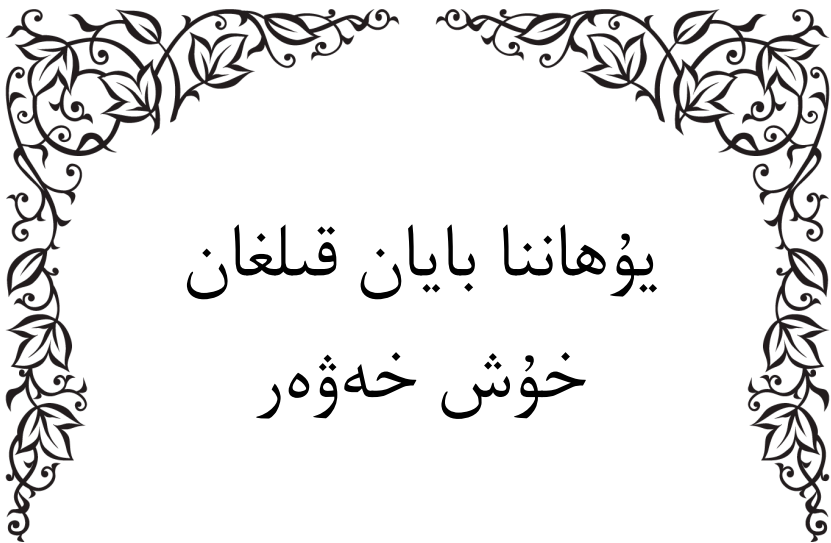
مۇئەللىپ كىتابىنى ئەزەلدىن مەۋجۇت بولغان «كلام»، يەنى ئادەم تېنىدە ئىنسانلار ئارىسىغا كەلگەن ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى مەلۇماتتىن باشلىغان. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرى ھەمدە ئۇنىڭ بۇ مۆجىزىلەر ئارقىلىق ھەقىقەتنى چۈشەندۈرگەنلىكىنى تەسۋىرلىگەن. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى بىلەن بىللە بولغان ئەڭ ئاخىرقى كەچلىك تامىقى ھەققىدە كۆپرەك مەلۇمات بەرگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى ۋە تىرىلىشىنى خاتىرىلىگەن. مۇئەللىپ ھەزرىتى ئەيسا تىرىلگەندىن كېيىن ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بىلەن بولغان بىرقانچە قېتىملىق ئۇچرىشىشىنى تەسۋىرلەش بىلەن كىتابىنى تاماملىغان.

بۇ كىتابتا مۇئەللىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىنى «ھاياتلىق نېنى»، «ھاياتلىق سۈيى»، «دۇنيانىڭ نۇرى»، «ياخشى قويىچى»، «يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق»، «ئۈزۈم تېلى» ۋە «ئىنسانلارنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى ۋە ھاياتلىق بەرگۈچى» دەپ تىلغا ئالغانلىقىنى خاتىرىلەش بىلەن ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەل ئىنسانلار موھتاج بولغان قۇتقۇزغۇچى ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەرگەن.

تېزىس:

1. كلام — ھەزرىتى ئەيسادۇر (1 - باب 1 — 18 - ئايەتلەر)

2. يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا گۇۋاھلىق بېرىشى
(1 - باب 19 — 34 - ئايەتلەر)
3. ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەسلەپكى شاگىرتلىرى (1 - باب 35 — 51 - ئايەتلەر)
4. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالاھىدە يەتتە مۆجىزىسى (2 — 11 - بابلار)
5. ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ دۇنيادىكى ھاياتىنىڭ ئاخىرقى ھەپتىسى
(12 — 19 - بابلار)
6. ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى ۋە شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى (20 - ، 21 - بابلار)

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسا — خۇدانىڭ كالامىدۇر

1 ھەممىدىن بۇرۇن «كالام» * مەۋجۇت ئىدى. ئۇ خۇدا بىلەن بىللە ئىدى ھەم ئۆزى خۇدا ئىدى.² ئۇ، ئالەم يارىتىلىشتىن بۇرۇنلا خۇدا بىلەن بىللە ئىدى.³ ئۇ ئارقىلىق بارلىق مەۋجۇداتلار يارىتىلدى. ھېچقانداق مەۋجۇدات ئۇنىڭسىز يارىتىلغان ئەمەس.⁴ «كالام» ھاياتلىقنىڭ مەنبەسى بولۇپ، بۇ ھاياتلىق ئىنسانلارغا نۇر ئېلىپ كەلدى.⁵ نۇر قاراڭغۇلۇقنى يورۇتدۇ. قاراڭغۇلۇق بولسا نۇرنى ھەرگىز بېسىپ چۈشەلگەن ئەمەس.⁶ ۋاقىت - سائىتى كەلگەندە، بىر ئادەم خۇدا تەرىپىدىن مەيدانغا كەلدى. ئۇنىڭ ئىسمى يەھيا ئىدى.⁷ ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئۆزى ئارقىلىق «ھەقىقىي نۇر» غا ئىشىنىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىشكە كەلگەندى.⁸ يەھيا پەيغەمبەر ئۆزى «ھەقىقىي نۇر» ئەمەس، ئۇ پەقەت «ھەقىقىي نۇر» غا گۇۋاھلىق بەرگۈچىدۇر.⁹ دۇنياغا كېلىدىغان بۇ «ھەقىقىي نۇر» پۈتكۈل

* 1. كالام — «سۆز» دېگەن مەنىدە بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بىر نامىدۇر.

ئىنساننى يورۇتىدىغان نۇردۇر.

¹⁰ دۇنيا «كalam» ئارقىلىق يارىتىلغان بولسىمۇ، «كalam» بۇ دۇنياغا كەلگەندە، دۇنيا ئۇنى تونۇمدى. ¹¹ ئۇ ئۆز تۇپرىقىغا كەلگەن بولسىمۇ، بىراق ئۇنى ئۆز خەلقى قوبۇل قىلمىدى. ¹² شۇنداقتىمۇ، ئۇ ئۆزىنى قوبۇل قىلىپ، ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە خۇدانىڭ پەرزەنتى بولۇش ھوقۇقىنى بەردى. ¹³ بۇ ھوقۇققا ئېرىشكەنلەر يا قاندىن، يا جىنسىي تەلەپتىن، يا ئىنسان خاھىشىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسىدىن قايتا تۆرەلگەن بولىدۇ.

¹⁴ «كalam» ئىنسان بولدى ھەم ئارىمىزدا ياشىدى. ئۇ مېھىر - شەپقەت ۋە ھەقىقەتكە تولغان بولۇپ، بىز ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىنى، يەنى ئاتىمىز خۇدانىڭ بىردىنبىر يېگانە ئوغلنىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆردۇق.

¹⁵ يەھيا پەيغەمبەر ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىپ، خالايققا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى:

— مەن سىلەرگە: «مەندىن كېيىن كەلگۈچى مەندىن ئۇلۇغدۇر، چۈنكى ئۇ مەن تۇغۇلۇشتىن بۇرۇنلا مەۋجۇت» دېگەندىمغۇ. ئۇ دەل مۇشۇ كىشىدۇر!

¹⁶ ئۇنىڭ مېھىر - شەپقىتى چەكسىز بولغاچقا، ھەممىمىز ھەر دائىم بەخت ئۈستىگە بەختكە ئېرىشىپ كەلدۇق. ¹⁷ چۈنكى، تەۋرات قانۇنى مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەن بولسا، خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ۋە ھەقىقىتى ئەيسا مەسىھ* ئارقىلىق يەتكۈزۈلدى. ¹⁸ خۇدانى ھېچكىم كۆرۈپ باققان ئەمەس. بىراق، ئۇنى ئاتىمىز خۇدانىڭ ھەمراھى ۋە يېگانە ئوغلى، شۇنداقلا ئۆزى خۇدا بولغان ئەيسا مەسىھ بىزگە بىلدۈردى.

*17. مەسىھ — پەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان، خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان، ھامان بىر كۈنى كېلىپ مەڭگۈ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھنى كۆرسىتىدۇ.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ سۆزى

¹⁹ يېرۇسالېمدىكى يەھۇدىي ئاقساقاللىرى خۇدانىڭ ئەۋەتىدىغان قۇتقۇزغۇچىسىنىڭ يەھيا پەيغەمبەر ياكى ئەمەسلىكىنى بىلىش ئۈچۈن، روھانىيلار بىلەن مەركىزىي ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان لاۋىيلارنى يەھيانىڭ ئالدىغا ئەۋەتتى. ²⁰ يەھيا پەيغەمبەر ئىككىلەنمەستىن: — مەن قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئەمەسمەن، — دەپ ئېنىق جاۋاب بەردى.

²¹ ئۇلار ئۇنىڭدىن:

— ئۇنداقتا ئۆزۈڭ كىم بولسىن؟ ئىلىياس پەيغەمبەر بولامسەن؟ — دەپ سورىدى.

— ياق! مەن ئىلىياس پەيغەمبەر ئەمەسمەن، — دېدى ئۇ.

— ئەمەس، مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر مۇسەن؟ — دەپ سورىدى ئۇلار. يەھيا پەيغەمبەر يەنە: — ياق! — دەپ رەت قىلدى.

²² ئاخىردا، ئۇلار:

— ئۇنداقتا، سەن زادى كىم بولسىن؟ بىزنى ئەۋەتكەنلەرگە ئېيتقۇدەك بىر جاۋاب بەرگىن. ئېيتقىنا. سەن قانداق ئادەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

²³ يەھيا پەيغەمبەر مۇنداق جاۋاب بەردى:

— يەشايا پەيغەمبەر بۇرۇن ئېيتقان، خۇدا ئەۋەتىدىغان قۇتقۇزغۇچى كېلىشتىن ئىلگىرى چۆلدە، «رەببىمىزنىڭ كېلىشىگە تۈز يول تەييار قىلىڭلار» دەپ تۈۋلايدىغان كىشى مەندۇرمەن!

²⁴⁻²⁵ يېرۇسالېمدىن ئەۋەتىلگەن بەزى پەرسىيەلەر مۇ* يەھيا

*24-25. پەرسىيەلەر — يەھۇدىي دىنىغا تەۋە بولغان، تەۋرات تۈزۈملىرىگە قاتتىق رىئايە قىلىدىغان مەزھەپتىكى كىشىلەر.

پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن:

— سەن يا قۇتقۇزغۇچى — مەسسھ، يا ئىلياس ياكى مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر بولمىساڭ، نېمىشقا كىشىلەرنى خۇدانىڭ يولىغا چاقىرىپ، سۇغا چۆمۈلدۈرسەن؟* — دەپ سورىدى.

²⁶ يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:

— مەن كىشىلەرنى سۇغلا چۆمۈلدۈرمەن، لېكىن ئاراڭلاردا سىلەر تونۇمايدىغان بىرى بار. ²⁷ ئۇ مەندىن كېيىن كەلگۈچى بولۇپ، مەن ھەتتا ئۇنىڭ ئايغىنىڭ يىپلىرىنى يېشىشىمۇ لايىق ئەمەسمەن!

²⁸ مانا بۇ ئىشلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قېتىدىكى بەيتانىيا دېگەن يېزىدا، يەنى يەھيا پەيغەمبەر كىشىلەرنى دەريادا چۆمۈلدۈرۈۋاتقان يەردە يۈز بەرگەندى.

خۇدانىڭ قوزىسى

²⁹ ئەتىسى، يەھيا پەيغەمبەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ مۇنداق دېدى:

— مانا بۇ، پۈتكۈل دۇنيادىكى ئىنسانلارنىڭ گۇناھىدىن ئازاد قىلىنىشى ئۈچۈن ھازىرلانغان خۇدانىڭ قوزىسىدۇر! ³⁰ مەن سىلەرگە: «مەندىن كېيىن كەلگۈچى مەندىن ئۇلۇغدۇر، چۈنكى ئۇ مەن تۇغۇلۇشتىن بۇرۇنلا مەۋجۇت ئىدى» دېگەندىم. مانا بۇ دەل مەن تىلغا ئالغان ئاشۇ كىشىدۇر! ³¹ مەن بۇرۇن ئۇنىڭ كىملىكىنى بىلمىسەممۇ، بۇ قۇتقۇزغۇچى ئىسرائىللارغا ئايان بولسۇن دەپ، سىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرگىلى كەلدىم. ³² يەھيا پەيغەمبەر يەنە گۇۋاھلىق بېرىپ مۇنداق دېدى:

*24-25. بۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان چۆمۈلدۈرۈش كىشىلەرنىڭ ئۆز گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ كېلىشىگە تەييارلىق كۆرۈشىدىن ئىبارەت مۇراسىمنى كۆرسىتىدۇ.

— مەن خۇدانىڭ روھىنىڭ كەپتەر ھالىتىدە ئاسماندىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە قونغانلىقىنى كۆردۈم. ³³ مەن ئۇنىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىنى بىلمىگەندىم. بىراق، مېنى كىشىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرۈشكە ئەۋەتكەن خۇدا ماڭا: «سەن خۇدانىڭ روھىنىڭ چۈشۈپ، بىرىنىڭ ئۈستىگە قوندىغانلىقىنى كۆرسەن. ئۇ، كىشىلەرنى خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا چۆمۈلدۈرىدىغان قۇتقۇزغۇچىدۇر!» دېگەندى. ³⁴ ھازىر راستتىنلا بۇ ۋەقەنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەنلىكىم ئۈچۈن، ئۇنىڭ شەكسىز خۇدانىڭ ئوغلى* ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىمەن!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەسلەپكى شاگىرتلىرى

³⁵ ئەتسى، يەھيا پەيغەمبەر ئىككى شاگىرتى بىلەن يەنە شۇ يەردە ئىدى. ³⁶ ئۇ، ئۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ: — قاراڭلار! خۇدانىڭ قۇربان قىلىنىدىغان قوزىسى! — دېدى. ³⁷ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان ئىككى شاگىرت ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن مېڭىشتى. ³⁸ ھەزرىتى ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ، ئەگىشىپ كېلىۋاتقانلاردىن: — نېمىگە ھاجىتىڭلار چۈشۈپ قالدى؟ — دەپ سورىدى. ئۇلار:

— رايونى (بۇ ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ، «ئۇستاز» دېگەن مەنىدە)، قەيەردە تۇرىسىز؟ — دېدى.

³⁹ — كېلىپ كۆرۈڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار بېرىپ ئۇنىڭ قەيەردە تۇرىدىغانلىقىنى كۆردى. بۇ، چۈشتىن كېيىن سائەت تۆتلەر بولغان ۋاقىت بولۇپ، ئۇلار ئۇ كۈننى ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە

* 34. خۇدانىڭ ئوغلى — بۇ نام ھەرگىزمۇ خۇدا بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ئوتتۇرىسىدىكى جىسمانىي جەھەتتىكى ئاتا-بالىلىق مۇناسىۋىتى ئەمەس، بەلكى روھىي جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى بىلدۈرىدۇ.

ئۆتكۈزدى.

⁴⁰ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن ماڭغان ئىككى كىشىنىڭ بىرى سمۇن پېترۇسنىڭ ئىنىسى ئەندەر ئىدى. ⁴¹ ئەندەر دەرھال ئۆز ئاكىسى سمۇننى تېپىپ، ئۇنىڭغا:

— بىز «مەسەھ» نى تاپتۇق! — دېدى. («مەسەھ» ئىبرانىچە سۆز بولۇپ، «خۇدا تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى» دېگەن مەنىدە). ⁴² ئەندەر ئاكىسىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا قاراپ:

— يۇھاننانىڭ ئوغلى سمۇن، بۇنىڭدىن كېيىن سېنىڭ ئىسمىڭ «كېفاس» بولسۇن، — دېدى. («كېفاس» گرىك تىلىدىكى «پېترۇس» دېگەن سۆز بىلەن مەنىداش بولۇپ، «قورام تاش» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ).

فېلىپ ۋە ناتانىەلنىڭ چاقىرتىلىشى

⁴³ ئەتسى، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىگە بېرىشنى قارار قىلدى. ئۇ فېلىپنى تېپىپ، ئۇنىڭغا:

— ماڭا ئەگىشىپ ماڭ! — دېدى.

⁴⁴ فېلىپ بەيتسايدالىق بولۇپ، ئەندەر بىلەن پېترۇسنىڭ يۇرتىدا ئىدى.

⁴⁵ فېلىپ ناتانىەلنى تېپىپ، ئۇنىڭغا:

— مۇسا پەيغەمبەر تەۋراتتا ئالدىن ئېيتقان، باشقا پەيغەمبەرلەرمۇ تىلغا ئالغان قۇتقۇزغۇچى — مەسەھنى تاپتۇق. ئۇ، يۈسۈپنىڭ ئوغلى ناسىرەلىك ئەيسا ئىكەن! — دېدى.

⁴⁶ بىراق، ناتانىەل:

— ناسىرەلىكمۇ؟! ئاشۇ كىچىك بىر شەھەردىن مۇنداق ياخشى ئىش

چىقارمۇ؟ — دېدى.

— كېلىپ كۆرۈپ باق! — دېدى فىلىپ.

⁴⁷ ھەزرىتى ئەيسا ناتانىيەلنىڭ ئۆزىنىڭ ئالدىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇ توغرىدا ئۇلۇق:

— مانا بۇ، ئىچىدە قىلچە ھىيلە - مېكرىسى يوق ھەقىقىي بىر ئىسرائىل!
— دېدى.

⁴⁸ — مېنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىمنى قەيەردىن بىلىدىڭىز؟ — دەپ سورىدى ناتانىيەل ھەيران بولۇپ.
ھەزرىتى ئەيسا:

— فىلىپ سېنى چاقىرىشتىن ئاۋۋال، سېنىڭ ئەنجۈر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە ئولتۇرغانلىقىڭنى كۆرگەندىم، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁴⁹ ناتانىيەل ھەزرىتى ئەيسانىڭ باشقىلار كۆرەلمەيدىغان ئىشلارنى كۆرەلەيدىغانلىقىدىن ھەيران بولۇپ:

— ئۇستاز، سىز شەكسىزكى خۇدانىڭ ئوغلى، ئىسرائىللىقلارنىڭ پادىشاھى ئىكەنسىز! — دەپ ئېتىراپ قىلدى.

⁵⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سېنى ئەنجۈر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە كۆرگەنلىكىمنى ئېيتقانلىقىم ئۈچۈن ئىشىنىۋاتامسەن؟ بۇنىڭدىنمۇ چوڭ ئىشلارنى كۆرسەن تېخى!

⁵¹ ئاندىن، شاگىرتلىرىغا يەنە:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر ئاسماننىڭ ئېچىلىپ، خۇدانىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ ئىنسانئوغلىنىڭ* يېنىغا چۈشۈپ - چىقىپ يۈرىدىغانلىقىنى كۆرسىلەر! — دېدى.

*51. مۇقەددەس يازمىلاردا «ئىنسانئوغلى» دىن ئىبارەت ئەۋەتىلگۈچىنىڭ خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتى ۋە شان - شەرىپى بىلەن ئەرشتىن چۈشۈپ، پۈتكۈل ئىنسانلارنى مەڭگۈ باشقۇرىدىغانلىقى ئالدىن ئېيتىلغان. ھەزرىتى ئەيسا بۇ نامنى ئۆزى ھەققىدە ئىشلەتكەن.

كانا يېزىسىدىكى توي زىياپىتى

2¹ ئىككى كۈندىن كېيىن، جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ كانا يېزىسىدا بىر توي بولدى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى مەريەم ئۇ يەردە ئىدى.² ھەزرىتى ئەيسا ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرىمۇ تويغا تەكلىپ قىلىنغاندى.

³ تويدا شاراب تۈگەپ قالغاندا، مەريەم ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇلارنىڭ شارابلىرى تۈگەپ قاپتۇ، — دېدى.

⁴ — ئانا، مېنى ئارىلاشتۇرمىسىڭىز. مېنىڭ ۋاقتىم تېخى كەلمىدى، —

دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁵ ئانىسى چاكارلارغا:

— ئۇ سىلەرگە نېمە قىل دېسە، شۇنى قىلىڭلار، — دېدى.

⁶ ئۇ ئۆيىدە يەھۇدىيلارنىڭ تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلدىغان، ھەربىرگە سەككىز- توققۇز چېلەكتىن سۇ سىغىدىغان ئالتە تاش كۆپ قويۇلغاندى.

⁷ ھەزرىتى ئەيسا چاكارلارغا:

— كۈپلەرگە سۇ تولدۇرۇڭلار، — دېدى.

ئۇلار كۈپلەرنى ئاغزىغىچە تولدۇرۇشتى.⁸ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا

ئۇلارغا يەنە:

— ئەمدى بۇنىڭدىن بىر چىنە ئېلىپ، زىياپەت باشقۇرغۇچىغا بېرىڭلار،

— دېدى.

ئۇلار بەجا كەلتۈرۈشتى.

⁹ زىياپەت باشقۇرغۇچى سۇدىن ئۆزگەرگەن شارابنى تېتىپ كۆرۈپ،

ئۇنىڭ قەيەردىن كەلتۈرۈلگەنلىكىنى بىلمىدى، ئەمما بۇنى سۇ توشۇغانلار

بىلىشەتتى. شۇنىڭ بىلەن، زىياپەت باشقۇرغۇچى كۈيغۇغۇلنى چاقىرىپ،

¹⁰ ئۇنىڭغا:

— بۇ شاراب بەك ياخشى ئىكەن! باشقا ساھىبخانلار ياخشى شارابنى تويىنىڭ بېشىدا قويدۇ. مېھمانلار خېلى قانغۇچە ئىچكەندىن كېيىن، ناچىرىنى قويدۇ. ئەجەب، سەن ئەڭ ياخشى شارابنى مۇشۇ چاغقىچە ساقلاپسەن! — دېدى.

¹¹ بۇ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەسلەپكى مۆجىزىسى * بولۇپ، جەللىينىڭ كانا يېزىسىدا كۆرسىتىلگەندى. بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنىڭ ئۇلۇغۇقىنى ئايان قىلدى. ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئۇنى خۇدانىڭ ئەۋەتكەنلىكىگە ئىشەندى. ¹² بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئانىسى، ئىنىلىرى ۋە شاگىرتلىرى بىلەن كەپەرنائۇم شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇردى.

ئوقەتچىلەرنىڭ چوڭ ئىبادەتخانىدىن قوغلىنىشى

¹³ يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىغا * ئاز قالغاندا، ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا باردى. ¹⁴ ئۇ، مەركىزىي ئىبادەتخانا * ھويلىلىرىدا قۇربانلىق ئۈچۈن ئىشلىتىلدىغان كالا، قوي ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارنى ھەم ئۇ يەردە

* 11. مۆجىزە — گرېكچە «مۆجىزىلىك بەلگە» دېگەن مەنىدە بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسا مۆجىزە ئارقىلىق ئۆزىنىڭ ھەقىقىي كىملىكىنى ئاشكارىلىماقچى بولغان.

* 13. ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى — بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ يېتەكلىشى ئارقىلىق ئۆزلىرىنىڭ مىسىردىكى قۇللۇق ھاياتىدىن قۇتۇلغان كۈنىنى خاتىرىلەش ھېيتى بولۇپ، ئەينى ۋاقىتتا يەھۇدىي ئەلەرنىڭ ھەممىسى يېرۇسالېمغا بېرىپ، مەركىزىي ئىبادەتخانىدا قۇربانلىق قىلىپ، بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزۈشى كېرەك ئىدى.

* 14. مەركىزىي ئىبادەتخانا — ئەينى چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ نۇرغۇن ئىبادەتخانىلىرى بولۇپ، بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ كۆپ يىغىلىپ ئىبادەت قىلىدىغان جايى ئىدى. خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە، پەقەت يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىلا قۇربانلىق قىلىش توغرا بولاتتى.

ئولتۇرۇپ پۇل تېگىشىدىغان كىشىلەرنى كۆرۈپ قالدى ¹⁵ ۋە تاندىن قامچا ياساپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى قوي - كالىلىرى بىلەن قوشۇپ ئىبادەتخانىدىن ھەيدەپ چىقاردى. پۇل تېگىشىدىغانلارنىڭ شەرەلەرنى ئۆرۈپ، پۇللىرىنى چېچىۋەتتى ¹⁶ ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارغا:

— نەرسىلىرىڭنى بۇ پاك يەردىن كۆتۈرۈش، خۇدا ئاتاىمنىڭ ئۆيىنى بازارغا ئايلاندۇرۇشما! — دېدى.

¹⁷ بۇنى كۆرگەن شاگىرتلىرى زەبۇردا يېزىلغان بۇ سۆزنى ئېسىگە ئېلىشتى:

«ئى خۇدا! سېنىڭ ئۆيۈڭ ئۈچۈن كۆرسەتكەن قىزغىن مۇھەببەتتىم خۇددى كۆيۈۋاتقان ئوتنىڭ ئۆزىدۇر.»

¹⁸ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ھەزرىتى ئەيساغا: بۇنداق قىلىشقا نېمە ھوقۇقۇڭ بار؟ سېنى خۇدا ئەۋەتكەن بولسا، بۇنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن بىزگە بىر كارامەت كۆرسىتىپ باقماسەن، قېنى؟! — دەپ سوئال قويدى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى: — سىلەرگە كۆرسىتىدىغان كارامىتىم شۇكى، بۇ ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلساڭلار، ئۈچ كۈن ئىچىدە ئۇنى يېڭىۋاشتىن ياساپ چىقىمەن. ²⁰ يەھۇدىيلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ جاۋابىنى چۈشەنمەي:

— بۇ ئىبادەتخانىنىڭ ياسىلىشى ئۈچۈن ھازىرغىچە قىرىق ئالتە يىل كەتكەن تۇرسا، سەن ئۇنى قانداقسىگە ئۈچ كۈندىلا ياساپ چىقالايسەن؟ — دەپ ئۇنى مەسخىرە قىلىشتى. ²¹ ھالبۇكى، ھەزرىتى ئەيسا ئېيتقان «ئىبادەتخانا» ئۇنىڭ ئۆز تېنى ئىدى. ²² شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا ئۆلۈپ

ئۈچىنچى كۈنى تىرىلگەندىن كېيىن، شاگىرتلىرى ئۇنىڭ بۇ سۆزىنى ئېسىگە ئالدى ۋە مۇقەددەس يازمىلاردا قۇتقۇزغۇچىنىڭ تىرىلىشى ھەققىدە يېزىلغان سۆزلەر ھەمدە ھەزرىتى ئەيسا ئېيتقان سۆزلەرنىڭ تېگىگە يېتىپ، ئېتىقادى تېخىمۇ كۈچەيدى.

²³ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى جەريانىدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمدا كۆرسەتكەن كارامەت ۋە مۆجىزىلىرىنى كۆرگەن نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىشتى. ²⁴ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ قەلبىنى بىلگەچكە، ئۇلارغا ئىشەنمەيتتى. ²⁵ ئىنسان تەبىئىتى ھەققىدە ھېچكىمنىڭ ئۇنىڭغا بىر نەرسە دەپ بېرىشىنىڭمۇ ھاجىتى يوق ئىدى. چۈنكى، ئۇ ئۆزى كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدە نېمە بار ئىكەنلىكىنى بىلەتتى.

قايتىدىن تۆرىلىش

3 ²⁻¹ يەھۇدىيلارنىڭ نىكودېم ئىسىملىك بىر كېڭەشمە كاتتۇپىشى بار ئىدى. پەرىسىيەلەردىن بولغان بۇ ئادەم بىر كېچىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— تەقسىر، سىزنىڭ خۇدا ئەۋەتكەن بىر ئۇستاز ئىكەنلىكىڭىزنى بىلىمىز. چۈنكى، خۇدا بىلەن بىللە بولمىغان ئادەم سىز كۆرسەتكەن بۇ كارامەت ۋە مۆجىزىلەرنى قەتئىي كۆرسەتمەيدۇ، — دېدى.

³ ھەزرىتى ئەيسا:

— بىلىپ قويۇڭكى، ھېچكىم قايتىدىن تۆرەلمىگۈچە، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى كۆرەلمەيدۇ! — دېدى.

⁴ نىكودېم:

— ياشىنىپ قالغان ئادەم قانداقمۇ قايتىدىن تۆرەلسۇن؟ ئانىسىنىڭ قورسقىغا كىرىپ قايتا تۆرىلىشى مۇمكىنمۇ؟! — دەپ سورىدى.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىلىپ قويۇڭكى، ھەم سۇدىن، ھەم خۇدانىڭ روھىدىن تۆرەلمىگۈچە، ھېچكىم خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدۇ! ⁶ ئاتا — ئانىسىدىن تۆرەلگەنلەر جىسمانىي ھاياتلىققا ئىگە بولىدۇ. بىراق، خۇدانىڭ روھىدىن تۆرەلگەنلەر روھىي ھاياتلىققا ئىگە بولىدۇ. ⁷ سىزگە: «قايتىدىن تۆرىلىشىڭلار كېرەك» دېسەم، ھەيران بولماڭ. ⁸ شامال خالىغان يېرىدە چىقىدۇ، سىز ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايسىز، لېكىن قەيەردىن كېلىپ، قەيەرگە كېتىدىغانلىقىنى بىلەلمەيسىز. شۇنىڭغا ئوخشاش، خۇدانىڭ روھىنىڭ كىشىلەرگە قانداق قىلىپ ھاياتلىق ئاتا قىلىدىغانلىقىنىمۇ بىلەلمەيسىز.

⁹ نىكودىم ھەزرىتى ئەيسادىن:

— بۇ ئىش قانداقمۇ مۇمكىن بولار؟ — دەپ سورىدى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سىز ئىسرائىللارنىڭ مۇھىم ئۇستازى تۇرۇقلۇق، بۇنىمۇ چۈشەنمەمسىز؟ ¹¹ بىلىپ قويۇڭكى، بىز بىلىدىغىنىمىزنى ۋە كۆرگىنىمىزنى ئېيتساقمۇ، سىلەر يەنىلا بىزنىڭ گۇۋاھلىقىمىزنى قوبۇل قىلمايۋاتسىلەر. ¹² سىلەرگە بۇ دۇنيا توغرىسىدىكى ئىشلارنى ئېيتسام ئىشەنمىگەن يەردە، ئەرش توغرىسىدىكى ئىشلارنى ئېيتسام قانداقمۇ ئىشىنىسىلەر؟ ¹³ ھېچكىم ئەرشتىكى ئىشلارنىڭ قانداق ئىكەنلىكىنى بىلمەيدۇ. چۈنكى، ھېچكىم ئەرشتىن چۈشكەن ئەمەس. لېكىن، ئىنسان توغلى بۇلارنى بىلىدۇ. چۈنكى، ئۇ ئەرشتىن چۈشكەن. ¹⁴ تۇچتىن ياسالغان يىلان مۇسا پەيغەمبەر تەرىپىدىن چۆلدە تۇلۇۋاتقانلارنىڭ قۇتۇلدۇرۇلۇشى ئۈچۈن لىمدا ئېگىز كۆتۈرۈلگىنىدەك، ئىنسان توغلى بولغان مەنمۇ شۇنداق ئېگىز كۆتۈرۈلۈشۈم كېرەك. ¹⁵ شۇنداق بولغاندا، ماڭا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشەلەيدۇ. ¹⁶ چۈنكى خۇدا دۇنيادىكى ئىنسانلارنى شۇ قەدەر سۆيىدۇكى، ئۆزىنىڭ

بىردىنبىر يېگانە ئوغلىغا ئېتىقاد قىلغان ھەربىر كىشى ھالاك بولماي، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىشى ئۈچۈن، ئۇنى قۇربان بولۇشقا ئەۋەتىپ بەردى. ¹⁷ خۇدا ئوغلىنى دۇنيادىكى ئىنسانلارنى سوراققا تارتىشقا ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى قۇتقۇزۇشقا ئەۋەتتى. ¹⁸ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلار سوراققا تارتىلمايدۇ. ئېتىقاد قىلمىغانلار بولسا ئاللىبۇرۇن سوراققا تارتىلغان بولىدۇ. چۈنكى، ئۇلار خۇدانىڭ يەككە - يېگانە ئوغلىغا ئېتىقاد قىلمىغانىدى. ¹⁹ ئۇلار دائىم يامانلىق قىلغاچقا، «ھەقىقىي نۇر» دۇنياغا كەلگەن بولسىمۇ، ئۇلار بۇ نۇرنى ئەمەس، زۇلمەتنى ياخشى كۆردى. شۇڭا، ئۇلار جازاغا تارتىلدى. ²⁰ كىمدەكىم يامانلىق قىلسا، نۇرغا ئۆچ بولىدۇ ۋە قىلغان - ئەتكەنلىرىم ئاشكارا بولۇپ قالمىسۇن دەپ، نۇردىن قاچىدۇ. ²¹ لېكىن، كىمدەكىم ھەقىقەت بويىچە ئىش قىلسا، ئىشلىرىمنى خۇداغا تايىنىپ قىلغانلىقىم مەلۇم بولسۇن دەپ، نۇرغا يېقىن كېلىدۇ.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ گۇۋاھلىقى

²² بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن يەھۇدىيە ئۆلكىسىگە باردى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلار بىلەن بىللە ئۇ يەردە بىر مەزگىل تۇرۇپ، كىشىلەرنى چۆمۈلدۈردى. ²³ شۇ چاغدا، سالم يېزىسىنىڭ يېنىدىكى ئاينون دېگەن يەردە يەھيا پەيغەمبەرمۇ كىشىلەرنى چۆمۈلدۈرۈۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇ يەرنىڭ سۈيى مول ئىدى. كىشىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىشاتتى. ²⁴ بۇ، يەھيا پەيغەمبەر تېخى زىندانغا چۈشمىگەن ۋاقىت ئىدى. ²⁵ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى بىر يەھۇدىي بىلەن تازىلىنىش دىنىي قائىدىسى توغرىسىدا تاللىشىپ قالدى. ²⁶ شاگىرتلار يەھيا پەيغەمبەرنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— ئۇستاز، ئۆتكەندە ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدا سىز بىلەن بىرگە

بولغان، ئۆزىڭىز «بۇ ئادەم مەندىن ئۇلۇغ» دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن كىشى ھازىر باشقىلارنى چۆمۈلدۈرۈۋاتىدۇ. ئەمدى ھەممىسى بىزدىن قېچىپ، ئۇنىڭ يېنىغا كېتىۋاتىدۇ، — دېدى.

²⁷ يەھيا پەيغەمبەر مۇنداق جاۋاب بەردى:

— خۇدا بەرمىسە، ئىنسان ھېچنېمىگە ئېرىشەلمەيدۇ. ²⁸ مەن سىلەرگە: «مەن قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئەمەس، پەقەت ئۇنىڭ ئالدىدا كەلگەن يول ھازىرلىغۇچى» دېگەن. بۇنىڭغا سىلەر ئۆزۈڭلارمۇ گۇۋاھلىق بېرەلەيسىلەر. ²⁹ قىز چوقۇم ئۆزى بىلەن توي قىلىدىغان يىگىتكە مەنسۇپ بولىدۇ. قولداش بولسا يىگىتنىڭ تەييارلىقىنى قىلىپ، ئۇنىڭ كېلىشىنى كۈتىدۇ ھەم ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ خۇرسەن بولىدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش، مەنمۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىشىدىن خۇشاللىنىپ، قىن — قىنىمغا پاتماي قالدىم. ³⁰ ئەمدى ئۇنىڭ شۆھرىتى ئۆسۈشى، مېنىڭ بولسا تۆۋەنلىشى كېرەك.

³¹ ئۇ ئەرشتىن كەلگۈچى بولۇپ، ھەممىدىن ئۈستۈندۇر. مەن بولسام بۇ دۇنيادىن كەلگۈچى، شۇڭا قىلىدىغان سۆزلىرىممۇ بۇ دۇنيادىكى ئىشلار بىلەنلا چەكلىنىدۇ. ئەرشتىن كەلگۈچى ھەممىدىن ئۈستۈن بولۇپ، ³² ئۇ ئۆزىنىڭ ئەرشتە كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىغا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. بىراق، ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشىنىدىغانلار ئىشىنىدىغانلار ناھايىتى ئاز بولىدۇ. ³³ ھالبۇكى، ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشىنىدىغانلار خۇدانىڭ ھەق ئىكەنلىكىگىمۇ گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ³⁴ خۇدا ئەۋەتكەن قۇتقۇزغۇچى خۇدانىڭ سۆزىنى سۆزلەيدۇ، چۈنكى خۇدا ئۆز روھىنى ئۇنىڭغا ئايماستىن بېرىپ كەلمەكتە. ³⁵ ئەرشتىكى ئاتىمىز ئوغلىنى سۆيىدۇ ۋە ھەممە ئىشلارنى ئۇنىڭ قولىغا تاپشۇرغان. ³⁶ خۇدانىڭ ئوغلىغا ئېتىقاد قىلغان كىشى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ. لېكىن، ئۇنى رەت قىلغان كىشى مەڭگۈلۈك ھاياتتىن مەھرۇم قالىدۇ — دە، خۇدانىڭ غەزىپى مانا شۇنداقلاردىن مەڭگۈ نېرى بولمايدۇ.

ھەزرىتى ئەيسا بىلەن سامارىيىلىك ئايال

4¹ ھەزرىتى ئەيسا يەھيا پەيغەمبەردىنمۇ كۆپ شاگرت قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنى چۆمۈلدۈرۈۋېتىپتۇ دېگەن خەۋەر پەرسىيىلەرگە يەتتى. ² (ئەمەلىيەتتە ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ئەمەس، شاگرتلىرى چۆمۈلدۈرەتتى.) ³ ئۇلارنىڭ خەۋەر تاپقىنىنى ئۇققان ھەزرىتى ئەيسا يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن چىقىپ يەنە جەلسىگە كەتتى. ⁴ يول ئۈستىدە سامارىيە ئۆلكىسىدىن ئۆتۈشكە توغرا كەلدى. ⁵ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا سامارىيىنىڭ سىھار دېگەن يېزىسىغا كەلدى. سىھار بۇرۇنقى زاماندا ياقۇپ ئۆز ئوغلى يۇسۇپكە مېراس قىلغان يەرگە يېقىن بولۇپ، ⁶ «ياقۇپ قۇدۇقى» دېگەن قۇدۇقمۇ شۇ يەردە ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا سەپەردە چارچىغانلىقى ئۈچۈن قۇدۇقنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇردى. بۇ چۈش ۋاقتى بولۇپ، ⁷⁻⁸ ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگرتلىرى يېمەكلىك سېتىۋېلىش ئۈچۈن، شەھەرگە كىرىپ كەتكەندى. شۇ چاغدا، سامارىيىلىك بىر ئايال سۇغا كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ماڭا بىر ئاز ئۇسسۇلۇق بەرگەيسىز، — دېدى.

⁹ يەھۇدىيلارنىڭ سامارىيىلىكلەرنى كاپىر دەپ، ھەتتا ئۇلارنىڭ چىنە -

قاچىلىرىنىمۇ ئىشلەتمەيدىغانلىقىنى بىلىدىغان ئايال:

— ئۆزىڭز يەھۇدىي تۇرۇپ، مەندەك سامارىيىلىك ئايالدىن قانداقلا رەچە

سۇ تەلەپ قىلىپ قالدىڭز؟ — دەپ سورىدى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەگەر سىز خۇدانىڭ سوۋغىتىنىڭ نېمىلىكى ۋە سىزدىن ئۇسسۇلۇق

سورىغان كىشىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىشىڭزىدى، ئۇنداقتا سىز ئۇنىڭدىن

شۇنى تىلەيتتىڭز - دە، ئۇمۇ سىزگە ھاياتلىق سۈيىنى بېرەتتى.

¹¹ ئايال:

— تەقسىر، قۇدۇق چوڭقۇر، ئۇنىڭ ئۈستىگە سۇ تارتىدىغان ئەسۋابلار يوق تۇرسا، ھاياتلىق سۈيىنى نەدىن تاپالايسىز؟¹² بۇ قۇدۇقنى ئەجدادىمىز ياقۇپ كولىغان. ئۇنىڭدىن ئۆزى، ئوغۇللىرى ۋە مال-ۋارانلىرىمۇ سۇ ئىچكەن. ئەجەبا، سىز بۇ سۇدىنمۇ ياخشى سۇ بېرىمەن دەپ، ئۆزىڭىزنى ئەجدادىمىز ياقۇپتىن ئۇلۇغ دېمەكچىمۇ؟! — دەپ سورىدى.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:

— بۇ سۇنى ئىچكەنلەر يەنە ئۇسسايىدۇ.¹⁴ ئەمما، مەن بېرىدىغان سۇنى ئىچكەنلەر مەڭگۈ ئۇسسمايدىغان بولىدۇ. مەن بېرىدىغان سۇ، ئىچكەن كىشىلەرنىڭ قەلبىدە ئېتىلىپ چىقىدىغان بىر بۇلاققا ئايلىنىپ، ئۇلارغا مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بېرىدۇ.

¹⁵ — تەقسىر، ماڭا بۇ سۇدىن بەرگەيسىز. شۇ سۇ بىلەن تەشئالقمىنى قاندۇرۇپ، قۇدۇققا ئىككىنچى كەلمەيدىغان بولاي، — دېدى ئايال.

¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا:

— بېرىپ ئېرىڭىزنى باشلاپ كېلىڭ، — دېدى.

¹⁷ — ئېرىم يوق، — دەپ جاۋاب بەردى ئايال.

— ئېرىم يوق دەپ، راستنى ئېيتتىڭىز.¹⁸ بەش ئەرگە تەگكەندىڭىز، ھازىر سىز بىلەن بىللە ياشاۋاتقان ئادەم ئېرىڭىز بولمايدۇ. بۇنى توغرا ئېيتتىڭىز! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹⁹ — تەقسىر، ئەمدى چۈشەندىم، سىز ئەسلىدە پەيغەمبەر ئىكەنسىز! ²⁰ شۇڭا ئېيتىپ بەرسىڭىز، ئەجدادلىرىمىز بۇ تاغدا ئىبادەت قىلىپ كەلگەن، لېكىن سىلەر يەھۇدىيلار نېمە ئۈچۈن «ئىبادەتنى يېرۇسالېمدا قىلىش كېرەك!» دەپ چىڭ تۇرىسىلەر، — دېدى ئايال.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— خانىم، سۆزلىرىمگە ئىشىنىڭ، شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، خۇداغا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن، كىشىلەرنىڭ بۇ تاغقا ياكى يېرۇسالېمغا بېرىشىنىڭ

ھاجىتى قالمايدۇ. ²² سىلەر سامارىيىلىكلەر خۇداغا ئىبادەت قىلغان بىلەن ئۇنى بىلمەيسىلەر. بىراق، بىز يەھۇدىيلار كىمگە ئىبادەت قىلغىنىمىزنى بىلىمىز. چۈنكى، قۇتقۇزۇلۇش يەھۇدىيلار ئارقىلىق دۇنياغا كېلىدۇ. ²³ لېكىن شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇ، شۇنداقلا كېلىپ قالدىكى، كىشىلەر روھى بىلەن ۋە خۇدا ئاشكارىلىغان ھەقىقەت بويىچە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىدۇ. ئەرىشتىكى ئاتىمىز ئۆزىگە ئەنە شۇنداق ھەقىقىي ئىبادەت قىلغۇچىلارنى ئىزدىمەكتە. ²⁴ خۇدا — روھتۇر. ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلغۇچىلار روھى بىلەن ۋە خۇدا ئاشكارىلىغان ھەقىقەت بويىچە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىشى كېرەك.

²⁵ ئايال ھەزرىتى ئەيساغا:

— مەسھنىڭ، يەنى قۇتقۇزغۇچىنىڭ كېلىدىغانلىقىنى بىلىمەن. ئۇ كەلگەندە، بىزگە ھەقىقەتنى تولۇق چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ، — دېدى. ²⁶ — سىز بىلەن سۆزلىشىۋاتقان مەن، ئۇ بولمەن! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁷ دەل شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى قايتىپ كەلدى. ئۇلار ئۇنىڭ بىر سامارىيىلىك ئايال بىلەن سۆزلىشىۋاتقانلىقىغا ھاڭ- تاڭ قېلىشتى، لېكىن، ھېچقايسىسى ھەزرىتى ئەيسادىن: «سىز ئۇنىڭدىن نېمە سورىماقچىسىز؟» ياكى «سىز نېمىشقا ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىسىز؟» دەپمۇ سورىمىدى.

²⁸ شۇنىڭ بىلەن، ئايال كوزىسىنى تاشلاپ، شەھەرگە قايتىپ بېرىپ، كىشىلەرگە:

²⁹ — يۈرۈڭلار، ھاياتىمدا قىلغان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ماڭا ئېيتىپ بەرگەن ئادەمنى كۆرۈپ كېلىڭلار. ئەجەبا، قۇتقۇزغۇچى — مەسھ شۇمىدۇ؟ — دېدى.

³⁰ بۇنىڭ بىلەن، كىشىلەر شەھەردىن چىقىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىشكە باشلىدى.

³¹ شۇ ۋاقتنىڭ ئۆزىدە شاگىرتلىرى ھەزرىتى ئەيساغا:
— ئۇستاز، ئازراق بىر نەرسە يەۋالسىڭىزچۇ؟ — دەپ ئۆتۈنۈشتى.
³² لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا:
— مېنىڭ سىلەر بىلمەيدىغان بىر يېمەكلىكىم بار، — دېدى.
³³ شاگىرتلار بىر — بىرىگە:
— ئەجەب، بىرى ئۇستازغا يېمەكلىك ئەكەپ بىرگەنمىدۇ؟ —
دېيىشتى.

³⁴ — مېنىڭ يېمەكلىكىم — مېنى ئەۋەتكەن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى
ئەمەلگە ئاشۇرۇش ۋە ئۇنىڭ ماڭا تاپشۇرغان ئىشىنى تاماملاشتۇر، — دېدى
ھەزرىتى ئەيسا.

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا شەھەردىن كېلىۋاتقانلارنى كۆزدە تۇتۇپ سۆزىنى
داۋاملاشتۇرۇپ، شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر: «ھوسۇل يېغىشقا يەنە تۆت ئاي بار» دەيسىلەر. ئەمما
سىلەرگە ئېيتىمەنكى، بېشىڭلارنى كۆتۈرۈپ ئېتىزىڭلارغا قاراڭلار، زىرائەتلەر
سارغىيىپ ئورۇشقا تەييار بولغاندەك، بۇ كىشىلەرمۇ ئېتىقاد قىلىشقا تەييار
بولدى!

³⁶ خۇددى ھوسۇل يېغقۇچى ھەققىنى ئېلىۋاتقاندا، بۇ كىشىلەرنى ماڭا
ئېتىقاد قىلىشقا يېتەكلەۋاتقانلارمۇ خۇدادىن تېگىشلىك ئىنئام ئېلىۋاتىدۇ.
ئۇلارنىڭ يىغقان ھوسۇلى بولسا مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن كىشىلەردۇر.
شۇنداق قىلىپ، «تېرىقچى» ۋە «ئورمىچى» تەڭ خۇشاللىنىدۇ. ³⁷ «بىرى
تېرىيدۇ، يەنە بىرى يىغىدۇ» دېگەن تەمسىل توغرىدۇر. ³⁸ مەن سىلەرنى
ئۆزۈڭلار ئەمەس، باشقىلار ئەمگەك سىڭدۈرگەن بىر «ھوسۇل» نى يىغىشقا
ئەۋەتتىم. شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر تەييار بولغان بۇ «ھوسۇل» نى
يىغقۇچىسىلەر.

³⁹ سىھار يېزىسىدىكى نۇرغۇن سامارىيىلىكلەر ھېلىقى ئايالنىڭ:

«ھاياتىمدا قىلغان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ماڭا ئېيتىپ بەردى!» دېگەن سۆزىنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.⁴⁰ شۇڭا، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭ ئۆزلىرى بىلەن بىللە تۇرۇشنى تەلەپ قىلىشتى. شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردە ئىككى كۈن تۇردى.⁴¹ ئۇنىڭ تەلىمى ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپ ئادەم ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى.⁴² ئۇلار ئايالغا:

— بىزنىڭ ئېتىقاد قىلىشىمىز ئەمدى پەقەت سىزنىڭ سۆزلىرىڭىز سەۋەبىدىنلا ئەمەس، بەلكى ئۆزىمىزنىڭ ئاڭلىغانلىقىدىنمۇ بولدى. ئۇنىڭ ھەقىقەتەن دۇنيانىڭ قۇتقۇزغۇچىسى ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈڭ! — دېيىشتى.

بىر ئەمەلدارنىڭ ئوغلىنىڭ ساقايتىلىشى

⁴³ ئىككى كۈندىن كېيىن ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىگە قاراپ يول ئالدى.⁴⁴ ئۇ ئۆزى بۇرۇن: «ھېچقانداق پەيغەمبەر ئۆز يۇرتىدا ھۆرمەتكە سازاۋەر بولمايدۇ» دېگەن.⁴⁵ جەللىيەگە كەلگەندە، جەللىيلىكلەر ئۇنى قارشى ئېلىشتى، چۈنكى ئۇلارمۇ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى يېرۇسالېمدا ئۆتكۈزگەن ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇ يەردە ياراتقان مۆجىزە ھەم كارامەتلىرىنى كۆرگەندى.

⁴⁶ ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىدە تۇرغان ۋاقتىدا، كانا يېزىسىغا يەنە باردى. (ئۇ دەل شۇ يېزىدىكى بىر تويدا سۇنى شارابقا ئايلاندۇرغانىدى.) شۇ كۈنلەردە، كەپەناھۇم شەھىرىدە ئوغلى كېسەل بولۇپ ياتقان بىر ئوردا ئەمەلدارى بار ئىدى.⁴⁷ ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىيىدىن جەللىيەگە كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ ئالدىغا باردى ۋە:

— ئۆيۈمگە بېرىپ، سەكراتتا ياتقان ئوغلۇمنى ساقايتىپ بەرسىڭىز! — دەپ ئۆتۈندى.

⁴⁸ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— سىلەر جەللىلىيلكلەر مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرمىگۈچە، ماڭا ئېتىقاد قىلمايدىغان ئوخشايىسىلەر! — دېدى.

⁴⁹ ئوردا ئەمەلدارى ھەزرىتى ئەيساغا:

— ھەزرىتىلەر، بالام ئۆلمەستە بارغايىسىز! — دېدى.

⁵⁰ — ئۆيىڭىزگە قايتىڭ، ئوغلنىڭىز ھايات قالدۇ! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ھېلىقى ئادەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېيتقان سۆزىگە ئىشىنىپ، ئۆيىگە قاراپ ماڭدى. ⁵¹ يولدا چاكارلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئوغلنىڭ ھايات ھەم سالامەت ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇردى.

⁵² ئەمەلدار ئۇلاردىن ئوغلنىڭ قاچاندىن باشلاپ ياخشىلىنىشقا يۈزلەنگەنلىكىنى سورىغىنىدا، ئۇلار:

— تۈنۈگۈن چۈشتىن كېيىن سائەت بىردە قىزىتمىسى ياندى، — دېيىشتى.

⁵³ بالىنىڭ ئاتىسى بۇنىڭ دەل ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە: «ئوغلنىڭىز ھايات قالدۇ!» دېگەن ۋاقىت ئىكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ ۋە پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشتى.

⁵⁴ بۇ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىيىدىن جەللىلىيگە كېلىپ كۆرسەتكەن ئىككىنچى مۆجىزىسى ئىدى.

كۆلچەك بويىدىكى پالەچنىڭ ساقايتىلىشى

5 ¹ بۇنىڭدىن ئۇزۇن ئۆتمەي، يەھۇدىيلارنىڭ بىر ھېيتى يېتىپ كەلدى. شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا باردى. ² يېرۇسالېمدىكى «قوي دەرۋازىسى» نىڭ يېنىدا ئىبرانىي تىلىدا «بەيتەستا» دەپ ئاتىلىدىغان بىر

كۆلچەك بولۇپ، ئۇنىڭ ئەتراپىدا بەش پېشايۋان بار ئىدى. ³ بۇ پېشايۋانلار ئاستىدا بىر توپ قارىغۇ، توكۇر ۋە پالەچلەر يېتىشتى. {ئۇلار يېتىپ كۆلچەكنىڭ سۈيىنىڭ چايقىلىشىنى كۈتەتتى. ⁴ چۈنكى، خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى تۇرۇپ - تۇرۇپ كۆلچەككە چۈشۈپ سۇنى چايقايدىكەن، سۇنىڭ چايقىلىشىدىن كېيىن كۆلچەككە بىرىنچى بولۇپ كىرگەن كىشى ھەرقانداق كېسەلدىن خالاس بولىدىكەن.} ⁵ ئۇ يەردە ئوتتۇز سەككىز يىل كېسەل تارتقان بىر بىمار بار ئىدى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ توكۇر ئادەمنى كۆردى ۋە ئۇنىڭ ئۇزۇندىن بېرى شۇ ئەھۋالدا ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇنىڭدىن:

— ساقىيىپ كېتىشىنى خالامسەن؟ — دەپ سورىدى.

⁷ بىمار مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ھەزرىتىلىرى، سۇ چايقالغاندا مېنى سۇغا چۈشۈرىدىغان ئادىمىم يوق. مەن چۈشەي دېگۈچە، باشقىلار مېنىڭ ئالدىمدا چۈشۈۋالىدۇ. ⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن - كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ! — دېدى.

⁹ ھېلىقى ئادەم شۇ ئان ساقىيىپ، ئورۇن - كۆرپىسىنى يىغىشتۇرۇپ مېڭىشقا باشلىدى.

بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ دەم ئېلىش كۈنى * ئىدى. ¹⁰ شۇڭا، بەزى يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ساقايغان ئادەمگە:

— بۈگۈن دەم ئېلىش كۈنى تۇرسا، تەۋرات قانۇنىمىزدا دەم ئېلىش كۈنى ئىش قىلىش مەنئى قىلىنغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ، يەنە ئورۇن - كۆرپەڭنى كۆتۈرۈپ يۈرسەنغۇ! — دېدى.

¹¹ لېكىن، بىمار ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

*9. دەم ئېلىش كۈنى — بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەت قىلىدىغان مۇقەددەس كۈنىنى كۆرسىتىدۇ. ئۇ كۈنى ئىشلەش قەتئىي مەنئى قىلىنغان.

— مېنى ساقايتقان كىشى ماڭا: «ئورۇن - كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ» دېگەن تۇرسا!

¹² — ساڭا: «ئورۇن - كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ» دېگەن زادى كىم ئىكەن ئۇ؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

¹³ بىراق، ساقايغان ئادەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى. ئۇ يەردە ئادەم كۆپ بولغانلىقتىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى دالدغا ئېلىپ، ئاستىغىغا كېتىپ قالدى.

¹⁴ بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئادەمنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا كۆرۈپ:

— كېسىلىڭدىن ساقايدىڭ. ئەمدى گۇناھ سادىر قىلما، بېشىڭغا تېخىمۇ چوڭ بالا - قازا كېلىپ قالمىسۇن! — دېدى.

¹⁵ ھېلىقى ئادەم يەھۇدىي ئاقساقاللىرىنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۆزىنى ساقايتقان ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇردى. ¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئىشلارنى دەم ئېلىش كۈنى قىلغانلىقى ئۈچۈن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلىشقا باشلىدى. ¹⁷ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— خۇدا ئاتام تا ھازىرغىچە توختىماستىن ئىش قىلىپ كەلمەكتە، مەنمۇ شۇنداق قىلىشىم كېرەك! — دېدى.

¹⁸ شۇنداق قىلىپ، يەھۇدىي ئاقساقاللىرىنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈش نىيىتى تېخىمۇ كۈچەيدى. چۈنكى، ئۇ دەم ئېلىش كۈنىنىڭ قائىدىسىنى بۇزۇپلا قالماستىن، خۇدانىڭ ئۆز ئاتىسى ئىكەنلىكىنى ئېيتىش بىلەن، ئۆزىنى خۇداغا تەڭ قىلغانىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھوقۇقى

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ شىكايەتلەرگە جاۋابەن يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا

مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئوغلى ئۆزلۈكىدىن ھېچنېمە قىلالمايدۇ. پەقەت ئەرشتىكى ئاتىسىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئاندىن شۇ ئىشنى قىلالايدۇ. ئاتىسى نېمە قىلسا، ئۇمۇ شۇنى قىلىدۇ.²⁰ چۈنكى، ئاتىسى ئۇنى سۆيىدۇ ۋە ئۆزىنىڭ قىلىدىغان بارلىق ئىشلىرىنى ئۇنىڭغا كۆرسىتىدۇ ھەم ئوغلى ئارقىلىق سىلەرنى ھەيران قالدۇرغۇدەك، تېخىمۇ زور ۋە ئۇلۇغ ئىشلارنى ئايدان قىلىدۇ.²¹ ئۆلگەنلەرنى ئاتىسى قانداق تىرىلدۈرۈپ، ئۇلارغا ھاياتلىق ئاتا قىلغان بولسا، ئوغلۇمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش ئۆزى خالىغان كىشىلەرگە مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلىدۇ.²² شۇنداقلا، ئاتىسى ھېچكىمنى سوراققا تارتمايدۇ، بەلكى ئوغلى تارتىدۇ. چۈنكى، سوراققا تارتىشنىڭ پۈتۈن ھوقۇقىنى ئوغلغا بەرگەندۇر.²³ بۇنىڭدىن مەقسەت، ئىنسانلارنىڭ ئۆزىنى ھۆرمەتلىگەندەك، ئوغللىنىمۇ ھۆرمەتلىشى ئۈچۈندۇر. ئوغللىنى ھۆرمەتلىمىگەنلەر ئۇنى ئەۋەتكۈچى ئاتىسىنىمۇ ھۆرمەتلىمىگەنلەردىن بولىدۇ.²⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، سۆزۈمنى ئاڭلاپ، مېنى ئەۋەتكۈچىگە ئىشەنگەنلەر مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ. بۇنداق ئادەم سوراققا تارتىلمايدۇ، شۇنداقلا ئۆلۈمدىن ھاياتلىققا ئۆتكەن بولىدۇ.

²⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، روھى ئۆلۈكلەرنىڭ خۇدانىڭ ئوغللىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت - سائىتى يېتىپ كەلمەكتە، شۇنداقلا كېلىپ قالدىكى، ئاڭلاپ ئىشەنگەنلەر ھاياتلىققا ئىگە بولىدۇ.²⁶ چۈنكى، ئاتىسى ئۆزى قانداق ھاياتلىق مەنبەسى بولسا، ئوغللىنىمۇ شۇنداق ھاياتلىق مەنبەسى قىلدى.²⁷ يەنە ئۇنىڭغا سوراق قىلىش ھوقۇقىنىمۇ بەردى، چۈنكى ئۇ ئىنسانئوغللىدۇر.²⁸ بۇنىڭغا ھەيران بولماڭلار. ئۆلگەنلەرنىڭ ھەممىسى مېنىڭ ئاۋازىمنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت كېلىدۇ²⁹ ۋە ئۇلار يەرلىكلەردىن چىقىشىدۇ. ياخشىلىق قىلغانلار تىرىلىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدۇ، يامانلىق قىلغانلار تىرىلىپ سوراققا تارتىلىدۇ.³⁰ مەن ئۆزلۈكۈمدىن ھېچنېمە قىلالمايمەن، پەقەت

ئاتامنىڭ ئېيتقىنى بويىچە سوراق قىلىمەن. مېنىڭ ھۆكۈمۈم ئادىلدۇر. چۈنكى، مېنىڭ نىيىتىم مېنىڭ ئىرادەمنى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتۇر.

خۇدانىڭ ھەزرىتى ئەيساغا بەرگەن گۇۋاھلىقى

³¹ — ئەگەر ئۆزۈم ئۈچۈن ئۆزۈم گۇۋاھلىق بەرسەم، گۇۋاھلىقىم بىكار بولىدۇ. ³² لېكىن، مەن ئۈچۈن گۇۋاھلىق بېرىدىغان باشقا بىرى بار. ئۇنىڭ ماڭا قىلىدىغان گۇۋاھلىقىنىڭ راستلىقىنى بىلىمەن. ³³ يەھيا پەيغەمبەرگە ئادەم ئەۋەتكەن ئەمەسمىدىڭلار؟! ئۇ ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بەرگەن. ³⁴ ئەمەلىيەتتە، ماڭا بىر ئىنساننىڭ گۇۋاھلىقى كېرەك ئەمەس. سىلەرنى يەھيا پەيغەمبەرنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشىنىپ، قۇتقۇزۇلسۇن دەپ، بۇلارنى ئېيتىۋاتىمەن. ³⁵ يەھيا پەيغەمبەر نۇر چېچىپ تۇرغان بىر چىراغقا ئوخشايدۇ. سىلەر ئۇنىڭ يورۇقلۇقىدىن ۋاقىتلىق بولسىمۇ بەھرىمەن بولۇشنى خالىدىڭلار. ³⁶ لېكىن، يەھيا پەيغەمبەرنىڭ مەن ئۈچۈن بەرگەن گۇۋاھلىقىدىنمۇ چوڭ بىر گۇۋاھلىق بار. ئۇ بولسىمۇ مېنىڭ ياراتقان مۆجىزىلىرىم، يەنى ئاتام مېنىڭ ئورۇندىشىم ئۈچۈن ماڭا تاپشۇرغان ئىشلاردۇر. بۇلار ئاتامنىڭ مېنى ئەۋەتكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ³⁷ مېنى ئەۋەتكەن ئاتام ئۆزۈم مەن ئۈچۈن گۇۋاھچىدۇر. سىلەر ھېچقاچان ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىمىدىڭلار، قىياپىتىنى كۆرمىدىڭلار. ³⁸ ئۇنىڭ سۆزلىرى سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردىن ئورۇن ئالمىدى، چۈنكى مېنى ئۇنىڭ ئەۋەتكىنىگە ئىشەنمىدىڭلار.

³⁹ مۇقەددەس يازمىلارنى تەتقىق قىلىسىلەر، چۈنكى ئۇنىڭدىن مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگە بولۇشنىڭ يولىنى تاپالايمىز، دەپ قارايسىلەر. ئەجەبا، بۇ يازمىلار مېنى خۇدا ئەۋەتىدىغان قۇتقۇزغۇچى دەپ تونۇشتۇرغان

ئەمەسمۇ؟! ⁴⁰ شۇنداق تۇرۇقلۇق، سىلەر يەنە مېنىڭ يېنىمغا كېلىپ، ھاياتلىققا ئېرىشىشنى خالىمايسىلەر.

⁴¹ مەن ئىنسانلارنىڭ ماختىشىنى ئىزدىمەيمەن. ⁴² لېكىن، مەن سىلەرنى بىلىمەن. قەلبىڭلاردا خۇداغا بولغان مۇھەببەتلىكلەر يوق. ⁴³ مەن ئاتامنىڭ نامى بىلەن كەلسەم، سىلەر مېنى قوبۇل قىلمايسىلەر. ھالبۇكى، باشقىلار ئۆز نامى بىلەن كەلسە، ئۇنى قوبۇل قىلىسىلەر. ⁴⁴ سىلەر بىر - بىرىڭلارنىڭ ماختىشىنى قوبۇل قىلىسىلەرىمۇ، يېگانە خۇدانىڭ ماختىشىغا ئىگە بولۇشقا تىرىشمايسىلەر. بۇ ھالدا ماڭا قانداقمۇ ئېتىقاد قىلالايسىلەر؟!

⁴⁵ بىراق، مېنى ئۈستىمىزدىن ئاتامغا شىكايەت قىلدۇ، دەپ ئويلىماڭلار. ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدىغان مەن ئەمەس، بەلكى سىلەر ئۈمىد باغلىغان مۇسا پەيغەمبەردۇر. ⁴⁶ ئەگەر سىلەر راستتىن مۇسا پەيغەمبەرگە ئىشەنگەن بولساڭلار، ماڭىمۇ ئىشەنگەن بولاتتىڭلار. چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇسا پەيغەمبەر مەن توغرىلىق يازغان. ⁴⁷ لېكىن، ئۇنىڭ مۇقەددەس يازمىلاردا يازغان سۆزلىرىگە ئىشەنمىسەڭلار، مېنىڭ سۆزلىرىمگە قانداقمۇ ئىشىنىسىلەر!

بەش مىڭ ئادەمنىڭ توپدۇرۇلۇشى

6 ¹ بىر مەزگىلدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا جەلىلىيە كۆلى (تېبېرىيە كۆلى دەپمۇ ئاتىلىدىغان كۆل) نىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتتى. ² زور بىر توپ خالايق ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭدى، چۈنكى ئۇلار ئۇنىڭ كېسەللەرنى ساقايتقان مۆجىزىلىرىنى كۆرگەندى. ³ ھەزرىتى ئەيسا تاغقا چىقىپ، ئۇ يەردە شاگىرتلىرى بىلەن بىللە ئولتۇردى. ⁴ بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىغا ئاز قالغان ۋاقىت ئىدى. ⁵ ھەزرىتى ئەيسا بېشىنى كۆتۈرۈپ، زور بىر توپ خالايقنىڭ ئۆزىنىڭ ئالدىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، فىلىپتىن:

— شۇنچە كۆپ ئادەمنى تويدۇرغۇدەك ناننى نەدىن تاپمىز؟ — دەپ سورىدى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزنى ئۇنى سىناش ئۈچۈن ئېيتقاندى. ئەمەلىيەتتە، قانداق قىلىشنى ئۆزى بلەتتى.

⁷ فىلىپ جاۋابەن:

— ھەممەيلەننىڭ بىر بۇردىدىن نان يېيىشى ئۈچۈن، يېرىم يىللىق كىرىمىمۇ يەتمەيدۇ! — دېدى.

⁸ شاگىرتلاردىن يەنە بىرى، يەنى سىمۇن پېترۇسنىڭ ئىنىسى ئەندەر ھەزرىتى ئەيساغا:

⁹ — بۇ يەردە بىر كىچىك بالا بولۇپ، ئۇنىڭدا بەش ئارپا نان بىلەن ئىككى بېلىق بار. لېكىن، بۇنچىۋالا ئادەم ئۈچۈن بۇ نېمىگە يەتسۇن؟! — دېدى.

¹⁰ — كۆپچىلىكنى ئولتۇرغۇزۇڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ئۇ يەر كەڭ كەتكەن چىمەنزىلىق ئىدى. خالايقنىڭ ھەممىسى ئولتۇردى. ئۇ يەردىكى ئەرلەرنىڭ سانىلا بەش مىڭچە بار ئىدى. ¹¹ ھەزرىتى ئەيسا نانلارنى قولغا ئېلىپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن، ئولتۇرغانلارغا بۆلۈپ بەردى. بېلىقلارنىمۇ شۇنداق قىلدى. كۆپچىلىك خالىغانچە يېدى. ¹² ھەممەيلەن يەپ تويغاندا، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا:

— ئېشىپ قالغىنىنى يىغىڭلار، ھېچ نەرسە زايە بولمىسۇن، — دېدى.

¹³ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار كۆپچىلىكنىڭ بەش ئارپا ناندىن يەپ ئېشىپ قالغىنىنى ئون ئىككى سېۋەتكە تولدۇرۇپ يىغۋالدى.

¹⁴ خالايق ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆرسەتكەن بۇ مۆجىزىسىنى كۆرۈپ: «دۇنياغا كېلىشىنى مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر ھەقىقەتەن مۇشۇ ئىكەن!» دېيىشتى. ¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئۆزىنى ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى بولۇشقا مەجبۇرلايدىغانلىقىنى بىلىپ، ئۇلاردىن ئايرىلىپ، قايتىدىن تاغقا تەنھا چىقىپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۇ ئۈستىدە مېڭىشى

¹⁶ كەچقۇرۇن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگرتلىرى كۆل بويىغا كېلىشتى. ¹⁷ گەرچە قاراڭغۇ چۈشۈپ كەتكەن بولسىمۇ، ھەزرىتى ئەيسا تېخىچە ئۇلارنىڭ يېنىغا كەلمىگەندى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار بىر كېمىگە ئولتۇرۇپ، كۆلنىڭ ئۇ قېتىدىكى كەپەرناھۇم شەھىرىگە قاراپ يول ئېلىشتى. ¹⁸ قاتتىق بوران چىقىپ، كۆلدە دولقۇن كۆتۈرۈلۈۋاتاتتى. ¹⁹ شاگرتلار پالاق ئۇرۇپ تۆت- بەش چاقىرىم يەرگىچە بارغاندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆل ئۈستىدە مېڭىپ كېمىگە يېقىنلىشىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قورقۇشۇپ كەتتى. ²⁰ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا: — قورماڭلار، بۇ مەن! — دېدى.

²¹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى كېمىگە چىقىشقا ئۈندىدى. ئۇ كېمىگە چىققاندىن كېيىنلا، ئۇلار بارماقچى بولغان يېرىگە بېرىپ قالدى.

ھەزرىتى ئەيسا — روھىي ئوزۇقتۇر

²² ئىككىنچى كۈنى، كۆلنىڭ ئۇ قېتىدا قالغان خالايق تۈنۈگۈنكى كۈندە ئۇ يەردە پەقەت بىرلا كېمىنىڭ بارلىقىنى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز شاگرتلىرى بىلەن بىللە ئۇ كېمىگە ئولتۇرمىغانلىقىنى، شاگرتلىرىنىڭ يالغۇز كەتكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى. ²³ بىرنەچچە كېمە تېبېرىيە شەھىرىدىن ھەزرىتى ئەيسا دۇئا قىلىپ خالايققا نان تارقىتىپ بەرگەن يەرگە يېقىن كېلىپ توختىدى. ²⁴ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋە شاگرتلىرىنىڭ ئۇ يەردە ئەمەسلىكىنى بىلگەن خالايق ئۇ كېمىلەرگە ئولتۇرۇپ، كەپەرناھۇم شەھىرىگە ھەزرىتى ئەيسانى ئىزدىگىلى ماڭدى.

²⁵ خالايق ئۇنى كۆلنىڭ ئۇ قېتىدا تاپقاندىن كېيىن: — ئۇستاز، بۇ يەرگە قاچان كەلدىڭىز؟ — دەپ سوراشتى.

²⁶ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر مېنى مۆجىزىلىرىمنى كۆرۈپ چۈشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى نانلاردىن خالىغانچە يەپ تويغانلىقىڭلار ئۈچۈن ئىزدىنىڭلار. ²⁷ بىراق، سىلەر بۇزۇلدىغان ئوزۇقلۇق ئۈچۈن ئەمەس، بۇزۇلمايدىغان، مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بېرىدىغان ئوزۇقلۇق ئۈچۈن جان تىكىپ ئىشلەڭلار! بۇنى سىلەرگە ئىنسانئوغلى — ئۆزۈم بېرىمەن، چۈنكى مېنىڭ بۇنداق قىلىشىمنى خۇدائاتام تەستىقلىغان.

²⁸ ئۇلار:

— قانداق قىلغاندا خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولالايمىز؟ — دەپ سوراقتى.

²⁹ — خۇدانىڭ خىزمىتى — خۇدانىڭ ئەۋەتكىنىگە ئېتىقاد قىلىشتۇر، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁰ ئۇلار يەنە:

— سىز قانداق مۆجىزە يارىتىش بىلەن بىزنى ئۆزىڭىزگە ئىشەندۈرىسىز؟ بىزگە نېمە قىلىپ بەرمەكچىسىز؟ ³¹ ئەجدادلىرىمىز چۆلدە يۈرگەندە، «ماننا» دەپ ئاتالغان نان يېگەن. بۇ ھەقتە زەبۇردا: «ئۇ ئۇلارغا ئەرشتىن چۈشۈرۈلگەن نان تەقدىم قىلدى» دېيىلگەن. سىز بىزگە نېمە تەقدىم قىلماقچىسىز؟ — دېيىشتى.

³² بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەجدادلىرىڭلارغا ئاسماندىن چۈشكەن ناننى مۇسا پەيغەمبەر ئەمەس، بەلكى خۇدائاتام بەرگەن. مانا ھازىرمۇ سىلەرگە ئاسماندىن چۈشكەن ھەقىقىي ناننى خۇدائاتام بېرىۋاتىدۇ. ³³ بۇ نان ئەرشتىن چۈشكەندۇر ۋە پۈتۈن دۇنياغا ھاياتلىق بەرگۈچىدۇر.

³⁴ — تەقىسىر، ھەممىشە بىزگە بۇنداق نان بېرىپ تۇرغايىسىز! — دېيىشتى

ئۇلار.

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ھاياتلىق بېرىدىغان نان ئۆزۈمدۇرمەن! مېنىڭ يېنىمغا كەلگەنلەر ھەرگىز ئاچ قالمايدۇ. ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار ھېچقاچان ئۇسسمايدۇ. ³⁶ لېكىن سىلەرگە ئېيتقىنىمدەك، سىلەر مېنى كۆرگەن بولساڭلارمۇ، ماڭا ئېتىقاد قىلمايۋاتسىلەر.

³⁷ خۇدا ئاتام ماڭا تاپشۇرغانلارنىڭ ھەممىسى مېنىڭ يېنىمغا كېلىدۇ. مېنىڭ يېنىمغا كەلگەنلەرنى ھەرگىز تاشلىۋەتمەيمەن. ³⁸ چۈنكى، مەن ئۆز ئىرادەمنى ئەمەس، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئەرشتىن چۈشتۈم. ³⁹ مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسى بولسا ئۇنىڭ ماڭا تاپشۇرغانلىرىدىن بىرىنىمۇ يوقاتماسلىقىم، شۇنداقلا قىيامەت كۈنى ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تىرىلدۈرۈپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشۈمدىن ئىبارەت. ⁴⁰ چۈنكى، مېنىڭ ئاتامنىڭ ئىرادىسى ئوغلىنى، يەنى مېنى تونۇغان ۋە ماڭا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشتۈر. مەن ئۇلارنى قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرۈپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرىمەن.

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا: «ئەرشتىن چۈشكەن (نان، ئۆزۈمدۇرمەن!)» دېگەنلىكى ئۈچۈن، يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا نارازى بولۇپ غودۇكشىشقا باشلىدى. ⁴² «بۇ يۈسۈپنىڭ ئوغلى ئەيسا ئەمەسمۇ؟ ئاتىسىنىمۇ، ئانىسىنىمۇ تونۇيدىغان تۇرساق، يەنە قانداقلارچە: «ئەرشتىن چۈشتۈم!» دېيەلسۇن!» دېيىشەتتى ئۇلار.

⁴³ — ماڭا غودۇكشىشماڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — ⁴⁴ مېنى ئەۋەتكەن خۇدا ئاتام ئۆزى كىشىلەرنىڭ قەلبىگە سالمىسا، ئۇلار مېنىڭ يېنىمغا كېلەلمەيدۇ. مېنىڭ يېنىمغا كەلگەن كىشىلەرنى قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرىمەن. ⁴⁵ پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدا مۇنداق يېزىلغان: «ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە خۇدا تەرىپىدىن تەلىم بېرىلىدۇ.» شۇڭا، ئاتامنىڭ تەلىمىنى ئاڭلىغان ۋە ئۇنىڭدىن ئۆگەنگەن كىشىلەر مېنىڭ يېنىمغا كېلىدۇ. ⁴⁶ بۇ، ئاتامنى بىر كىشى كۆرگەن دېگەنلىك ئەمەس. ئاتامنى پەقەت ئۇنىڭ يېنىدىن

كەلگۈچى مەنلا كۆرگەن.

⁴⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئاللىقاچان ئېرىشكەن بولىدۇ. ⁴⁸ ھاياتلىق بېرىدىغان «نان» ئۆزۈمدۈرمەن. ⁴⁹ گەرچە ئەجدادلىرىڭلار چۆللەردە ماننا يېگەن بولسىمۇ، يەنلا ئۆلدى. ⁵⁰ لېكىن، ئەرشتىن چۈشكەن شۇنداق بىر «نان» باركى، ئۇنى يېگەنلەر ئۆلمەيدۇ. ⁵¹ ئەرشتىن چۈشكەن، «ھاياتلىق بېرىدىغان نان» ئۆزۈمدۈرمەن. كىمدەكىم بۇ «نان» دىن يېسە، مەڭگۈ ياشايدۇ. بۇ «نان» مېنىڭ تېنىمدۇر. مەن دۇنيادىكى ئىنسانلار ھەقىقىي ھاياتقا ئىگە بولسۇن دەپ، ئۇنى ئاتماقچى.

⁵² بۇ سۆز بىلەن ئۇلار خاپا بولۇشۇپ:

— بۇ ئادەم بىزنىڭ يېشىمىزگە ئۆز تېنىنى قانداق بېرەلەيدۇ؟ —

دېيىشىپ، تالاش-تارتىش قىلىشقا باشلىدى.

⁵³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىنسانئوغلنىڭ تېنىنى يېمىگۈچە ۋە قېنىنى

ئىچمىگۈچە، سىلەردە مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بولمايدۇ. ⁵⁴ تېنىمنى يېگەن ۋە قېنىمنى ئىچكەن كىشى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ. مەن ئۇ كىشىنى قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرمەن. ⁵⁵ چۈنكى، تېنىم ھەقىقىي يېمەكلىك، قېنىم بولسا ھەقىقىي ئىچمىلىكتۇر. ⁵⁶ تېنىمنى يېگەن ۋە قېنىمنى ئىچكەن كىشى مەندە ياشايدۇ. مەنمۇ ئۇنىڭدا ياشايمەن.

⁵⁷ ھاياتلىقنىڭ مەنبەسى بولغان ئاتام مېنى ئەۋەتتى. مەن ئۇنىڭ بار

بولغانلىقىدىن ياشايمەن. شۇنىڭغا ئوخشاش، مېنىڭ تېنىمنى يېگەن كىشىمۇ مېنىڭ بار بولغانلىقىمدىن ياشايدۇ. ⁵⁸ مانا بۇ ئەرشتىن چۈشكەن «نان» دۇر. ئەجدادلىرىڭلار «ماننا» دەپ ئاتالغان ناننى يېگەن بولسىمۇ، ئۆلدى، بىراق بۇ ناننى يېگەنلەر بولسا مەڭگۈ ياشايدۇ!

⁵⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى كەپەرناھۇم شەھىرىدىكى ئىبادەتخانىدا

تەلىم بەرگەندە ئېيتقانىدى.

⁶⁰ نۇرغۇن شاگىرتلار بۇنى ئاڭلىغاندا:

— بۇ تەلىمنى ھەزىم قىلىش بەك تەس ئىكەن! بۇنى كىم قوبۇل قىلالسۇن؟ — دېيىشتى.

⁶¹ شاگىرتلىرىنىڭ غودۇڭشىغىنىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا:

— سۆزلىرىم چىشىڭلارغا تېگىۋاتامدۇ؟ ⁶² مۇبادا ئىنسانغۇلىنىڭ ئەسلى كەلگەن جايى — ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈۋاتقانلىقىنى كۆرسەڭلار، نېمە دەيسىلەر؟! ⁶³ ئىنسانغا ھاياتلىق بەرگۈچى — خۇدانىڭ روھىدۇر. بۇ ئىش ئىنساننىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ. سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىم خۇدانىڭ روھىدىن كەلگەن بولۇپ، ئۇ ھاياتلىق تەقدىم قىلىدۇ. ⁶⁴ لېكىن، ئاراڭلاردا ئېتىقاد قىلمىغانلارمۇ بار، — دېدى. (چۈنكى، ھەزرىتى ئەيسا ئېتىقاد قىلمىغانلارنى ۋە ئۆزىگە ساتقۇنلۇق قىلماقچى بولغان كىشىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بۇرۇندىن بىلەتتى.)

⁶⁵ — مەن سىلەرگە دېدىمغۇ! ئاتام ماڭا يېقىنلاشتۇرغانلاردىن باشقا، ھېچكىم مېنىڭ يېنىمغا كېلەلمەيدۇ! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا يەنە قوشۇمچە قىلىپ.

⁶⁶ بۇنىڭ بىلەن، ئەگەشكۈچىلىرىدىن خېلى كۆپى چېكىنىپ چىقىپ، ئۇنىڭغا ئەگەشمەيدىغان بولدى. ⁶⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتىدىن: — سىلەرچۇ، سىلەرمۇ مەندىن ئايرىلماقچىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

⁶⁸ سىمۇن پېترۇس مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— ئى رەببىم، مەڭگۈ ھاياتلىق بېرىدىغان سۆزلەر پەقەت سىزدىلا تۇرسا! بىز كىمنىڭ يېنىغا كېتەتتۇق؟ ⁶⁹ ئىشىنىمىز ۋە بىلىمىزكى، سىز خۇدا ئەۋەتكەن مۇقەددەس بولغۇچىسىز!

⁷⁰ ھەزرىتى ئەيسا جاۋابەن:

— مەن سىلەر ئون ئىككىڭلارنى تاللىدىم، بىراق ئاراڭلاردا بىرى شەيتاننىڭ ئىلكىدىدۇر! — دېدى.

⁷¹ ھەزرىتى ئەيسا سىمۇنىڭ ئوغلى يەھۇدا ئىشقارىيوتنى دېمەكچى ئىدى، چۈنكى يەھۇدا ئون ئىككى شاگرتنىڭ بىرى بولۇپ تۇرۇقلۇق، كېيىن ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلاتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنىلىرىنىڭ ئۇنىڭغا

قارشى تۇرۇشى

7 ¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىدە كېزىپ يۈردى. يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ئۇنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە تۇرۇشنى خالىمايتتى. ² بۇ چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ كەپە تىكش ھېيتىغا ئاز قالغانىدى، ³ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنىلىرى ئۇنىڭغا:

— ھېيتتىن بۇرۇن يەھۇدىيىگە بېرىڭ، ئەگەشكۈچىلىرىڭىزمۇ كارامەتلىرىڭىزنى كۆرسۈن! ⁴ چۈنكى، ئۆزىنى تونۇتماقچى بولغان كىشى يوشۇرۇن ئىش قىلمايدۇ. بۇ ئىشلارنى قىلىۋاتقانكەنسىز، ئۆزىڭىزنى ئىنسانلارغا كۆرسىتىڭ! — دېيىشتى. ⁵ (سەۋەبى، ئىنىلىرىمۇ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىغانىدى.)

⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مېنىڭ ۋاقت - سائىتىم تېخى كەلمىدى. لېكىن، سىلەرگە قاچانلا بولسا پۇرسەت بار. ⁷ بۇ دۇنيادىكى كىشىلەر سىلەرنى ھەرگىز ئۆچ كۆرمەيدۇ، لېكىن مېنى ئۆچ كۆرىدۇ. چۈنكى، مەن ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى رەزىل دەپ، گۇۋاھلىق بېرىۋاتمەن. ⁸ سىلەر ھېيتقا بېرىۋېرىڭلار. مەن ھازىرچە بارمايمەن، چۈنكى مېنىڭ ۋاقت - سائىتىم تېخى يېتىپ كەلمىدى، — دېدى.

⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ، جەللىيىدە قالدى.

كەپە تىكىش ھېيتىدا

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنلىرى يېرۇسالېمغا ھېيت ئۈچۈن كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىمۇ ئۇ يەرگە باردى. ئەمما ئاشكارا ئەمەس، يوشۇرۇن باردى. ¹¹ ھېيت - ئايەم كۈنلىرىدە يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ئۇنى ئىزدەپ، خالاقتىن: «ئەيسانى كۆردۈڭلارمۇ؟» دەپ سوراشتى.

¹² كىشىلەر ئارىسىدا ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك كۆپ گەپ - سۆزلەر ئېقىپ يۈردى. بەزىلەر ئۇنى: «ياخشى ئادەم!» دېسە، يەنە بەزىلەر: «ياق، دەل ئەكسىچە، خەلقنى ئازدۇرۇۋاتىدۇ!» دېيىشتى. ¹³ بىراق، ھېچكىم ئۇنىڭ ياخشىلىقى توغرىلىق ئاشكارا سۆزلىمەيتتى، چۈنكى يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىن قورقاتتى.

¹⁴ ھېيتنىڭ يېرىمى ئۆتكەندە، ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ خەلققە تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ¹⁵ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى: — بۇ ئادەم ھېچقانداق تەلىم ئالمىغان تۇرۇقلۇق، ئۇنىڭ قانداقمۇ مۇنچە كۆپ بىلىمى بولسۇن؟ — دەپ ھاڭ - تاڭ قېلىشتى.

¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— بۇ تەلىملەر مېنىڭ ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچى خۇدانىڭكىدۇر. ¹⁷ خۇداغا چىن دىلىدىن ئىتائەت قىلىشنى خالايدىغان كىشى بۇ تەلىملەرنىڭ خۇدادىن كەلگەنلىكىنى ياكى ئۆزلۈكۈمدىن ئېيتىۋاتقانلىقىمنى بىلەلەيدۇ. ¹⁸ ئۆز ئالدىغا سۆزلىگەن كىشى ئۆز شان - شەرىپىنى ئىزدەيدۇ، لېكىن ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىنىڭ شان - شەرىپىنى ئىزدەيدىغان كىشى ھەق سۆزلەيدۇ. ئۇنداق كىشىدە ھەقسىزلىق يوقتۇر. ¹⁹ مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە تەۋرات قانۇنىنى ئۆزى يەتكۈزگەن، شۇنداقمۇ؟! لېكىن، ھېچقايسىڭلار بۇ قانۇنغا ئەمەل قىلمىدىڭلار! ئېيتىڭلارچۇ، نېمىشقا مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولسىلەر؟ — دېدى.

²⁰كۆپچىلىك:

— سىزگە جىن تېگىپتۇ! سىزنى ئۆلتۈرمەكچى بولغان كىم ئىكەن؟ —
دېيىشتى.

²¹— مەن دەم ئېلىش كۈنىدە بىر مۆجىزە يارىتىپ قويسام، ھەممىگىلەر ھاڭ- تاڭ قېلىشتىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، ²²— بىراق، سىلەر مۇسا پەيغەمبەرنىڭ بالا تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى خەتنىسىنى قىلىش كېرەك دېگەن بۇيرۇقنى ئادا قىلىمىز دەپ، دەم ئېلىش كۈنى بولسىمۇ، بالىلارنىڭ خەتنىسىنى قىلىۋېرىسەلەر. ئەمەلىيەتتە، خەتنە قىلىش مۇسا پەيغەمبەردىن ئەمەس، ئەجدادىڭلار ئىبراھىمدىن قالغان. ²³ تەۋرات قانۇنى بۇزۇلمىسۇن دېيىلىپ تۇرۇپ، دەم ئېلىش كۈنى خەتنە قىلىندۇيۇ، بۇنداق كۈندە بىر ئادەمنى ساپمۇساق قىلسام، نېمە ئۈچۈن ماڭا ئاچچىقلىنىسىلەر؟ ²⁴ تەكشۈرمەي تۇرۇپ ھۆكۈم قىلماڭلار، ھۆكۈمۇڭلار ئادىل بولسۇن!

ھەزرىتى ئەيسا قۇتقۇزغۇچىمىدۇ؟

²⁵يېرۇسالېملىقلارنىڭ بەزىلىرى:

— ئاقساقاللار ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەم بۇ ئەمەسمىدى؟ ²⁶ ئاشكارا سۆزلەۋاتسىمۇ، ئۇنىڭغا قارشى ھېچ نەرسە دېمەيۋاتقىنىنى! ئاقساقاللار ئۇنىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىگە ھەقىقەتەن كۆزلىرى يەتتىمۇ؟ ²⁷ ھالبۇكى، مەسىھ كەلگەندە، ئۇنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى ھېچكىم بىلمەيدىغۇ. بىراق، بۇ ئادەمنىڭ بولسا قەيەردىن كەلگەنلىكىنى ئېنىق بىلىمىز، — دېيىشتى.

²⁸ئۇ چاغدا، مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا تەلىم بېرىۋاتقان ھەزرىتى ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى:

— سىلەر مېنى تونۇيمىز ھەمدە مېنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىمنىمۇ

بلىمىز، دەپ قارايسىلەر، شۇنداقمۇ؟ بىراق، مەن ئۆزلۈكۈمدىن ئەمەس، مەن ۋەكىللىك قىلغۇچىنىڭ ئەۋەتىشى بىلەن كەلدىم. ئۇ ھەقتۇر، بىراق سىلەر ئۇنى تونۇمايسىلەر.²⁹ مەن ئۇنى تونۇيمەن. چۈنكى مەن ئۇنىڭ يېنىدىن كەلدىم، مېنى ئۇ ئەۋەتتى.

³⁰ شۇنىڭ بىلەن، بەزىلەر ھەزرىتى ئەيسانى تۇتماقچى بولۇشتى، لېكىن ئۇنىڭغا قول سالدىغان ئادەم چىقمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقت - سائىتى تېخى يېتىپ كەلمىگەندى. ³¹ خالايىق ئارىسىدىكى نۇرغۇن كىشىلەرمۇ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. ئۇلار: «مەسىھ قانداقمۇ ئۇنىڭدىن كۆپ مۆجىزە يارىتار؟!» دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇش ئۈچۈن قاراۋۇللارنىڭ

ئەۋەتلىشى

³² پەرسىيەلەر خەلق ئىچىدە ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى ئېقىپ يۈرگەن گەپ - سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئالىي روھانىيلار بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇش ئۈچۈن ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنى ئەۋەتتى. ³³ ھەزرىتى ئەيسا:

— يەنە بىر ئاز ۋاقت سىلەر بىلەن بىللە بولىمەن. كېيىن، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ يېنىغا كېتىمەن. ³⁴ مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن تاپالمايسىلەر. مەن بارىدىغان يەرگە بارالمايسىلەر، — دېدى.

³⁵ بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى بىر - بىرىگە:

— ئۇ بىز تاپالمىغۇدەك قەيەرلەرگە كېتەر؟ چەت ئەلدە تۇرۇۋاتقان يەھۇدىي مۇھاجىرلارنىڭ يېنىغا بېرىپ، گرېپكلارغا تەلىم بېرىمىدىغاندۇ؟ ³⁶ «مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن تاپالمايسىلەر. مەن بارىدىغان يەرگە بارالمايسىلەر» دېگىنى نېمىسدۇ؟ — دېيىشتى.

ھاياتلىق سۈيى

³⁷ ھېيتنىڭ ئاخىرقى ھەم ئەڭ تەنتەنىلىك كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق جاكارلىدى:

— كىمدە كىم ئۇسسۇس، مېنىڭ يېنىمغا كېلىپ ئىچسۇن! *³⁸ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار ھەققىدە: «ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىن ھاياتلىق سۈيىنىڭ دەريالىرى ئېقىپ چىقىدۇ!» دەپ يېزىلغان.

³⁹ ئۇ بۇ سۆزنى ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارغا ئاتا قىلىنىدىغان خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا قارىتا ئېيتقانىدى. خۇدانىڭ روھى تېخى ھېچكىمگە چۈشمىگەندى، چۈنكى ھەزرىتى ئەيسا تېخى ئاتىسىنىڭ ئەرىشىكى شان - شەرىپىگە كىرمىگەندى.

خەلقنىڭ بۆلۈنۈپ كېتىشى

⁴⁰ خەلق ئىچىدە بەزى كىشىلەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ:

— مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر ھەقىقەتەن ئۇ ئىكەن!

— دېيىشتى.

⁴¹ بەزىلەر: «بۇ، قۇتقۇزغۇچى — مەسھ!» دېيىشتى. يەنە بەزىلەر بولسا: «ئۇنداق ئەمەستۇ! مەسھ جەللىيىدىن كەلمەيتتىغۇ؟»⁴² مۇقەددەس يازمىلاردا مەسھنىڭ پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادىدىن ھەم پادىشاھ داۋۇتنىڭ يۇرتى بەيتلەھەم بېزىسىدىن كېلىشى ھەققىدە دېيىلمىگەنمىدى؟» دېيىشتى.

⁴³ بۇنىڭ بىلەن، خالايق ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋەجىدىن ئىككىگە

*37. ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى ھېيتنىڭ ئاخىرقى كۈنى، يەنى دەل خۇدانىڭ ئىسرائىل خەلقى چۆلدىكى ۋاقتىدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۇلارنى سۇ بىلەن تەمىنلىگەن مۆجىزىسىنىڭ ئەسلىتىدىغان كۈنى دېگەن.

بۆلۈنۈپ كەتتى. ⁴⁴ بەزىلىرى ئۇنى تۇتۇشنى ئويلىغان بولسىمۇ، ھېچكىم ئۇنىڭغا قول سالمىدى.

يەھۇدىي ئاقساقاللىرىنىڭ ئېتىقادسىزلىقى

⁴⁵ ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ئىبادەتخانىدىن قايتىپ كەلگەندە، ئالىي روھانىيلار بىلەن پەرسىيلەر:

— نېمە ئۈچۈن ئۇنى تۇتۇپ كەلمدىڭلار؟ — دەپ سوراشتى.

⁴⁶ ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى:

— ھېچكىم ھېچقاچان بۇ ئادەمدەك سۆزلىگەن ئەمەس! — دەپ

جاۋاب بېرىشتى.

⁴⁷ پەرسىيلەر:

— سىلەرمۇ ئازدۇرۇلمىغانسىلەر؟ ⁴⁸ ئاقساقاللاردىن ياكى

پەرسىيلەردىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلار بارمۇ نېمە؟ ⁴⁹ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغان گۇرۇھنىڭ مۇقەددەس يازمىلاردىن خەۋىرى يوق، شۇڭا ئۇ خەقنى خۇدا ئۇردۇ! — دېيىشتى.

⁵⁰ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن بىرى، يەنى بۇرۇن بىر ئاخشىمى ھەزرىتى

ئەيسانىڭ ئالدىغا كەلگەن نىكودىم ئۇلارغا:

⁵¹ — تەۋرات قانۇنىمىزدا بىر ئادەمنىڭ ئۆز ئىقرارىنى ئاڭلىماي ۋە

قىلمىشلىرىنى بىلمەي تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىشقا بولمايدۇ، دەپ يېزىلغان، — دېدى.

⁵² — ئەجەبا، سەنمۇ جەللىيلىكمۇ نېمە؟ — دېيىشتى ئاقساقاللار، —

مۇقەددەس يازمىلارنى ئوقۇساڭ، جەللىيىدىن پەيغەمبەر چىقمايدىغانلىقىنى بىلەلەيسەن!

{ ⁵³ بۇنىڭ بىلەن، كۆپچىلىك ئۆيلىرىگە قايتىشتى.

زىنا قىلغان ئايال

8¹ ھەزرىتى ئەيسا زەيتۇن تېغىغا چىقىپ كەتتى. ² ئەتسى سەھەردە، ئۇ يەنە مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كەلدى. پۈتۈن جامائەت ئۇنىڭ يېنىغا كېلىۋالغانىدى. ئۇ ئولتۇرۇپ، ئۇلارغا تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ³ شۇ چاغدا، بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيەلەر زىنا قىلىپ تۇتۇلۇپ قالغان بىر ئايالنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ئۇلار ئايالنى ئوتتۇرىغا چىقىرىپ، ⁴ ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئۇستاز، بۇ ئايال زىنا ئۈستىدە تۇتۇۋېلىندى. ⁵ مۇسا پەيغەمبەر تەۋرات قانۇنىدا زىنا قىلغان ئاياللارنى چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈشنى بۇيرۇغان. سىزچە قانداق قىلىش كېرەك؟ — دەپ سوراقتى. ⁶ ئۇلارنىڭ بۇنداق دېيىشتىكى غەرىزى، ھەزرىتى ئەيسانى تۇزاققا چۈشۈرۈپ، ئۇنى گۇناھكار دەپ ئەيىبلەشكە باھانە ئىزدەش ئىدى. بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئېڭىشىپ، قولى بىلەن يەرگە بىر نېمىلەرنى يازغىلى تۇردى. ⁷ ئۇلار شۇ سوئالنى سوراۋەردى، شۇڭا ھەزرىتى ئەيسا رۇسلىنىپ، ئۇلارغا:

— ئاراڭلاردىكى گۇناھسىز كىشى بۇ ئايالغا بىرىنچى تاشنى ئاتسۇن! — دېدى.

⁸ ئاندىن، يەنە ئېڭىشىپ، يەرگە يېزىشنى داۋاملاشتۇردى. ⁹ ئۇلار بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئالدى بىلەن ياشانغانلىرى، ئاندىن كېيىن باشقىلىرى بىرىنىڭ كەينىدىن بىرى ئۇ يەردىن چىقىپ كېتىشتى. ئاخىردا، ھەزرىتى ئەيسا ئالدىدا ئۆرە تۇرغان ھېلىقى ئايال بىلەن يالغۇز قالدى. ¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا رۇسلىنىپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا:

— خانىم، سىزنى شىكايەت قىلغانلار قېنى؟ سىزنى سوراققا تارتىدىغان ئادەم چىقىمدىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

¹¹ — چىقىمدى، ھەزرەتلىرى، — دېدى ئايال.

ھەزرىتى ئەيسا:

— مەنمۇ سىزنى سوراق قىلمايمەن. قايتىڭ، بۇنىڭدىن كېيىن گۇناھ قىلماڭ! — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا دۇنيانىڭ نۇرى

¹² ھەزرىتى ئەيسا يەنە كۆپچىلىككە مۇنداق دېدى:

— دۇنيانىڭ نۇرى ئۆزۈمدۇرمەن. ماڭا ئەگەشكەنلەر قاراڭغۇلۇقتا قالمايدۇ. ئەكسىچە، ھاياتلىق نۇرىغا ئېرىشىدۇ.
پەرسىيەلەر:

— سەن ئۆزۈڭگە ئۆزۈڭ گۇۋاھلىق بېرىۋاتىسەن. شۇڭا سېنىڭ گەپلىرىڭگە ئىشەنگىلى بولمايدۇ، — دېيىشتى.
¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— مەن ئۆزۈمگە گۇۋاھلىق بېرىپ سۆزلىسەممۇ، سۆزلىرىم ھەقتۇر، چۈنكى مەن ئۆزۈمنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىمنى ۋە قەيەرگە كېتىدىغانلىقىمنى بىلمەن. لېكىن، سىلەر بۇنى بىلمەيسىلەر. ¹⁵ سىلەر ئىنسانلارنىڭ ئۆلچىمى بويىچە ھۆكۈم قىلىسىلەر. بىراق، مەن ھېچكىمگە ھۆكۈم قىلمايمەن. ¹⁶ ھۆكۈم قىلىپ قالساممۇ، ھۆكۈمۈم توغرا بولاتتى، چۈنكى ھۆكۈم قىلغاندا مەن يالغۇز ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچى ئاتام مەن بىلەن بىللەدۇر. ¹⁷ سىلەر رىئايە قىلىدىغان تەۋرات قانۇندا: «ئىككى گۇۋاھچىنىڭ سۆزى ئوخشاش چىقسا، ئۇلارنىڭ سۆزلىرى توغرا» دەپ يېزىلغان. ¹⁸ مەن ئۆزۈم ئۈچۈن ئۆزۈم گۇۋاھلىق بېرىمەن، مېنى ئەۋەتكەن ئاتاممۇ مەن ئۈچۈن گۇۋاھچىدۇر.

¹⁹ — ئاتاڭ قەيەردە؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

— سىلەر يا مېنى تونۇمايسىلەر، يا ئاتامنى. مېنى تونۇغان بولساڭلار،

ئاتامنىمۇ تونۇيتتۇڭلار، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.
²⁰ ھەزرىتى ئەيسا بۇ تەلىملەرنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى ئىئانە توپلىنىدىغان يەردە ئېيتقاندى. بىراق، ھېچكىم ئۇنى تۇتمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقتى — سائىتى تېخى يېتىپ كەلمىگەندى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېتىقادسىزلىرىنى ئاگاھلاندۇرۇشى

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— مەن بۇ يەردىن كېتىمەن، سىلەر مېنى ئىزدەيسىلەر، بىراق تاپالمايسىلەر. شۇنداقلا، گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنمايلا ئۆلسىلەر. مەن كېتىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر، — دېدى.

²² بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى:

— ئۇ: «مەن كېتىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر» دەيدۇ. بۇ، ئۆزۈمنى ئۆلتۈرۈۋاليمەن دېگەنلىكىمدۇ؟ — دېيىشتى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— سىلەر بۇ يەرلىك بولۇپ، بۇ دۇنياغا تەۋە. مەن بولسام ئەرشتىن كەلگەن بولۇپ، بۇ دۇنياغا تەۋە ئەمەس. ²⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەرگە: «گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنماي ئۆلسىلەر» دېدىم. چۈنكى، سىلەر مېنىڭ «مەڭگۈ بار بولغۇچى» * ئىكەنلىكىمگە ئىشەنمىسەڭلار، گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنماي ئۆلسىلەر، — دېدى.

²⁵ — سەن زادى كىم؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

— باشتىن تارتىپ سىلەرگە نېمە دېگەن بولسام، مەن شۇ. ²⁶ ئەسلى مېنىڭ سىلەرنى سوراقتا تارتىدىغان نۇرغۇن سۆزلىرىم بار ئىدى. شۇنداق

*24. «مەڭگۈ بار بولغۇچى» — بۇ، خۇدانىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە ئاشكارىلىغان نامى بولۇپ «مىسىردىن چىقىش» 3 - باب 14 - ئايەت، ھەزرىتى ئەيسامۇ بۇ نامنى ئۆزىگە قوللانغان.

بولسۇمۇ، مېنى ئەۋەتكۈچىدىن ئاڭلىغانلىرىمىنلا ئىنسانلارغا ئۇقتۇرۇۋاتمەن، چۈنكى ئۇ ھەقتۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.
 27 ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزلىرىگە ئېيتقانلىرىنىڭ ئاتىسى خۇدا توغرىلىق ئىكەنلىكىنى چۈشىنىۋالدى. 28 شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— سىلەر ئىنسان توغلىنى كىرىپتىكى مەخلاپ تىكىلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ «مەڭگۈ بار بولغۇچى» ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر. شۇنداقلا، ھېچ ئىشنى ئۆزلۈكۈمدىن قىلمىغانلىقىمنى ۋە پەقەت ئاتامنىڭ ئۆگەتكەنلىكىنىلا سۆزلىگەنلىكىمنىمۇ بىلىسىلەر. 29 مېنى ئەۋەتكۈچى مەن بىلەن بىللەدۇر، ئۇ مېنى ھەرگىز يالغۇز قويمىدى، چۈنكى مەن ھەمىشە ئۇنى خۇش قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىمەن.

30 ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىۋاتقان چاغنىڭ ئۆزىدە، نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى.

ھەقىقىي ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرگۈچى

31 ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىيلارغا:

— ئەگەر مېنىڭ تەلىمىم بويىچە ئىش كۆرسەڭلار، مېنىڭ ھەقىقىي شاگىرتلىرىم بولىسىلەر. 32 ھەقىقەتنى بىلىسىلەر ۋە ھەقىقەت سىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدۇ، — دېدى.

33 — بىز ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرىمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار، — ھېچكىمگە ھېچقاچان قۇل بولمىدۇق. سىزنىڭ: «ھەقىقەت سىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدۇ» دېگىنىڭىزنىڭ مەنىسى زادى نېمە؟

34 — بىلىپ قويۇڭلاركى، گۇناھ سادىر قىلغان كىشى گۇناھنىڭ قولىدۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا، 35 — قۇل ئائىلىنىڭ مەڭگۈلۈك ئەزاسى

بولالمايدۇ. ئوغۇل بولسا شۇ ئائىلىنىڭ مەڭگۈلۈك ئەزاسىدۇر. ³⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئوغلى سىلەرنى ئەركىن قىلسا، ھەقىقىي ئەركىن بولىسىلەر. ³⁷ سىلەرنىڭ ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى ئىكەنلىكىڭلارنى بىلىمەن. بىراق، مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتسىلەر، چۈنكى مېنىڭ تەلىمىم سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردا ئورۇن ئالمىدى. ³⁸ مەن ئاتامنىڭ يېنىدا كۆرگەنلىرىمنى سىلەرگە ئېيتىۋاتمەن. سىلەر ئۆز ئاتاڭلاردىن ئاڭلىغانلىرىڭلارنى قىلىۋاتسىلەر! ³⁹ — بىزنىڭ ئاتىمىز، ئەجدادىمىز ئىبراھىم، — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى ئۇلار.

— ئىبراھىمنىڭ پەرزەنتلىرى بولساڭلار، ئىبراھىمنىڭ ياخشى ئەمەللىرىنى قىلغان بولاتتىڭلار! ⁴⁰ بىراق، ھازىر ئەكسىچە مېنى، يەنى خۇدادىن ئاڭلىغان ھەقىقەتنى سىلەرگە يەتكۈزگەن كىشىنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتسىلەر. ئەجدادىڭلار ئىبراھىم ھەرگىز ئۇنداق ئىشنى قىلمىغان. ⁴¹ سىلەر ئۆز ئاتاڭلارنىڭ قىلغىنىنى قىلىۋاتسىلەر! — دەپدى ھەزرىتى ئەيسا. — بىز ھارامدىن بولمىدۇق. بىزنىڭ پەقەت بىرلا ئاتىمىز بار، ئۇ بولسا خۇدادۇر! — دېيىشتى ئۇلار.

⁴² — ئاتاڭلار خۇدا بولغان بولسا، مېنى سۆيگەن بولاتتىڭلار، — دەپدى ھەزرىتى ئەيسا، — چۈنكى مەن خۇدانىڭ يېنىدىن كەلدىم، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ يەردىمەن. ئۆزلۈكۈمدىن كەلگەن ئەمەسمەن، بەلكى ئۇ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنمەن. ⁴³ سۆزلىرىمنى نېمىشقا چۈشەنمەيسىلەر؟ ئېنىقكى، مېنىڭ تەلىمىم قۇلىقىڭلارغا ياقمايۋاتىدۇ! ⁴⁴ ئاتاڭلار شەيتان بولغاچقا، سىلەرمۇ ئۇنىڭ ھەۋەسلىرى بويىچە ئىش قىلىسىلەر. ئۇ ئەزەلدىن قاتىل ھەم ھەقىقەتتە تۇرمايدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭدا ھەقىقەت يوقتۇر. يالغان سۆزلەش ئۇنىڭ تەبىئىي خۇسۇسىيىتى، چۈنكى ئۇ يالغانچى ۋە يالغانچىلىقنىڭ پىرىدۇر. ⁴⁵ مەن بولسام ھەقىقەتنى سۆزلەيمەن، شۇڭا ماڭا ئىشەنمەيسىلەر. ⁴⁶ قايسىڭلار مېنىڭ گۇناھىم بارلىقىنى ئىسپاتلاپ بېرەلەيسىلەر، قېنى؟

ھەقىقەتنى سۆزلىسەم، نېمە ئۈچۈن ماڭا ئىشەنمەيسىلەر؟⁴⁷ خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى خۇدانىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلايدۇ، سىلەر خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولمىغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىمايسىلەر!
⁴⁸ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ھەزرىتى ئەيساغا جاۋابەن:

— ئەجەبا، بىزنىڭ سېنى: «سامارىيىلىك* ھەم جىن چاپلاشقان ئادەمسەن» دېگەن سۆزىمىز توغرا ئەمەسمۇ؟ — دېيىشتى.

⁴⁹ — ماڭا جىن چاپلاشقىنى يوق، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — مەن ئاتامنى ھۆرمەت قىلمەن. لېكىن، سىلەر ماڭا بھۆرمەتلىك قىلىۋاتىسىلەر.
⁵⁰ مېنىڭ ئۆزۈمنى ئۇلۇغلىغۇم يوق، لېكىن مېنىڭ ئۇلۇغ بولۇشۇمنى خالايدىغان بىرى بار. ئۇنىڭ ھۆكۈمى ئادىلدۇر.⁵¹ بىلىپ قويۇڭلاركى، مېنىڭ تەلىمىم بويىچە ئىش كۆرگەن كىشى مەڭگۈ ئۆلمەيدۇ.

⁵² ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا:

— ساڭا جىن چاپلاشقانلىقىنى ئەمدى ئېنىق بىلدۈق، — دېيىشتى، — ھەتتا ئەجدادىمىز ئىبراھىم ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرمۇ ئۆلگەن تۇرسا، سەن قانداقچە: «تەلىمىم بويىچە ئىش كۆرگەن كىشى مەڭگۈ ئۆلمەيدۇ!» دېيەلەيسەن؟⁵³ ئەجەبا، سەن ئالەمدىن ئۆتكەن ئاتىمىز ئىبراھىمدىن ۋە ۋاپات بولغان باشقا پەيغەمبەرلەردىنمۇ ئۈستۈن تۇرامسەن؟ سەن ئۆزۈڭنى زادى قانداق ئادەم دەپ ھېسابلايسەن؟

⁵⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەگەر مەن ئۆزۈمنى ئۇلۇغلىسام، مېنىڭ ئۇلۇغلىقۇم بىكار بولاتتى. بىراق، مېنى ئۇلۇغلىغۇچى — سىلەر «خۇدايىمىز» دەپ ئاتايدىغان ئاتامنىڭ ئۆزىدۇر.⁵⁵ سىلەر ئۇنى تونۇپ يېتەلمىدىڭلار، لېكىن مەن ئۇنى تونۇيمەن.

*48. سامارىيىلىكلەر — يەھۇدىيلار كۆزگە ئىلمايدىغان بىر خەلق بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆزقاراشىچە سامارىيىلىكلەر خۇدانىڭ سۆزىنى بۇرمىلىغان ۋە جىن تەگكەنلەردۇر.

ئۇنى تونۇمايمەن دېسەم، سىلەردەك يالغانچى بولمەن، بىراق مەن ئۇنى تونۇيمەن ۋە ئۇنىڭ سۆزى بويىچە ئىش كۆرىمەن. ⁵⁶ ئاتاڭلار ئىبراھىم مېنىڭ كېلىشىمگە ئىنتىزار بولغان ھەم كەلگەنلىكىمنى ئالدىنلا كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇشال بولغان.

⁵⁷ — سەن تېخى ئەللىك ياشقا كىرمىگەن تۇرۇپ، ئەجدادىمىز ئىبراھىمنىمۇ كۆردۈڭمۇ؟ — دېيىشتى ئۇلار.

⁵⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن ئىبراھىم تۇغۇلماستلا بار ئىدىم! — دېدى.
⁵⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يەردىن تاش ئېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانى چالما- كېسەك قىلماقچى بولۇشتى، لېكىن ئۇ ئۆزىنى دالدىغا ئېلىپ، مەركىزىي ئىبادەتخانىدىن چىقىپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇغما قارىغۇنى ساقايتىشى

9 ¹ ھەزرىتى ئەيسا يولدا كېتىۋېتىپ، تۇغما قارىغۇ بىر ئادەمنى كۆردى.
² شاگىرتلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ: — ئۇستاز، بۇ ئادەمنىڭ تۇغما قارىغۇ بولۇشى كىمنىڭ گۇناھ سادىر قىلغانلىقىدىن بولغان؟ ئۆزىنىڭمۇ ياكى ئاتا- ئانىسىنىڭمۇ؟ — دەپ سوراشتى.
³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئۆزى ياكى ئاتا- ئانىسىنىڭ گۇناھ سادىر قىلغانلىقىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئۆز قۇدرىتىنى ئۇنىڭ ھاياتىدا ئايان قىلماقچى بولغانلىقىدىندۇر. ⁴ كۈننىڭ يورۇق ۋاقتىدا، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ بىزگە تاپشۇرغان ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشىمىز كېرەك. كەچ كىرىپ قاراڭغۇ چۈشۈپ كەتسە، ھېچكىم ئىش قىلالمايدۇ. ⁵ دۇنيادا بولغان مەزگىلىمدە، دۇنيانىڭ نۇرى ئۆزۈمدۇرمەن.

⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، يەرگە تۈكۈرۈپ، تۈكۈرۈك بىلەن لاي قىلىپ، لايىنى ھېلىقى ئادەمنىڭ كۆزلىرىگە سۈرۈپ قويدى ⁷ ۋە ئۇنىڭغا: «سلوھا كۆلچىكىگە بېرىپ كۆزلىرىڭنى يۇ» دېدى. («سلوھا» ئىبرانىچە سۆز بولۇپ، «ئەۋەتلگۈچى» دېگەن مەنىنى بېرىدۇ.) ھېلىقى ئادەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ دېگىنى بويىچە قىلدى ۋە كۆزلىرى ئېچىلغان ھالدا قايتتى. ⁸ قوشنىلىرى ۋە تىلەمچىلىك قىلغىنىدا ئۇنى كۆرگەنلەر:

— بۇ، ئولتۇرۇپ تىلەمچىلىك قىلىدىغان ھېلىقى ئادەم ئەمەسمۇ؟ — دېيشتى.

⁹ بەزىلەر: «ھەئە، شۇ» دېسە، يەنە بەزىلەر: «ياق، ئۇ ئەمەس، ئەمما ئۇنىڭغا ئوخشايدىكەن» دېيشتى.

بىراق، ئۇ ئۆزى:

— مەن دەل شۇ كىشى بولمەن! — دېدى.

¹⁰ — ئۇنداقتا كۆزلىرىڭ قانداق ئېچىلدى؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

¹¹ ئۇ مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەيسا دېگەن بىر كىشى تۈكۈرۈكۈدىن لاي قىلىپ كۆزلىرىمگە سۈرۈپ قويۇپ، ماڭا: «سلوھا كۆلچىكىگە بېرىپ كۆزلىرىڭنى يۇ» دېگەندى. مەن ئۇ يەرگە بېرىپ يۇسام، كۆزلىرىم ئېچىلىپ كەتتى.

¹² — ئۇ ھازىر قەيەردە؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

— بىلمەيمەن، — دېدى ئۇ.

پەرسىيەلەرنىڭ ۋەقەنى سۈرۈشتۈرۈشى

¹³ خالايق ئىلگىرى قارىغۇ بولغان بۇ ئادەمنى پەرسىيەلەرنىڭ يېنىغا ئېلىپ بېرىشتى. ¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا لاي قىلىپ بۇ ئادەمنىڭ كۆزلىرىنى

ساقايتقان كۈن — دەل دەم ئېلىش كۈنى ئىدى. ¹⁵ پەرسىيلەر بۇ ئادەمدىن كۆزلىرىنىڭ قانداق ئېچىلغانلىقىنى سورىۋىدى، ئۇ: «ئۇ كۆزلىرىمگە لاي سۈرۈپ قويدى، ئاندىن يۈزۈمنى يۇدۇم. ھازىر مانا كۆرەلەيدىغان بولدۇم!» دېدى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن، پەرسىيلەردىن بەزىلىرى: — ئۇ ئادەم خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگەن ئەمەس، چۈنكى ئۇ دەم ئېلىش كۈنى ئىش قىلماسلىق ئەمىرگە خىلاپلىق قىلدى، — دېيىشتى. يەنە بەزىلىرى:

— گۇناھكار بولسا، قانداقلارچە بۇنداق مۆجىزىلەرنى يارىتالايدۇ؟ — دېيىشتى.

بۇنىڭ بىلەن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بۆلۈنۈش پەيدا بولدى. ¹⁷ ئۇلار قارىغۇ ئادەمدىن يەنە:

— كۆزلىرىڭنى ئاچقان ئۇ ئادەم سېنىڭچە قانداق ئادەمدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

— ئۇ بىر پەيغەمبەر، — دېدى ھېلىقى ئادەم. ¹⁸ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى كۆزلىرى ئېچىلغان ئادەمنىڭ ئاتا-ئانىسىنى تېپىپ كەلمىگۈچە، بۇرۇن ئۇنىڭ قارىغۇ ئىكەنلىكىگە ۋە ھازىر كۆزلىرىنىڭ ئېچىلغانلىقىغا ئىشەنمەيتتى. شۇڭا، ئۇلار ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسىنى چاقىرتىپ، ¹⁹ ئۇلاردىن:

— تۇغما قارىغۇ دېگەن ئوغۇلۇڭلار مۇشۇمۇ؟ ھازىر قانداقلارچە كۆرەلەيدىغان بولۇپ قالدى؟ — دەپ سوراشتى.

²⁰ — ئۇنىڭ بىزنىڭ ئوغلىمىز ئىكەنلىكى ۋە تۇغۇلۇشىدىنلا قارىغۇ ئىكەنلىكى راست، ²¹ لېكىن ھازىر قانداقلارچە كۆرەلەيدىغان بولۇپ قالغانلىقىنى، كۆزلىرىنى كىم ئاچقانلىقىنى بىلمەيمىز. ئۇنى ئۆزۈڭلار سوراڭلار، ئۇ چوڭ ئادەم تۇرسا، ئۆز ئىشىنى ئۆزى سۆزلەپ بەرسۇن، — دەپ جاۋاب

بەردى ئۇنىڭ ئاتا - ئانىسى.

²² ئۇلار يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىن قورققانلىقى ئۈچۈن شۇنداق دېيىشتى، چۈنكى يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ھەزرىتى ئەيسانى قۇتقۇزغۇچى — مەسھ، دەپ ئېتىراپ قىلغانلارنى ئىبادەتخانا جامائەتچىلىكىدىن قوغلاپ چىقىرىشنى قارار قىلغانىدى. ²³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھېلىقى ئادەمنىڭ ئاتا - ئانىسى: «ئۇ چوڭ ئادەم تۇرسا، ئۆزىدىن سوراڭلار» دېگەندى.

²⁴ پەرىسىيەلىرى ئىلگىرى قارىغۇ بولغان ئۇ ئادەمنى يەنە چاقىرىپ: — خۇدا ئالدىدا قەسەم قىل! بىز بۇ ئادەمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى بىلىمىز، — دېيىشتى.

²⁵ ئۇ مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئۇنىڭ گۇناھكار ياكى ئەمەسلىكىنى بىلمەيمەن. مەن پەقەت بىرلا ئىشنى بىلىمەن، ئۇ بولسىمۇ قارىغۇ ئىدىم، ھازىر كۆرەلەيدىغان بولدۇم. ²⁶ بۇ چاغدا، ئۇلار:

— ئۇ سېنى قانداق قىلدى؟ كۆزلىرىڭنى قانداق ئاچتى؟ — دەپ سوراشتى.

²⁷ ئۇ جاۋابەن:

— سىلەرگە ئېيتسام، قۇلاق سالمىدىڭلار. يەنە قانداقلارچە ئاڭلىماقچى بولۇپ قالدىڭلار؟ سىلەرمۇ ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بولماقچىمۇ نېمە؟! — دېدى. ²⁸ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇنى ھاقارەتلەپ:

— سەن ئۇ ئەبلەخنىڭ شاگىرتى! بىز بولساق مۇسا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى. ²⁹ خۇدانىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە سۆزلىگەنلىكىنى بىلىمىز. بۇ ئەبلەخنىڭ بولسا ئەڭ قىسقىسى قەيەردىن كەلگەنلىكىنىمۇ بىلمەيمىز، — دېيىشتى.

³⁰ ھېلىقى ئادەم ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— ئاجايىپ ئىشقا بۇ! ئۇ كۆزلىرىمنى ئاچتى. شۇنداقتىمۇ، سىلەر ئۇنىڭ

قەيەردىن كەلگەنلىكىنى بىلمىدىڭلار. ³¹ بىز بىلىمىزكى، خۇدا گۇناھكارلارنىڭ تەلپىنى ئاڭلىمايدۇ، بەلكى ئۆزىگە ئىبادەت قىلغان ۋە ئىرادىسىنى ئىشقا ئاشۇرغانلارنىڭكىنى ئاڭلايدۇ. ³² دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىن بېرى، بىرەر كىشىنىڭ تۇغما قارىغۇنىڭ كۆزىنى ئاچقانلىقىنى ئاڭلاپ باققان ئەمەسمىز. ³³ بۇ ئادەم خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلمىگەن بولسا، ھېچنېمە قىلالمىغان بولاتتى.

³⁴ ئۇلار ئۇنى:

— سەن گۇناھ ئىچىدە تۇغۇلغان تۇرۇقلۇق، ئەمدى بىزگە تەلىم بەرمەكچىمۇسەن؟ — دېيىشىپ، ئىبادەتخانىدىن قوغلاپ چىقىرىشتى.

روھىي قارىغۇلۇق

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ھېلىقى ئادەمنى ئىبادەتخانىدىن قوغلاپ چىقارغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۇنى ئىزدەپ تېپىپ:

— سەن ئىنسانئوغلىغا ئېتىقاد قىلامسەن؟ — دەپ سورىدى.

³⁶ — ھەزرىتىلىرى، ئۇ كىم؟ ئېيتىپ بەرگەيسىز، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلاي، — دېدى ھېلىقى ئادەم.

³⁷ — ئۇنى كۆرۈپ تۇرۇپسەن، ھازىر سەن بىلەن سۆزلىشىۋاتقان دەل شۇنىڭ ئۆزى، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

³⁸ ھېلىقى ئادەم:

— ئى رەببىم، ساڭا ئېتىقاد قىلدىم! — دەپ، ھەزرىتى ئەيساغا سەجدە قىلدى.

³⁹ — دۇنيادىكى ئادەملەر ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقارغىلى كەلدىم. كورلارنى كۆرىدىغان قىلىش، كۆرىمەن دەيدىغانلارغا ئۇلارنىڭ كور ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن كەلدىم، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁴⁰ ئۇنىڭ يېنىدىكى بەزى پەرسىيەلەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ: — بۇ بىزنىمۇ كور دەپ قارىغانلىق ئەمەستۇ؟ — دەپ سوراقتى.
⁴¹ — كور بولغان بولساڭلار، گۇناھكار بولمىغان بولاتتىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — لېكىن ھازىر، «كۆرۈۋاتىمىز» دېگەنلىكىڭلار ئۈچۈن گۇناھكارسىلەر.

ھەزرىتى ئەيسا — «ياخشى قويچى» دۇر

10 ¹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق بىر تەمسىلىنى ئېيتىپ بەردى: — بىلىپ قويۇڭلاركى، قوينىڭ قوتىنىغا ئىشىكتىن كىرمەي، تېمىغا يامىشىپ كىرگەن كىشى ئوغرى ۋە قاراقچىدۇر. ² ئىشىكتىن كىرىدىغان كىشى بولسا شۇ قويلارنىڭ قويچىسىدۇر. ³ كۆزەتچى ئىشىكنى قويچىغا ئېچىپ بېرىدۇ. قويلار قويچىنىڭ ئاۋازىنى تونۇيدۇ، ئۇمۇ ئۆز قويلارنىڭ ئىسىملىرىنى چاقىرىپ ئۇلارنى سىرتقا ئېلىپ چىقىدۇ. ⁴ قويچى قويلارنىڭ ھەممىسىنى سىرتقا چىقىرىپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ماڭدۇ، قويلارمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ مېڭىشىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ ئاۋازىنى تونۇيدۇ. ⁵ يات بىرىنىڭ كەينىدىن ماڭمايدۇ، ئەكسىچە ئۇنىڭدىن قاچىدۇ، چۈنكى ياتلارنىڭ ئاۋازىنى تونۇمايدۇ.

⁶ ئەتراپىدىكىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ تەمسىلىنى سۆزلەش ئارقىلىق ئۆزلىرىگە نېمە دېمەكچى بولغانلىقىنى چۈشەنمىدى. ⁷ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا چۈشەندۈرۈپ، مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، قويلار كىرىدىغان ئىشىك ئۆزۈمدۈرمەن. ⁸ مەندىن ئىلگىرى كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئوغرى ۋە قاراقچىدۇر، * لېكىن

*8. بۇ يەردە كۆزدە تۇتۇلغىنى پەرسىيەلەر ۋە يەھۇدىي ئاقساقاللىرى بولۇپ، تەۋراتتا تىلغا ئېلىنغان پەيغەمبەرلەر كۆزدە تۇتۇلمىغان.

قويلار ئۇلارغا بوي بەرمىدى. ⁹ ئىشك ئۆزۈمدۈرمەن. مەن ئارقىلىق كىرگىنى قۇتقۇزۇلدى ھەم كىرىپ - چىقىپ يۈرۈپ، ياپىيىشل ئوت - چۆپلەرنى تېپىپ يېپەلەيدۇ. ¹⁰ ئوغرى بولسا ئوغرىلاش، ئۆلتۈرۈش ۋە بۇزۇش ئۈچۈنلا كېلىدۇ. مەن بولسام ئادەملەر ھاياتلىققا ئېرىشىسۇن ۋە ئۇ ھاياتلىق مول بولسۇن، دەپ كەلدىم.

¹¹ ياخشى قويچى ئۆزۈمدۈرمەن. ياخشى قويچىنىڭ قويلرى ئۈچۈن جېنى پىدادۇر. ¹² مەدىكار ئۇنداق قىلمايدۇ. ئۇ قويلارنىڭ خوجايىنى ھەم قويچىسى بولمىغانلىقى ئۈچۈن، بۆرىنىڭ كەلگەنلىكىنى كۆرسە، قويلارنى تاشلاپ قاچىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، بۆرە قويلارنى تۇتۇۋېلىپ تىرىپىرەن قىلىۋېتىدۇ. ¹³ مەدىكار نېمىشقا قاچىدۇ؟ چۈنكى، ئۇ قويلارنىڭ ئىگىسى ئەمەس، شۇڭلاشقا ئۇلارغا كۆڭۈل بۆلمەيدۇ.

¹⁴⁻¹⁵ ياخشى قويچى ئۆزۈمدۈرمەن. ئاتام مېنى ۋە مەن ئاتامنى — بىز بىر - بىرىمىزنى تونۇغىنىمىزدەك، مەن ئۆز قويلرىمنى تونۇيمەن، ئۇلارمۇ مېنى تونۇيدۇ. قويلرىم ئۈچۈن جېنىم پىدا. ¹⁶ بۇ قوتاندىن بولمىغان باشقا قويلرىممۇ بار. ئۇلارنىمۇ چاقىرىشىم كېرەك. ئۇلارمۇ ئاۋازىمنى ئاڭلايدۇ. ھەممە قويلار بىر پادا بولۇشۇپ، بىر قويچىغا ئەگىشىدۇ.

¹⁷ ئاتام مېنى سۆيىدۇ. چۈنكى، مەن ئۆزۈمنى قۇربان قىلغاندىن كېيىن تىرىلىشىم ئۈچۈن، جېنىمنى پىدا قىلىشنى خالايمەن. ¹⁸ جېنىمنى ھېچكىم ئالالمايدۇ، مەن ئۇنى ئۆز ئىختىيارىم بىلەن پىدا قىلىمەن. مەن ئۇنى بېرىشكە ۋە قايتۇرۇۋېلىشقا ھوقۇقلۇق. ئاتام ماڭا شۇنداق قىلىشنى بۇيرۇغان.

¹⁹ بۇ سۆزلەر تۈپەيلىدىن يەھۇدىيلار ئارىسىدا يەنە بۆلۈنۈش چىقتى. ²⁰ بىرمۇنچە كىشىلەر:

— ئۇنىڭغا جىن تېگىپتۇ، ساراڭ بولۇپ قاپتۇ، نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالغۇدەكمىز؟ — دېيىشەتتى.

²¹ يەنە بەزىلەر بولسا:

— جن تەگكەن ئادەمنىڭ سۆزلىرى بۇنداق بولمايدۇ. جن تەگكەن ئادەم قانداقمۇ قارىغۇلارنىڭ كۆزلىرىنى ئاچالسۇن؟! — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ رەت قىلىنىشى

²² قىش پەسلى بولۇپ، يېرۇسالېمدا مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ قايتا ئېچىلغانلىقىنى خاتىرىلەيدىغان بايرام ئۆتكۈزۈلۈۋاتاتتى. ²³ ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىدىكى «سۇلايمان پادىشاھنىڭ پېشايۋىنى» دېگەن يەردە ئايلىنىپ يۈرەتتى. ²⁴ خەقلەر ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولتۇرۇلۇپ: — بىزنى يەنە قاچانغىچە گۇماندا قالدۇرسەن؟ ئەگەر قۇتقۇزغۇچى — مەسسە بولساڭ، بىزگە ئوچۇقنى ئېيت، — دېيىشتى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مەن سىلەرگە ئېيتقان، لېكىن ماڭا ئېتىقاد قىلمىدىڭلار. ئاتامنىڭ نامى بىلەن قىلغان ئىشلىرىم مېنىڭ كىم ئىكەنلىكىمگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ²⁶ بىراق، سىلەر ئېتىقاد قىلمىدىڭلار، چۈنكى مېنىڭ قويللىرىمدىن ئەمەسسىلەر. ²⁷ مېنىڭ قويللىرىم گېيىمنى ئاڭلايدۇ. مەن ئۇلارنى تونۇيمەن. ئۇلار ماڭا ئەگىشىدۇ. ²⁸ ئۇلارغا مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلىمەن. ئۇلار ئەسلا ھالاك بولمايدۇ. ئۇلارنى ھېچكىم قولۇمدىن تارتىۋالالمايدۇ. ²⁹ ئۇلارنى ماڭا تەقدىم قىلغان ئاتام ھەممىدىن ئۈستۈندۇر. ئۇلارنى ئاتامنىڭ قولىدىن تارتىۋېلىشقا ھېچكىمنىڭ كۈچى يەتمەيدۇ. ³⁰ ئاتام ئىككىمىز ئەسلىدە بىرىمىز. ³¹ بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىيلار يەنە ئۇنى چالما - كېسەك قىلىش ئۈچۈن، يەردىن تاش ئېلىشتى.

³² — ئاتام ماڭا بۇيرۇغان نۇرغۇن ياخشى ئىشلارنى ئالدىڭلاردا كۆرسەتتىم. بۇ ئىشلارنىڭ قايسىسى ئۈچۈن مېنى چالما - كېسەك قىلماقچىسىلەر؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

³³ — سېنى ياخشى ئىشلىرىڭ ئۈچۈن ئەمەس، كۆپۈرلۈك قىلغانلىقىڭ ئۈچۈن چالما - كېسەك قىلىمىز. چۈنكى، سەن ئادەم تۇرۇقلۇق، ئۆزۈڭنى خۇدا قىلىپ كۆرسەتتىڭ! — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى خالايدۇ.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ بۇرۇنقى زاماندىكى يەھۇدىي يېتەكچىلەرگە: «سەلەر ئىلاھلار» دېگىنى يېزىلغان ئەمەسمۇ؟³⁵ مۇقەددەس يازمىلاردا ئېيتىلغىنى مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدۇ - دە! خۇدا ئۆزىنىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزگەنلەرنى: «ئىلاھلار» دەپ ئاتىغانغۇ! ³⁶ ئەمدى ماڭا كەلسەك، ئاتام مېنى تاللاپ پانىي دۇنياغا ئەۋەتتى. شۇنداق تۇرۇقلۇق، نېمە ئۈچۈن «خۇدانىڭ ئوغلىمەن» دېسەم، مېنى «كۆپۈرلۈك قىلدىڭ!» دەيسىلەر؟ ³⁷ ئەگەر ئاتام بۇيرۇغان ئىشلارنى قىلمىسام، ماڭا ئېتىقاد قىلماڭلار. ³⁸ لېكىن قىلسام، سۆزلىرىمگە ئىشەنمىگەن ھالەتتىمۇ، قىلغانلىرىمنى كۆرۈپ، ئۇلارنىڭ ھەقىقىيگە ئىشىنىڭلار. بۇنىڭ بىلەن، ئاتامنىڭ مەندە ئىكەنلىكىنى، مېنىڭمۇ ئاتامدا ئىكەنلىكىمنى ھەق دەپ بىلىپ يېتىسىلەر.

³⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يەنە ئۇنى تۇتماقچى بولدى، بىراق ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى ئۇلاردىن قاچۇرۇپ قۇتۇلدى. ⁴⁰ ئاندىن، ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىغا، يەنى بۇرۇن يەھيا پەيغەمبەر ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرگەن يەرگە كېتىپ، ئۇ يەردە تۇردى.

⁴¹ نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇلار:

— يەھيا پەيغەمبەر ھېچ مۆجىزە كۆرسەتمىگەن، لېكىن بۇ ئادەم توغرىسىدا ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسى توغرا چىقتى! — دېيىشتى. ⁴² شۇنداق قىلىپ، نۇرغۇنلىغان كىشىلەر بۇ يەردە ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

لازارنىڭ ئۆلۈمى

11¹⁻² لازار ئىسىملىك بىر ئادەم كېسەل بولۇپ قالغانىدى. ئۇ ھەدىلىرى مەريەم ۋە مارتا بىلەن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى بەيتانيا يېزىسىدا تۇراتتى. مەريەم بولسا ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۇتلىرىغا خۇش پۇراق ياغ سۈركەپ، چاچلىرى بىلەن ئۇلارنى ئېرىتىپ قۇرۇتقان ئايال ئىدى. ³ لازارنىڭ ھەدىلىرى ھەزرىتى ئەيساغا: «ئى رەببىمىز، سىز ياخشى كۆرىدىغان دوستىڭىز كېسەل بولۇپ قالدى» دەپ خەۋەر بېرىشتى. ⁴ ھەزرىتى ئەيسا بۇنى ئاڭلاپ:

— بۇ كېسەللىك لازارنىڭ ئۆلۈمى بىلەن ئاياغلاشمايدۇ. ئەكسىچە، بۇ ئارقىلىق خۇدانىڭ ئوغلنىڭ ئۇلۇغلىقى ئايدان بولۇپ، خالايق خۇداغا مەدھىيە ئوقۇيدۇ، — دېدى.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا مارتا، مەريەم ۋە لازارنى بەك ياخشى كۆرەتتى. ⁶ گەرچە ئۇ لازارنىڭ كېسەل ئىكەنلىكىنى ئاڭلىغان بولسىمۇ، ئۆزى تۇرۇۋاتقان يەردە يەنە ئىككى كۈن تۇردى. ⁷ ئاندىن كېيىن، شاگىرتلىرىغا:

— يەھۇدىيىگە قايتا بارايلى! — دېدى.

⁸ شاگىرتلىرى ئۇنىڭغا:

— ئۇستاز، يېقىندىلا ئۇ يەردىكى خەقلەر سىزنى چالما-كېسەك قىلماقچى بولغان تۇرسا، يەنە ئۇ يەرگە قايتا بارامسىز؟ — دېيىشتى. ⁹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— كۈندۈز ئون ئىككى سائەت ئەمەسمۇ؟ كۈندۈزى يول ماڭغان يىقىلماس، چۈنكى ئۇ بۇ دۇنيانىڭ يورۇقىنى كۆرىدۇ. ¹⁰ لېكىن، كېچىسى يول ماڭغان يىقىلار، چۈنكى ئۇنىڭدا يورۇقلۇق يوقتۇر.

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن:

— دوستىمىز لازار ئۇخلاپ قالدى، مەن ئۇنى ئويغاتقىلى بارىمەن، —

دەپ قوشۇپ قويدى.

¹² شاگرتلار:

— ئۇخلىغان بولسا ياخشى بولۇپ قالدۇ، ئى رەببىمىز، — دېدى.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا لازارنىڭ ئۆلۈمىنى دېمەكچىدى، لېكىن ئۇلار ئادەتتىكى ئۇيقۇنى دەۋاتىدۇ، دەپ ئويلاشتى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا ئوچۇقنى ئېيتىپ:

— لازار ئالەمدىن ئۆتتى، دېمەكچىمەن. ¹⁵ سىلەرنى دەپ، ئۇنىڭ قېشىدا بولمىغانلىقىمغا خۇشالمەن. چۈنكى، بۇ سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلارنىڭ كۈچەيتىلىشى ئۈچۈن، يەنە بىر پۇرسەت يارىتىپ بەردى. ئەمدى ئۇ بار يەرگە بارايلى، — دېدى.

¹⁶ «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان توماس باشقا شاگرتلارغا:

— بىزمۇ ئۇنىڭ بىلەن بارايلى ھەم ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئۆلەيلى، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ لازارنى تىرىلدۈرۈشى

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن بەيتانىياغا بارغاندا، لازارنىڭ يەرلىككە قويۇلغىغا تۆت كۈن بولغانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. ¹⁸ بەيتانىيا يېرۇسالېمدىن ئۈچ چاقىرىم يىراقلىقتا ئىدى. ¹⁹ نۇرغۇن يەھۇدىيلار مارتا بىلەن مەريەمنىڭ ئىنىسىنىڭ ئۆلۈمىگە تەسەللى بېرىش ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ يېنىغا كەلگەندى. ²⁰ مارتا ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا چىقتى. مەريەم بولسا ئۆيدە قالدى.

²¹ — ئى رەببىم، — دېدى مارتا ھەزرىتى ئەيساغا، — بۇ يەردە بولغان بولسىڭىز، ئىنىم ئۆلمەس ئىدى. ²² ھېلىمۇ، خۇدادىن نېمە تىلىسىڭىز، ئۇنىڭ سىزگە شۇنى بېرىدىغانلىقىنى بىلىمەن.

²³ — ئىنىڭز تىرىلدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁴ مارتا:

— قىيامەت كۈنى، ئۇنىڭ جەزمەن تىرىلىدىغانلىقىنى بىلىمەن، —

دېدى.

²⁵ — ئىنسانلارنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى ۋە ھاياتلىق بەرگۈچى

ئۆزۈمدۈرمەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا، — ماڭا ئېتىقاد قىلغان

كشى ئۆلىمۇ، يەنە ھايات بولىدۇ. ²⁶ ماڭا ئېتىقاد قىلىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا

ئېرىشكەنلەر ئەسلا ئۆلمەيدۇ؛ بۇنىڭغا ئىشىنەمسىز؟

²⁷ — ئىشىنمەن رەببىم، — دېدى مارتا، — سىزنىڭ ئىنسانلار ئارىسىغا

كېلىشكە تەيىنلەنگەن قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ، خۇدانىڭ ئوغلى

ئىكەنلىكىڭزگە ئىشىنمەن.

²⁸ مارتا بۇنى دەپ بولغاندىن كېيىن، قايتىپ سىڭلىسى مەريەمنى

ئاستىغىغا چاقىرىپ:

— ئۇستازىمىز كېلىپ بولدى. سېنى چاقىرىۋاتىدۇ، — دېدى.

²⁹ مەريەم بۇنى ئاڭلاپ، دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ، ھەزرىتى ئەيسا

بىلەن كۆرۈشكىلى ماڭدى.

³⁰ ئۇ پەيتتە ھەزرىتى ئەيسا تېخى يېزىغا كىرمىگەن بولۇپ، مارتا ئالدىغا

چىققان يەردە ئىدى. ³¹ ئۆيدە مەريەمگە تەسەللى بېرىۋاتقان خالايق

مەريەمنىڭ بىردىنلا ئورنىدىن تۇرۇپ، سىرتقا چىقىپ كەتكەنلىكىنى

كۆرۈشتى ۋە ئۇنى قەبرىستانلىققا يىغا-زار قىلغىلى ماڭدى دەپ ئويلاپ،

ئۇنىڭ كەينىدىن مېڭىشتى.

³² بىراق، مەريەم ھەزرىتى ئەيسا بار يەرگە باردى ۋە ئۇنى كۆرۈپ،

ئايغىغا يىقىلىپ:

— ئى رەببىم، بۇ يەردە بولغان بولسىڭىز، ئىنىم ئۆلمەس ئىدى! —

دېدى.

³³ مەريەمنىڭ ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەلگەن خالايقنىڭ يىغا-زار قىلىشقىنىنى كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا غەزەپلىنىپ،* كۆڭلى قاتتىق ئازابلىنىشقا باشلىدى ۋە:

³⁴ — ئۇنى قەيەرگە قويدۇڭلار؟ — دەپ سورىدى.

— ئى رەببىمىز، كېلىپ كۆرۈڭ، — دېيىشتى ئۇلار.

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا كۆز يېشى قىلدى. ³⁶ خەقلەر:

— قاراڭلار، ئۇ لازارنى نېمىدېگەن ياخشى كۆرگەن! — دېيىشتى.

³⁷ ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەزىلىرى:

— قارىغۇنىڭ كۆزىنى ئاچقان كىشى لازارنىڭ ھاياتىنى ئۆلۈمدىن

ساقلاپ قالالمايتتىمۇ؟ — دېيىشتى.

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئىچىدە يەنە غەزەپلىنىپ، يەرلىكنىڭ ئالدىغا باردى.

يەرلىك كىرىش ئاغزى چوڭ بىر تاش بىلەن توسۇلغان ئۆتكۈر ئىدى.

³⁹ ھەزرىتى ئەيسا:

— تاشنى ئېلىۋېتىڭلار! — دېدى.

ئۆلگۈچىنىڭ ھەدىسى مارتا:

— ئى رەببىم، ئالەمدىن ئۆتكىنىگە تۆت كۈن بولدى، ھازىر جەستى

پۇراپ كەتكەندۇ، — دېدى.

⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— مەن ساڭا: «ئېتىقاد قىلساڭ، خۇدانىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرىسەن»

دېگەندىمغۇ! — دېدى.

⁴¹ بۇنىڭ بىلەن، خالايق تاشنى ئېلىۋەتتى، ھەزرىتى ئەيسا كۆزلىرىنى

*33. بۇ يەردە ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان كىشىلەرگە شەيتاننىڭ گۇناھ ۋە ئۆلۈم ئېلىپ كەلگەنلىكىدىن ئۇنىڭغا غەزەپلەنگەن بولۇشى ياكى ئەتراپىدىكىلەرنىڭ تۇتقان ھازىرلىرىدىن ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ ئادەملەرنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەنمىگەنلىكىگە غەزەپلەنگەن بولۇشى مۇمكىن.

ئاسمانغا تىكىپ، مۇنداق دۇئا قىلدى:

— ئى ئاتا، تەلپىمنى ئاڭلايدىغىنىڭ ئۈچۈن ساڭا شۈكۈر ئېيتىمەن.
⁴² تەلەپلىرىمنى ھەمىشە ئاڭلايدىغانلىقىڭنى بىلىمەن. شۇنداق بولسىمۇ،
 ئەتراپىمدىكى خالايق سېنىڭ مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭگە ئىشەنسۇن دەپ، بۇنى
 ئېيتىۋاتىمەن.

⁴³ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، يۇقىرى ئاۋازدا:

— لازار، تاشقىرىغا چىق! — دەپ توۋلىدى.

⁴⁴ لازار قول-پۇتلىرى كېپەنلەنگەن، ئېڭىكى تېشىلغان ھالدا تاشقىرىغا

چىقتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— كېپەنلىكنى سالدۇرۇپ، ئۇنى ئۆز مەيلىگە قويۇۋېتىڭلار! — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلتۈرۈش سۈبىقەستى

⁴⁵ مەريەمنىڭ يېنىغا پەتلەپ كەلگەن ۋە ھەزرىتى ئەيسا كۆرسەتكەن
 بۇ مۆجىزىنى كۆرگەن نۇرغۇن خەقلەر ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.
⁴⁶ لېكىن، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەزىلىرى پەرسىيەلەرنىڭ يېنىغا بېرىپ، ھەزرىتى
 ئەيسانىڭ قىلغان ئىشلىرىنى مەلۇم قىلىشتى. ⁴⁷ شۇڭا، پەرسىيەلەر ۋە ئالىي
 روھانىيلار يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىنى يىغىپ:

— قانداق قىلغۇلۇق؟ بۇ ئادەمنىڭ ياراتقان نۇرغۇن مۆجىزىلىرىگە قاراپ
 بېقىڭلار. ⁴⁸ ئۇنى بۇنداق قويۇپ بەرسەك، ھەممە ئادەم ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىپ
 كېتىدۇ. شۇنداق بولغاندا، رىم ھۆكۈمىتى ئىبادەتخانىمىزنى، ھەتتا
 مىللىتىمىزنى ۋەيران قىلىۋېتىدۇ! — دېيىشتى.

⁴⁹ ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرى، يەنى شۇ يىلى باش روھانىي بولغان قاياپا:

— سىلەر ھېچنېمىنى بىلمەيدىكەنسىلەر! ⁵⁰ پۈتۈن خەلقنىڭ ھالاك
 بولۇشىنىڭ ئورنىغا، بىرلا ئادەمنىڭ ئۇلار ئۈچۈن ئۆلۈشىنىڭ ياخشى

ئىكەنلىكىنى چۈشەنمەيدىكەنسىلەر، — دېدى.

⁵²⁻⁵¹ بۇ سۆزنى ئۇ ئۆزلۈكىدىن ئېيتمىغانىدى. ئۇ شۇ يىلى باش روھانىي بولغاچقا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىي خەلقى ئۈچۈن، شۇنداقلا پەقەت ئۇ خەلق ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ھەر يانغا چېچىلىپ كەتكەن پەرزەنتلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىر قىلىپ ئۇيۇشتۇرۇش ئۈچۈن ئۆلدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقانىدى.

⁵³ شۇنداق قىلىپ، ئۇلار شۇ كۈندىن ئېتىبارەن ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلتۈرۈۋېتىش ئۈچۈن سۇيىقەست قىلىشقا باشلىدى. ⁵⁴ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا ئەمدى يەھۇدىيلار ئارىسىدا ئاشكارا يۈرمەي، ئۇ يەردىن ئايرىلىپ چۆلگە يېقىن رايوندىكى ئەفرايىم شەھىرىگە كېتىپ، شاگرتلىرى بىلەن بىللە ئۇ يەردە تۇردى.

⁵⁵ يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىغا ئاز قالغانىدى. نۇرغۇن كىشىلەر تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن، ھېيتتىن بىر قانچە كۈن ئىلگىرى يېزىلاردىن يېرۇسالېمغا كېلىشتى. ⁵⁶ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى ئىزدەيتتى. ئۇلار مەركىزىي ئىبادەتخانىدا يىغىلغىنىدا بىر — بىرىگە: — سېنىڭچە قانداق بولار، ھەزرىتى ئەيسا ھېيتقا كەلمەمدىكىن؟ — دېيىشەتتى.

⁵⁷ ئالىي روھانىيلار بىلەن پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇش ئۈچۈن، ئۇنىڭ قەيەردىلىكىنى بىلىدىغانلارنىڭ ئۆزلىرىگە مەلۇم قىلىشىنى بۇيرۇغانىدى.

گۇناھكار ئايالنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى ئەتىراپىدا

¹ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدىن ئالتە كۈن ئىلگىرى، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن لازار تۇرغان جاي — بەيتانىياغا

كەلدى. ² ئۇ يەردە ئۇنىڭغا زىياپەت بېرىلدى. مارتا ئۇ يەردە مېھمانلارنى كۈتۈۋاتاتتى. لازار ھەزرىتى ئەيسا بىلەن ھەمداستىخان بولغانلاردىن بىرى ئىدى. ³ مەريەم ساپ سۇمۇلدىن ياسالغان ئىنتايىن قىممەت باھالىق ئەتىردىن ئاز كەم بىر قاقداق ئەكىلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۇتلىرىغا قويدى ۋە چاچلىرى بىلەن ئەتىرنى ئۇنىڭ پۇتلىرىغا سۈردى. ئۆي ئەتىرنىڭ خۇش پۇرىقى بىلەن تولدى. ⁴ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن بىرى، يەنى كېيىن ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدا ئىشقارىيوت:

⁵ — بۇ ئەتىرنىڭ قىممىتى بىر ئادەمنىڭ يىللىق كىرىمىگە تەڭ كېلىدىكەن! نېمىشقا بۇ ئەتىر سېتىلىپ، پۇلى كەمبەغەللەرگە بېرىلمىدى؟ — دېدى.

⁶ بۇ سۆزنى ئۇ كەمبەغەللەرگە كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس، ئوغرى بولغانلىقى ئۈچۈن دېگەندى. ئۇ شاگىرتلارنىڭ ئورتاق پۇلىنى باشقۇراتتى ۋە ئوغرىلاپ خەجلەيتتى.

⁷ — ئايالنىڭ ئىختىيارىغا قويۇۋەت! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — ئۇ بۇ ئارقىلىق مېنىڭ دەپنە قىلىنىدىغان كۈنۈمگە تەييارلىق قىلىۋاتىدۇ. ⁸ كەمبەغەللەر ھەر دائىم ئاراڭلاردا، لېكىن مەن ھەر دائىم ئاراڭلاردا بولمايمەن.

ئالىي روھانىيلارنىڭ لازارنى ئۆلتۈرۈش سۇيىقەستى

⁹ زور بىر تۈركۈم يەھۇدىيلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ بەيتانىيادا ئىكەنلىكىنى ئاڭلىدى ۋە يالغۇز ھەزرىتى ئەيسانى ئەمەس، ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن لازارنىمۇ كۆرۈش ئۈچۈن ئۇ يەرگە كەلدى. ¹⁰ ئالىي روھانىيلار بولسا لازارنىمۇ ئۆلتۈرۈشنى قەستلىدى. ¹¹ چۈنكى، ئۇنىڭ سەۋەبىدىن نۇرغۇن يەھۇدىيلار ئۇلاردىن يۈز ئۆرۈپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىۋاتاتتى.

شەرەپ بىلەن يېرۇسالېمغا كىرىش

¹² ئەتسى، ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى ئۆتكۈزۈشكە كەلگەن زور بىر تۈركۈم خالايىق ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ¹³ ئۇلار قوللىرىغا خورما شاخلىرىنى تۇتۇشقان ھالدا ئۇنى قارشى ئالغىلى چىقىشتى ۋە «خۇداغا شۈكۈر! پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن! ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھىغا مۇبارەك بولسۇن!» دەپ ۋارقىراشتى.

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا بىر تەخەي تېپىپ مىندى. بۇ ئىشنى زەكەرىيا پەيغەمبەر خېلى بۇرۇن ئالدىن ئېيتىپ، مۇنداق يازغانىدى:

¹⁵ «ئەي يېرۇسالېم خەلقى، ئەمدى قورقماڭلار! مانا، پادىشاھىڭلار تەخەي مىنىپ كېلىۋاتىدۇ.»

¹⁶ ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئۇ چاغدا بۇنى چۈشەنمىگەندى، لېكىن ھەزرىتى ئەيسا تىرىلىش ۋە ئاسمانغا چىقىش بىلەن ئۇلۇغلانغاندىن كېيىن، زەكەرىيا پەيغەمبەر يازغان بۇ سۆزلەرنى ھەمدە بۇ ئىش دەل پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان دەك چىققانلىقىنى تونۇپ يەتتى.

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ لازارنى يەرلىكىدىن چاقىرىپ تىرىلدۈرگەنلىكىنى كۆرگەن كىشىلەر بۇ مۆجىزە توغرىسىدا باشقىلارغا توختىماستىن خەۋەر قىلدى. ¹⁸ خالايىق ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياراتقان بۇ مۆجىزىسىنى ئاڭلىغاچقا، ئۇنى قارشى ئالغىلى چىقىشتى. ¹⁹ پەرسىيەلەر بولسا بىر - بىرىگە:

— قاراڭلار، بىزنىڭ قىلغىنىمىز بىكار كەتتى! مانا ئەمدى پۈتۈن دۇنيا ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەتمەكتە! — دېيىشتى.

گرېككلارنىڭ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشۈشى

تەلەپ قىلىشى

²⁰ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا، يېرۇسالېمغا ئىبادەت قىلغىلى كەلگەنلەر ئىچىدە يەھۇدىي دىنىغا كىرگەن بەزى گرېكلارمۇ بار ئىدى. ²¹ بۇلار جەللىيىنىڭ بەيتىدا يېزىسىدىن بولغان فىلىپنىڭ يېنىغا كېلىپ: — جانابلىرى، بىز ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشمەكچىدۇق، — دەپ تەلەپ قىلىشتى.

²² فىلىپ بېرىپ بۇنى ئەندەرگە مەلۇم قىلدى. ئاندىن، ئۇلار ئىككىسى ھەزرىتى ئەيساغا خەۋەر قىلدى. ²³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئىنسانئوغلنىڭ شان - شەرەپكە ئىگە بولىدىغان ۋاقىت - سائىتى يېقىنلىشىپ قالدى. ²⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇغداي دېنى توپىغا تاشلىنىپ قۇربان بولمىغۇچە، يەنىلا بىر تال دان پېتى تۇرىدۇ. قۇربان بولسا، بىخ سۈرۈپ، كۆپ ھوسۇل بېرىدۇ. ²⁵ ھاياتىنى ئايغانلار ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ. لېكىن، بۇ دۇنيادا ھاياتىنى ئايىمغانلار ئۇنى مەڭگۈ ساقلىيالايدۇ. ²⁶ كىمدەكىم ماڭا خىزمەت قىلىشنى خالىسا، ماڭا ئەگەشسۇن. مەن قەيەردە بولسام، مېنىڭ چاكىرىم شۇ يەردە بولىدۇ. ماڭا خىزمەت قىلغۇچىلارنى ئەرشتىكى ئاتام ھۆرمەتلەيدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز ئۆلۈمى توغرىسىدا

ئېيتقانلىرى

²⁷ — ھازىر كۆڭلۈم قاتتىق ئازابلىنىۋاتىدۇ. بۇنىڭغا نېمە دېيىشىم كېرەك؟

«ئاتا، مېنى كېلىدىغان ئازاب - ئوقۇبەتلىك ۋاقت - سائەتتىن قۇتقۇز!» دەيمۇ؟ ياق! مەن شۇ ۋاقت - سائەتنى بېشىمدىن ئۆتكۈرۈش ئۈچۈن كەلدىم.²⁸ ئاتا، ئۇلۇغلىقۇڭنى كۆرسەتكىن!

شۇ ۋاقتتا، ئەرىشتىن بىر ئاۋاز ئاڭلاندى:

— ئۇلۇغلىقۇمنى كۆرسەتتىم ۋە يەنە كۆرسەتتىمەن.

²⁹ شۇ مەيداندىكى بۇنى ئاڭلىغان خالايىق:

— ھاۋا گۈلدۈرلدى، — دېيىشتى.

يەنە بەزىلەر بولسا:

— بىر پەرىشتە ئۇنىڭغا گەپ قىلدى، — دېيىشتى.

بىراق، ھەزرىتى ئەيسا:

³⁰ — بۇ سۆزلەر مېنى دەپ ئەمەس، سىلەرنى دەپ ئېيتىلغان.³¹ بۇ دۇنيا ئەمدى سوراقتا تارتىلىدۇ. بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى — شەيتانمۇ ئەمدى ئاغدۇرۇلىدۇ.³² مەن يەردىن كۆتۈرۈلگىنىمدە، پۈتكۈل ئىنسانلارنى ئۆزۈمگە جەلپ قىلىمەن، — دېدى.³³ (ئۇ بۇنى دېيىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ قانداق ئۆلىدىغانلىقىنى ئۇقتۇردى.)

³⁴ خالايىق بۇ گەپلەرنى چۈشەنمەي، ھەزرىتى ئەيسادىن:

— مۇقەددەس يازمىلاردا: «قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئۆلمەي مەڭگۈ

ھايات تۇرىدۇ» دېيىلگەن تۇرسا، سىز قانداقسىگە «ئىنسانئوغلى كۆتۈرۈلۈشى

كېرەك» دېيەلەيسىز؟! ئىنسانئوغلى زادى كىم بولىدۇ؟ — دەپ سورىدى.

³⁵ — نۇرنىڭ ئاراڭلاردا چاقنايدىغان ۋاقتى ئۇزۇن ئەمەستۇر. شۇڭا،

قاراڭغۇلۇقنىڭ سىلەرنى بېسىۋالماستىكى ئۈچۈن، نۇر بار ۋاقتىدا داۋاملىق

مېڭىڭلار. قاراڭغۇلۇقتا ماڭغان كىشى ئۆزىنىڭ قەيەرگە كېتىۋاتقانلىقىنى

بىلمەيدۇ.³⁶ شۇڭلاشقا، نۇر ئاراڭلاردا بار ۋاقتتا، ئۇنىڭغا ئىشىنىڭلار. بۇنىڭ

بىلەن، نۇرنىڭ پەرزەنتلىرى بولسىلەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

يەھۇدىيلارنىڭ تەرسالقى

ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، خالاقتىن ئايرىلىپ يوشۇرۇنۇۋالدى. ³⁷ گەرچە ئۇ خالاقتىن كۆز ئالدىدا شۇنچە مۆجىزە كۆرسەتكەن بولسىمۇ، ئۇلار ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىدى. ³⁸ بۇ ئەھۋال دەل يەشايا پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدا ئالدىنلا كۆرسىتىلگەندەك چىقتى:

«ئى پەرۋەردىگار، بىز يەتكۈزگەن سۆزلەرگە كىم ئىشەندى؟
سېنىڭ كۈچ - قۇدرىتىڭ كىمگە كۆرسىتىلدى؟»

³⁹⁻⁴⁰ خالاقتىن ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلالىمىدى. بۇنىڭ سەۋەبىنى يەشايا پەيغەمبەر ئالدىنلا چۈشەندۈرۈپ بەرگەندى:

«پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ كۆزلىرىنى كور قىلدى، قەلبىنى
بىخۇدلاشتۇردى. ئۇنىڭ نەتىجىسىدە، ئۇلارنىڭ كۆزلىرى
كۆرمەس، قەلبى سەزمەس بولۇپ قالدى.
ئۇلار گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، ماڭا قايتىشنى خالىمايدۇ.
خالىسىدى، مەن ئۇلارنى ساقايتاتتىم، دەيدۇ خۇدا.»

⁴¹ يەشايا پەيغەمبەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرگەنلىكى ئۈچۈن، بۇ سۆزلەرنى ئۇنىڭغا قارىتا ئالدىنلا ئېيتقانىدى.
⁴² ۋەھالەنكى، نۇرغۇنلىغان كىشىلەر، ھەتتا يەھۇدىي ئاقساقاللىرىمۇ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. لېكىن، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ پەرىسىيەلەر تەرىپىدىن ئىبادەتخانا جامائەتچىلىكىدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىلمەسلىكى ئۈچۈن، ئېتىقاد قىلغانلىقىنى ئاشكارىلىمىدى. ⁴³ بۇنىڭ سەۋەبى، ئۇلار

ئىنساندىن كېلىدىغان ماختاشنى خۇدادىن كېلىدىغان ماختاشتىنمۇ ياخشى كۆرەتتى.

⁴⁴ ھەزرىتى ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى:

— ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار ماڭلا ئەمەس، مېنى ئەۋەتكۈچىگە ئېتىقاد قىلغان بولىدۇ. ⁴⁵ مېنى كۆرگەنلەر مېنى ئەۋەتكۈچىنىمۇ كۆرگەن بولىدۇ. ⁴⁶ مەن ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار قاراڭغۇلۇقتا قالمىسۇن دەپ، دۇنياغا نۇر بولۇپ كەلدىم. ⁴⁷ سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ، سۆزلىرىمگە ئەمەل قىلمىغانلارنى سوراققا تارتمايمەن، چۈنكى مەن ئىنسانلارنى سوراققا تارتقىلى ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى قۇتقۇزغىلى كەلدىم. ⁴⁸ بىراق، مېنى رەت قىلغانلارنى ۋە سۆزلىرىمنى قوبۇل قىلمىغانلارنى سوراققا تارتقۇچى بار. ئۇ بولسىمۇ ئېيتقان سۆزلىرىم بولۇپ، ئۇ قىيامەت كۈنى كىشىلەرنى سوراققا تارتىدۇ. ⁴⁹ چۈنكى، مەن ئۆزلۈكۈمدىن سۆزلىگىنىم يوق. نېمىنى سۆزلىشىم ۋە قانداق سۆزلىشىم كېرەكلىكىنى مېنى ئەۋەتكەن ئاتام ماڭا بۇيرۇدى. ⁵⁰ ئۇنىڭ بۇيرۇقىنىڭ مەڭگۈلۈك ھايات ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى بىلىمەن. شۇڭا، نېمىنى سۆزلىسەم، خۇدا ئاتامنىڭ ماڭا بۇيرۇغىنىدەك سۆزلەيمەن.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز شاگىرتلىرىنىڭ پۇتىنى يۇيۇپ قويۇشى

13 ¹ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپىسى ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا بۇ دۇنيادىن ئايرىلىپ، ئاتىسىنىڭ يېنىغا كېتىدىغان ۋاقىتنىڭ يېتىپ كەلگەنلىكىنى بىلدى. ئۇ بۇ دۇنيادىكى ئۆز ئادەملىرىگە بولغان مېھىر – مۇھەببىتىنى بۇرۇنلا كۆرسەتكەن بولۇپ، ئۇنىڭ قانچىلىك چوڭقۇرلۇقىنى ئەمدى تولۇق كۆرسەتمەكچىدى.

² ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن كەچلىك تاماقتا بىللە بولدى. شەيتان ئاللىبۇرۇن سىمۇنىنىڭ ئوغلى يەھۇدا ئىشقارىيوتنىڭ كۆڭلىگە

ھەزرىتى ئەيسانى يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا تۇتۇپ بېرىش ۋە سۆھبەتسىنى سالغانىدى.³ ھەزرىتى ئەيسا ئاتىسىنىڭ ھەممە ھوقۇقىنى ئۆزىگە ئامانەت قىلغانلىقىنى، ئاتىسى خۇدانىڭ يېنىدىن كېلىپ، خۇدانىڭ يېنىغا كېتىدىغانلىقىنى بىلەتتى.⁴ ئۇ داستاندىن تۇرۇپ، توننى يېشىپ، بىر لۆڭگە بىلەن بېلىنى باغلىدى.⁵ ئاندىن، بىر جاۋۇرغا سۇ قۇيۇپ، شاگىرتلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇشقا ۋە بېلىگە باغلىغان لۆڭگە بىلەن ئېرتىپ قۇرۇتۇشقا باشلىدى.⁶ نۆۋەت سىمۇن پېترۇسقا كەلگەندە، پېترۇس:

— ئى رەببىم، پۇتۇمنى سىز يۇسكىز قانداق بولغىنى؟! — دېدى.
7 ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— نېمە قىلىۋاتقىنىمنى ھازىر چۈشەنمەيسەن، لېكىن كېيىن چۈشىنىسەن، — دېدى.

8 — مەن پۇتۇمنى ھەرگىز سىزگە يۇغۇزمايمەن! — دېدى پېترۇس.
— پۇتۇڭنى يۇمسام، سەن مەن بىلەن بىرگە بولالمايسەن، — دېگەن جاۋابنى قايتۇردى ھەزرىتى ئەيسا.

9 سىمۇن پېترۇس:
— ئى رەببىم، ئۇنداقتا پۇتلىرىمنىلا ئەمەس، قوللىرىمنىمۇ، بېشىمنىمۇ يۇغايىسىز! — دېدى.

10 ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:
— يۇيۇنۇپ بولغان ئادەمنىڭ قايتا يۇيۇنۇشىنىڭ ھاجىتى يوق. پەقەت پۇتلىرىنى يۇسسىلا، پۈتۈن ئەزاسى پاك بولىدۇ. سىلەرمۇ گۇناھلىرىڭلاردىن پاك، لېكىن ھەممىڭلار ئەمەس، — دېدى.

11 (ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى كىمنىڭ تۇتۇپ بېرىدىغانلىقىنى بىلەتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ ھەممىسىنىڭلا پاك ئەمەسلىكىنى دېگەندى.)¹² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇپ بولغاندىن كېيىن، توننى كىيىپ يەنە

داستىخانغا ئولتۇردى ۋە ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر نېمە قىلغانلىقىمنى چۈشەندىڭلارمۇ؟¹³ سىلەر مېنى «رەببىم» ۋە «ئۇستازىم» دەيسىلەر. راست ئېيتىسىلەر، ئەمەلىيەتتەمۇ شۇنداق.¹⁴ مەن رەببىڭلار ۋە ئۇستازىڭلار تۇرۇقلۇق پۇتلىرىڭلارنى يۇغاندىكىن، سىلەرمۇ بىر-بىرىڭلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇشۇڭلار كېرەك.¹⁵ بۇ سىلەرنىڭمۇ ماڭا ئوخشاش باشقىلارغا خىزمەت قىلىشىڭلار ئۈچۈن كۆرسەتكەن ئۈلگەمدۇر.¹⁶ بىلىپ قويۇڭلاركى، قۇل خوجاينىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ، ئەلچىمۇ ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ.¹⁷ بۇ ئىشلارنى بىلگەنكىنەنسىلەر، سىلەرمۇ شۇنداق قىلساڭلار، نەقەدەر بەختلىكسىلەر!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ساتقۇنلۇققا ئۇچرىشىنى ئالدىن ئېيتىشى

¹⁸ «سىلەر گۇناھلىرىڭلاردىن پاك» دېگەن سۆزۈم ھەممىڭلارغا قارىتىلغان ئەمەس. مەن تاللىغانلىرىمنى بىلىمەن، لېكىن مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن ئېيتىلغان: «مەن بىلەن ھەمداستىخان بولۇپ، نېنىمنى يېگەن دوستۇم مەندىن يۈز ئۆرۈدى!» دېگەن بۇ سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى كېرەك.¹⁹ سىلەرگە بۇ ئىش يۈز بېرىشتىن ئاۋۋال ئېيتىپ قويايىكى، ئۇ ئىشلار يۈز بەرگەندە مېنىڭ «مەڭگۈ بار بولغۇچى» ئىكەنلىكىمگە ئىشىنىسىلەر.²⁰ يەنە شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن ئەۋەتكەن ھەرقانداق بىر كىشىنى قوبۇل قىلغانلار مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. مېنى قوبۇل قىلغانلار بولسا مېنى ئەۋەتكۈچى خۇدانى قوبۇل قىلغان بولىدۇ.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، قاتتىق ئازابلانغان

ھالدا ئوچۇقنى ئېيتتى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئاراڭلاردا بىرەيلەن ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدۇ!
²² شاگىرتلار كىمنى دەۋاتقانلىقىنى چۈشەنمەي، بىر-بىرىگە قاراشتى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئىنتايىن ياخشى كۆرىدۇ دەپ قارالغان شاگىرت ئۇنىڭ يېنىدا يانپاشلاپ ياتاتتى. ²⁴ سىمۇن پىترۇس ئۇنىڭغا ھەزرىتى ئەيسادىن كىمنى دېمەكچى بولغانلىقىنى سوراپ بېقىشنى ئىشارەت قىلدى. ²⁵ شۇڭا، ئۇ ھەزرىتى ئەيساغا يېقىن كېلىپ، تۆۋەن ئاۋازدا: — ئى رەببىم، سىزگە ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىم؟ — دەپ سورىدى. ²⁶ ھەزرىتى ئەيسا:

— بىر چىشلەم ناننى ئاشقا تۆگۈرۈپ كىمگە سۇنسام، شۇ، — دەپ جاۋاب بەردى. كېيىن، ئۇ ناننى ئاشقا تۆگۈرۈپ، سىمۇننىڭ ئوغلى يەھۇدا ئىشقارىيوتقا سۇندى. ²⁷ يەھۇدا ناننى ئېلىشىغا ئىچىگە شەيتان كىردى. — قىلىدىغىنىڭنى چاپسان قىل، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا. ²⁸ داستىخاندا ئولتۇرغانلارنىڭ ھېچقايسىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇداغا بۇ سۆزلەرنى نېمە ئۈچۈن قىلغانلىقىنى چۈشەنمىدى. ²⁹ ئۇلارنىڭ ئورتاق پۇلى يەھۇدادا بولغانلىقتىن، بەزىلەر ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا: «ھېيتلىق نەرسىلەرنى ئېلىپ كەل» ياكى «كەمبەغەللەرگە بىر نەرسە بەر» دېمەكچى بولسا كېرەك، دەپ ئويلاشتى. ³⁰ يەھۇدا ناننى ئېلىپلا تاشقىرىغا چىقىپ كەتتى. بۇ چاغ كېچە ئىدى.

يېڭى ئەمەر

³¹ يەھۇدا تاشقىرىغا چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئەمدى ئىنسانئوغلنىڭ شان-شەرىپى كۆرۈنىدىغان ۋاقىت-سائەت يېتىپ كەلدى. ئۇ ئارقىلىق خۇدانىڭ شان-شەرىپىمۇ ئايان بولىدۇ. ³² خۇدانىڭ شان-شەرىپى ئۇ ئارقىلىق ئايان بولغانىكەن، خۇدا ئۆزىمۇ ئىنسانئوغلنىڭ شان-شەرىپىنى دەرھال ئايان قىلىدۇ. ³³ باللىرىم، مېنىڭ

ئەمدى سىلەر بىلەن بىللە بولدىغان ۋاقتىم ئاز قالدى. كېيىن، سىلەر مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا ئېيتقىنىمىدەك سىلەرگىمۇ ئېيتىمەنكى، مەن بارىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر. ³⁴ ھازىر سىلەرگە يېڭى بىر ئەمر بېرىمەن. «بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار. سىلەرنى سۆيگىنىمىدەك، سىلەرمۇ بىر - بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار.» ³⁵ بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەتتىڭلار بولسا، ھەممەيلىن سىلەرنىڭ مېنىڭ شاگىرتلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى تونۇيدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېترۇسنىڭ تاندىغانلىقىنى ئېيتىشى

³⁶ سىمۇن پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ:

— ئى رەببىم، قەيەرگە بارىسىز؟ — دەپ سورىدى.

— مەن كېتىدىغان يەرگە ھازىرچە ئەگىشىپ بارالمايسەن، لېكىن

كېيىن بارىسەن، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁷ پېترۇس ئۇنىڭغا:

— ئى رەببىم، نېمە ئۈچۈن ھازىر سىزنىڭ كەينىڭىزدىن بارالمايمەن؟

سىز ئۈچۈن جېنىم پىدا! — دېدى.

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— مەن ئۈچۈن راستتىنلا جېنىڭ پىدامۇ؟ بىلىپ قويغىنكى، خوراز

چىلاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن!

ھەزرىتى ئەيسا — يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى:

14 — كۆڭلۈڭلارنى بىئارام قىلماڭلار! خۇداغا ئىشىنىڭلار، ماڭىمۇ

ئىشىنىڭلار. ² خۇدا ئاتامنىڭ دەرگاھىدا نۇرغۇن ئۆي - ماكانلار بار. ئۇنداق

بولمىسا، بۇنى سىلەرگە ئېيتىپ يۈرمىگەن بولاتتىم. مەن ھەربىرىڭلارغا ئورۇن تەييارلاش ئۈچۈن، شۇ يەرگە كېتىپ بارىمەن.³ مەن تەييارلىق قىلغىلى بارىدىغانىكەنمەن، چوقۇم قايتىپ كېلىپ، سىلەرنى مەن بىلەن بىللە ئېلىپ كېتىمەن. شۇنداق بولغاندا، مەن قەيەردە بولسام، سىلەرمۇ شۇ يەردە بولىسىلەر.⁴ سىلەر مېنىڭ قەيەرگە كېتىدىغانلىقىمنى ۋە ئۇ يەرگە بارىدىغان يولنى بىلىسىلەر.

⁵ — ئى رەببىم، سىزنىڭ قەيەرگە كېتىدىغانلىقىڭىزنى بىلمەيمىز. شۇنداق تۇرۇقلۇق، ئۇ يولنى قانداق بىلىمىز؟ — دېدى توماس.
⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق ئۆزۈمدۈرمەن. مېنىڭسىز ھېچكىم خۇدا ئاتامنىڭ يېنىغا بارالمايدۇ.⁷ ئەگەر مېنى تونۇغان بولساڭلار، ئاتامنىمۇ تونۇغان بولاتتىڭلار. ھازىردىن باشلاپ ئۇنى تونۇدۇڭلار ھەم ئۇنى كۆردۈڭلار، — دېدى.

⁸ — ئى رەببىم، ئاتىڭىزنى كۆرسىتىپ قويسىڭىزلا، رازى بولاتتۇق، — دېدى فىلىپ.

⁹ — فىلىپ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — سىلەر بىلەن بىرگە بولغىنىمغا تالاي ۋاقىت بولدى، مېنى تېخىچە تونۇمدىڭمۇ؟ مېنى كۆرگەن كىشى ئاتام خۇدانى كۆرگەن بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق، سەن نېمىشقا يەنە: «بىزگە ئاتىڭىزنى كۆرسىتىڭ» دەيسەن؟¹⁰ مەن ئاتامدا، ئاتام مەندە ئىكەنلىكىگە ئىشەنمەمسەن؟ سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىمنى ئۆزلۈكۈمدىن ئېيتقىنىم يوق، بەلكى مېنىڭ ئاتام ئېيتقان. ئۇ مەندە تۇرۇپ خىزمەتلىرىنى قىلىۋاتىدۇ.¹¹ «مەن ئاتامدا، ئاتام مەندە» دېگىنىمگە ئىشىنىڭلار. ھېچبولمىغاندا، مېنىڭ قىلغانلىرىمدىن ماڭا ئىشىنىڭلار.

¹² بىلىپ قويۇڭلاركى، ماڭا ئىشەنگەن كىشى مېنىڭ ئەمەلىيىتىمدەك قىلالايدۇ. مۇنداق كىشى بۇنىڭدىنمۇ ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلىدۇ، چۈنكى مەن

ئاتامنىڭ يېنىغا قايتىپ كېتىمەن. ¹³ مېنىڭ نامىم بىلەن نېمىنى تىلىسەڭلار، ئۆز ئاتامنىڭ ئۇلۇغلىقى مەن ئارقىلىق ئايان بولسۇن ئۈچۈن، تىلەكلىرىڭلارنى ئىجابەت قىلىمەن. ¹⁴ مېنىڭ نامىم بىلەن نېمە تىلىسەڭلار، مەن سىلەرگە شۇنى بېرىمەن.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مۇقەددەس روھىنى ئەۋەتىشكە ۋەدە بېرىشى

¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى:

— مېنى سۆيسەڭلار، ئەمىرلىرىمگە ئەمەل قىلىسىلەر. ¹⁶ مەنمۇ خۇدا ئاتامدىن سىلەرگە باشقا بىر ياردەمچى ئاتا قىلىشنى تىلەيمەن. ئۇ سىلەر بىلەن مەڭگۈ بىرگە تۇرىدۇ. ¹⁷ ئۇ بولسىمۇ ھەقىقەتكە باشلىغۇچى — مۇقەددەس روھتۇر. ئۇنى بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى قوبۇل قىلالمايدۇ، چۈنكى ئۇنى كۆرمەيدۇ، تونۇمايدۇ. بىراق، سىلەر ئۇنى تونۇيسىلەر، چۈنكى ئۇ دائىم سىلەر بىلەن بىللە تۇرىدۇ ھەم سىلەردە ياشىماقچى.

¹⁸ مەن سىلەردىن ئايرىلغاندا، سىلەرنى يېتىم قالدۇرمايمەن. سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا يەنە قايتىپ كېلىمەن. ¹⁹ ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مېنى كۆرمەيدۇ، لېكىن سىلەر كۆرىسىلەر. مەن ھايات بولغانلىقىم ئۈچۈن، سىلەرمۇ ھايات بولىسىلەر. ²⁰ شۇ ۋاقىت كەلگەندە بىلىسىلەركى، مەن ئاتامدا بولىمەن، سىلەر مەندە بولىسىلەر، مەنمۇ ھەم سىلەردە بولىمەن. ²¹ كىم ئەمىرلىرىمنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلسا، مېنى سۆيىدىغان كىشى شۇ بولىدۇ. مېنى سۆيىدىغان كىشىنى ئاتاممۇ سۆيىدۇ، مەنمۇ ئۇنى سۆيىمەن ۋە ئۆزۈمنى ئۇنىڭغا ئايان قىلىمەن.

²² يەھۇدا ئىسىملىك باشقا بىر شاگىرت (يەھۇدا ئىشقارىيوت ئەمەس)

ھەزرىتى ئەيسانىڭ:

— ئى رەببىم، نېمە ئۈچۈن ئۆزىڭزنى بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىگە ئايان

قىلماي، بىزگىلا ئايان قىلسىز؟ — دەپ سورىدى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— مېنى سۆيىدىغان كىشى دېگىنىمنى قىلىدۇ، ئاتاممۇ ئۇنى سۆيىدۇ. ئاتام بىلەن ئىككىمىز مۇنداق كىشىنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە ماكان قۇرىمىز. ²⁴ مېنى سۆيىمەيدىغان كىشى دېگىنىمنى قىلمايدۇ. سىلەر ئاڭلاۋاتقان سۆزلەر مېنىڭ ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەن ئاتامنىڭكىدۇر. ²⁵ مەن سىلەر بىلەن بىللە بولۇۋاتقان چېغىمدا، سىلەرگە بۇلارنى دېدىم. ²⁶ لېكىن، ئاتام مېنىڭ نامىم بىلەن ئەۋەتىدىغان ياردەمچى، يەنى ئۆزىنىڭ مۇقەددەس روھى سىلەرگە ھەممىنى ئۆگىتىدۇ ھەم مېنىڭ ئېيتقان ھەممە سۆزلىرىمنى ئېسىڭلارغا سالدۇ.

²⁷ سىلەرگە ئامانلىق قالدۇرىمەن، ئۆز ئامانلىقىمنى سىلەرگە تەقدىم قىلىمەن. مېنىڭ سىلەرگە تەقدىم قىلغىنىم بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىنىڭ سىلەرگە بەرگىنىگە ئوخشىمايدۇ. كۆڭلۈڭلارنى بىئارام قىلماڭلار، قورقماڭلار.

²⁸ سىلەر مېنىڭ: «مەن سىلەردىن ئايرىلىپ كېتىمەن، كېيىن سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا قايتىپ كېلىمەن» دېگەن سۆزۈمنى ئاڭلىدىڭلار. مېنى سۆيسەڭلار، ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىدىغانلىقىم ئۈچۈن خۇشال بولاتتىڭلار. چۈنكى، ئاتام مەندىن ئۇلۇغدۇر. ²⁹ سىلەرنى بۇ ئىشلار يۈز بەرگەندە ماڭا ئىشەنسۇن دەپ، بۇلارنى سىلەردىن ئايرىلىشتىن بۇرۇن ئېيتتىم. ³⁰ سىلەر بىلەن سۆزلىشىدىغان ۋاقىت كۆپ قالدى. چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى — شەيتان كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ. ئۇنىڭ مېنى بېسىپ چۈشكۈدەك قۇدرىتى ئەسلا يوقتۇر. ³¹ لېكىن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مېنىڭ ئاتامنى سۆيىدىغانلىقىمنى بىلسۇن دەپ، ئاتام ماڭا ئەمر قىلغان ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن. تۇرۇڭلار، بۇ جايدىن كېتەيلى.

ھەزرىتى ئەيسا — ئۈزۈم تېلىدۇر

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

15

— ھەقىقىي «ئۈزۈم تېلى» ئۈزۈمدۈرمەن، ئاتام خۇدا بولسا باغۋەندۇر. ² باغۋەن مەندىكى مېۋە بەرمەيدىغان ھەربىر شاخنى كېسىپ تاشلايدۇ. مېۋە بەرگەنلىرىنى بولسا تېخىمۇ كۆپ مېۋە بەرسۇن دەپ، پۇتاپ تۇرىدۇ. ³ سىلەر پۇتالغان شاخلارغا ئوخشاش بولۇپ، مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن سۆزلەر ئارقىلىق ئاللىبۇرۇن پاك بولدۇڭلار. ⁴ سىلەر مەندە بولۇڭلار. مەنمۇ سىلەردە بولمەن. شاخ تالدا بولماي تۇرۇپ ئۈزلۈكسىز مېۋە بېرەلمەيدىغىنىدەك، سىلەرمۇ مەندە بولمىساڭلار، مېۋە بېرەلمەيسىلەر. ⁵ «ئۈزۈم تېلى» ئۈزۈمدۈرمەن. سىلەر بولساڭلار شاخلىرىسىلەر. كىم مەندە بولسا، مەنمۇ ئۇنىڭدا بولمەن. شۇنداق بولغاندا، ئۇ كۆپ مېۋە بېرىدۇ. چۈنكى، خۇدا ياقىتۇرىدىغان ھەرقانداق ئىشنى مەنسىز قىلالمايسىلەر. ⁶ مەندە بولمىغان كىشى كېرەكسىز شاخلارغا ئوخشاش تاشلىۋېتىلىپ، قۇرۇپ كېتىدۇ. بۇنداق شاخلار يىغىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ.

⁷ سىلەر مەندە بولساڭلار ۋە سۆزلىرىم سىلەردە ساقلىنسا، نېمىنى تەلەپ قىلساڭلار، شۇنىڭغا ئېرىشىسىلەر. ⁸ سىلەر كۆپ مېۋە بېرىشىڭلار ئارقىلىق مېنىڭ شاگرتلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى ئىسپاتلايسىلەر. بۇ، ئاتامغا شان-شەرەپ ئېلىپ كېلىدۇ. ⁹ ئاتام مېنى سۆيگىنىدەك، مەنمۇ سىلەرنى سۆيۈم، مېنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىمدە بولۇڭلار. ¹⁰ ئەگەر ئەمىرلىرىمگە ئەمەل قىلساڭلار، خۇددى مەن ئاتامنىڭ ئەمىرلىرىگە ئەمەل قىلغان ۋە ھەمىشە ئۇنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىدە بولغىنىدەك، سىلەرمۇ ھەمىشە مېنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىمدە بولىسىلەر.

¹¹ بۇلارنى سىلەرگە خۇشاللىقىدىن بەھرىمەن بولسۇن ۋە خۇشاللىقى تولۇپ تاشسۇن، دەپ ئېيتتىم. ¹² مېنىڭ ئەمىرىم شۇكى، مەن سىلەرگە

مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەندەك، سىلەر مۇ بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار. ¹³ ئۆز دوستلىرى ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلىشتىن چوڭقۇر مېھىر - مۇھەببەت يوقتۇر. ¹⁴ سىلەرگە بۇيرۇغان ئەمىرلىرىمنى ئادا قىلساڭلار، مېنىڭ دوستلىرىم بولسىلەر. ¹⁵ ئەمدى سىلەرنى «چاكار» دېمەيمەن. چۈنكى، چاكار خوجاينىنىڭ نېمە قىلىدىغانلىقىنى بىلمەيدۇ. ئۇنىڭ ئورنىغا سىلەرنى «دوست» دەيمەن، چۈنكى ئاتامدىن ئاڭلىغانلىرىمنىڭ ھەممىسىنى سىلەرگە يەتكۈزدۈم. ¹⁶ سىلەر مېنى تاللىغىنىڭلار يوق، ئەكسىچە مەن سىلەرنى تاللىدىم. مەن سىلەرنى مېۋە بەرسۇن ھەمدە مېۋىلىرىڭلار مەڭگۈ ساقلانسۇن، دەپ تەيىنلىدىم. مۇشۇنداق مېۋە بەرگىنىڭلاردا، مېنىڭ نامىم بىلەن ئاتامدىن نېمە تىلىسەڭلار، ئاتام شۇنى بېرىدۇ. ¹⁷ سىلەرگە شۇنى ئەمىر قىلىمەنكى، بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار.

ئادەملەرنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا بولغان نەپرەتى

¹⁸ — بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەردىن نەپرەتلەنسە، سىلەردىن ئاۋۋال مەندىن نەپرەتلەنگەنلىكىنى بىلىڭلار. ¹⁹ سىلەرمۇ بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىدىن بولغان بولساڭلار، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەرنى ئۆزىڭلار دەپ، سۆيگەن بولاتتى. بىراق، مەن سىلەرنى بۇ پانىي دۇنيادىن ئايرىپ تاللىغانلىقىم ئۈچۈن، ئەمدى بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەسسىلەر. شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەردىن نەپرەتلىنىدۇ. ²⁰ مەن سىلەرگە ئېيتقان سۆزنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار: «قۇل خوجاينىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ.» ماڭا زىيانكەشلىك قىلغانلار سىلەرگىمۇ زىيانكەشلىك قىلىدۇ. مېنىڭ سۆزۈمگە ئەمەل قىلغانلار سىلەرنىڭكىگىمۇ ئەمەل قىلىدۇ.

²¹ مېنىڭ نامىم سەۋەبىدىن ئۇلار سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلىدۇ، چۈنكى

ئۇلار مېنى ئەۋەتكۈچىنى تونۇمايدۇ. ²² ئەگەر مەن كېلىپ ئۇلارغا تەلىم بەرمىگەن بولسام، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى گۇناھ دەپ قارالمايتتى. لېكىن، ھازىر ئۇلار ئۆز قىلمىشلىرىنىڭ يامان ئىكەنلىكىنى بىلمىدۇق، دېيەلمەيدۇ. ²³ ئۇلارنىڭ مەندىن نەپەرەتلىگەنلىكى ئاتامدىنمۇ نەپەرەتلىگەنلىكى بولىدۇ. ²⁴ مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا باشقا ھېچكىم قىلىپ باقمىغان ئىشلارنى قىلمىغان بولسام، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى گۇناھ دەپ قارالمايتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇلار مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىمنى كۆرگەن، شۇنداقتىمۇ يەنە مەندىن ۋە ئاتامدىن نەپەرەتلىدى. ²⁵ لېكىن بۇنىڭ بىلەن، مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان: «ھېچقانداق سەۋەبسىزلا مەندىن نەپەرەتلىدى» دېگەن سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

²⁶ مەن سىلەرگە ئاتامنىڭ يېنىدىن ياردەمچى، يەنى ھەقىقەتكە باشلىغۇچى — مۇقەددەس روھنى ئەۋەتمەن. ئۇ ئاتامنىڭ يېنىدىن كېلىپ، ماڭا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ²⁷ سىلەرمۇ ماڭا گۇۋاھلىق بېرىسىلەر، چۈنكى سىلەر باشتىن تارتىپ مەن بىلەن بىللە بولدۇڭلار.

ئېتىقادىڭلار تەۋرەنمىسۇن!

16 ¹ — بۇلارنى سىلەرگە ئېتىقادىنى تاشلاپ قويمىسۇن، دەپ ئېيتتىم. ² سىلەر ئىبادەتخانا جامائەتچىلىكىڭلاردىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىلسىلەر ھەمدە شۇنداق بىر ۋاقىت — سائەتلەر كېلىدۇكى، سىلەرنى ئۆلتۈرىدىغانلار ئۆزلىرىنى خۇداغا خىزمەت قىلىۋاتمەن، دەپ ھېسابلايدۇ. ³ ئۇلار بۇلارنى يا ئاتامنى، يا مېنى تونۇمىغانلىقى ئۈچۈن قىلىدۇ. ⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن ئېيتىمەنكى، ئۇلار سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلغاندا، مېنىڭ ئاگاھلاندىرغانلىقىمنى ئېسىڭلارغا كەلتۈرۈڭلار.

خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنىڭ ۋەزىپىسى

— مەن دەسلەپتە بۇلارنى سىلەرگە ئېيتىمىدىم، چۈنكى سىلەر بىلەن بىللە ئىدىم. ⁵ لېكىن، ئەمدى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ يېنىغا قايتىپ كېتىمەن. شۇنداق بولسىمۇ، ئاراڭلاردىن ھېچكىم مەندىن: «نەگە كېتىسىز؟» دەپ سورىمايۋاتىدۇ. ⁶ بۇنىڭ ئورنىغا، سىلەرگە بۇلارنى ئېيتقانلىقىم ئۈچۈن، قەلبىڭلار ھەسرەت بىلەن تولدى. ⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، مېنىڭ كېتىشىم سىلەرگە پايدىلىق. كەتمەسەم، سىلەرگە ياردەمچى كەلمەيدۇ. ئەمما كەتسەم، ئۇنى سىلەرگە ئەۋەتمەن. ⁸ ئۇ كەلگەندە، بۇ دۇنيادىكى كىشىلەرنى ئۆزلىرىنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىگە، مېنىڭ ھەققانىيلىقىمغا ۋە ئاخىرقى زاماندىكى سوئال - سوراڭنىڭ بولىدىغانلىقىغا قايىل قىلىدۇ. ⁹ ئۇلار گۇناھكار ئىكەنلىكىگە قايىل بولىدۇ. چۈنكى، ئۇلار ماڭا ئېتىقاد قىلمىدى. ¹⁰ ئۇلار مېنىڭ ھەققانىيلىقىمغا قايىل بولىدۇ. چۈنكى، مەن ھەققانىيمەن ھەم شۇڭا ئاتامنىڭ يېنىغا قايتىشقا لايىقتۇرمەن. شۇنداق قىلىپ، سىلەر مېنى كۆرەلمەيسىلەر. ¹¹ ئۇلار ئاخىرقى زاماندىكى سوئال - سوراڭنىڭ چوقۇم بولىدىغانلىقىغا قايىل بولىدۇ. چۈنكى، خۇدا بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى بولغان شەيتاننى سوراققا تارتتى.

¹² سىلەرگە ئېيتىدىغان يەنە كۆپ سۆزلىرىم بار ئىدى. بىراق، سىلەر ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلمەيسىلەر. ¹³ لېكىن، ھەقىقەتكە باشلىغۇچى — مۇقەددەس روھ كەلگەندە، سىلەرگە بارلىق ھەقىقەتنى ئۆگىتىدۇ. ئۇ ئۆزلۈكىدىن سۆزلىمەيدۇ؛ ئەكسىچە، ئاتام ئىككىمىزنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن سۆزلەيدۇ ۋە كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلارنى سىلەرگە يەتكۈزىدۇ. ¹⁴ ئۇ مەندە بار بولغاننى سىلەرگە يەتكۈزۈپ، مېنىڭ ئۇلۇغلقۇمنى ئايان قىلىدۇ. ¹⁵ ئاتامدا بار بولغاننىڭ ھەممىسى ھەم مېنىڭدۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇقەددەس روھ مەندە بار بولغاننى سىلەرگە يەتكۈزىدۇ، دەپ ئېيتتىم.

غەم-قايغۇلىرىڭلار خۇشاللىققا ئايلىنىدۇ

¹⁶ — ئاز ۋاقتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر. يەنە بىر ئاز ۋاقت ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى قايتا كۆرسىلەر.
¹⁷ شاگىرتلارنىڭ بەزىلىرى بىر-بىرىگە:

— بۇ قانداق گەپ؟ ئۇ بىزگە: «ئاز ۋاقتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر. يەنە بىر ئاز ۋاقت ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى قايتا كۆرسىلەر» دەيدۇ. ئۇ يەنە: «چۈنكى، مەن ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىمەن» دەيدۇ.¹⁸ «ئاز ۋاقتتىن كېيىن» دېگەن سۆزنىڭ مەنىسى زادى نېمىدۇ! ئۇنىڭ نېمىلەرنى دەۋاتقانلىرىنى بىلەلمدۇق، — دېيىشتى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ سورىماقچى بولغان سوئالنى بىلىپ، مۇنداق دېدى:

— مېنىڭ «ئاز ۋاقتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر. يەنە بىر ئاز ۋاقت ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى كۆرسىلەر» دېگىنىمنىڭ مەنىسىنى بىر-بىرىڭلاردىن سوراۋاتامسىلەر؟²⁰ بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر يىغا-زار قىلىپ قايغۇرسىلەر، لېكىن بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى خۇشال بولۇشۇپ كېتىدۇ. سىلەر بولساڭلار، قايغۇرسىلەر، لېكىن قايغۇلىرىڭلار خۇشاللىققا ئايلىنىدۇ.²¹ ئايال تۇغۇتتا ئازابلاندى، چۈنكى ئۇنىڭ ئازاب-ئوقۇبەتلىك ۋاقت-سائىتى يېتىپ كەلگەن. لېكىن، بوۋىقى تۇغۇلۇپ بولغاندىن كېيىن، بىر پەرزەنتنىڭ دۇنياغا كەلگەنلىكىنىڭ خۇشاللىقى بىلەن، تارتقان ئازابىنى ئۇنتۇپ قالدۇ.²² شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھازىر ئازابلانۋاتىسىلەر، لېكىن مەن سىلەر بىلەن قايتا كۆرۈشمەن. شۇ چاغدا، قەلبىڭلار خۇشاللىققا چۆمدۇ.

خۇشاللىقنىڭ ئارقىسىدا ھېچكىم سىلەردىن تارتىۋالمايدۇ. ²³ بىلىپ قويۇڭلاركى، شۇ ۋاقىت كەلگەندە، مەندىن ھېچ نەرسە سورىشىڭلارنىڭ ھاجىتى يوق. چۈنكى، مېنىڭ نامم بىلەن ئاتامنىڭ ئۆزىدىن نېمىنى تىلىسەڭلار، ئۇ شۇنى بېرىدۇ. ²⁴ ھازىرغىچە مېنىڭ نامم بىلەن ھېچنېمە تىلىمىدىڭلار. ئەمدى تىلەڭلار، ئېرىشىسىلەر. بۇنىڭ بىلەن، خۇشاللىقنىڭلار تولۇپ تاشسۇن.

بۇ دۇنيا ئۈستىدىن غەلبە قىلىش

²⁵ — سىلەرگە بۇلارنى تەمسىللەر بىلەن بىلدۈردۈم. بىراق، شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، ئۇ چاغدا تەمسىللەر بىلەن سۆزلىمەيمەن، ئاتام توغرىلۇق ئوچۇق ئېيتىمەن. ²⁶ شۇ كۈنلەر كەلگەندە، تىلەكلىرىڭلارنى مېنىڭ نامم بىلەن تىلەيسىلەر. مەن سىلەر ئۈچۈن ئاتامدىن تەلەپ قىلىمەن، دېمەكچى ئەمەسمەن. ²⁷ بۇنىڭ سەۋەبى، ئاتام ئۆزىمۇ سىلەرنى سۆيىدۇ. چۈنكى، سىلەر مېنى سۆيسىلەر ۋە مېنى ئاتامنىڭ ئەۋەتكەنلىكىگە ئىشەندىڭلار. ²⁸ مەن ئاتامنىڭ يېنىدىن بۇ دۇنياغا كەلدىم. ئەمدى بۇ دۇنيادىن ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىمەن.

²⁹ شاگىرتلىرى:

— ئەمدى تەمسىل كەلتۈرمەي، ئوچۇق ئېيتىڭىز! ³⁰ بىز سىزنىڭ ھەممىنى بىلىدىغانلىقىڭىزنى ئەمدى چۈشەندۈدۈم. چۈنكى، بىز سوئال سورىمىساقمۇ، سىز كۆڭلىمىزدىكىنى بىلىدىكەنسىز. بۇنىڭدىن سىزنىڭ خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگەنلىكىڭىزگە ئىشەندۈك، — دېيىشتى.

³¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ھازىر ئىشەندىڭلار، شۇنداقمۇ؟ ³² مانا، شۇنداق ۋاقىت كېلەي دەپ قالدى، شۇنداقلا كېلىپ قالىدىكى، ھەممىڭلار مېنى يالغۇز تاشلاپ ئۆز يوللىرىڭلارغا كېتىسىلەر. بىراق، مەن يالغۇز قالمايمەن، چۈنكى ئاتام مەن

بىلەن بىللىدۇر. ³³ بۇلارنى سىلەرگە مەن ئارقىلىق ئامانلىق تاپسۇن، دەپ ئېيتتىم. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەرنى ئازاب - ئوقۇبەتكە سالدى. ئەمما، غەيرەتلىك بولۇڭلار! چۈنكى، مەن بۇ دۇنيا ئۈستىدىن غەلبە قىلدىم!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا دۇئا قىلىشى

17 ¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، كۆزلىرىنى ئەرشكە تىكىپ مۇنداق دۇئا قىلدى:

— ئى ئاتا، مېنىڭ ۋاقت - سائىتىم يېتىپ كەلدى. سەن ئوغلۇڭنىڭ ئۇلۇغلىقىنى ئايان قىلغىن. بۇنىڭ بىلەن ئوغلۇڭمۇ ئۇلۇغلىقۇڭنى ئايان قىلسۇن. ² چۈنكى، سەن ئۇنىڭغا پۈتكۈل ئىنسانىيەتتىن ئۈستۈن ھوقۇق ئاتا قىلدىڭ. بۇنىڭ بىلەن، ئۇ سەن ئۇنىڭغا بەرگەن ئادەملەرنىڭ ھەممىسىگە مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلسۇن. ³ مەڭگۈلۈك ھايات بولسا ھەقىقىي بىردىنبىر خۇدا — سېنى ۋە سەن ئەۋەتكەن ئەيسا مەسھنى تونۇشتۇر. ⁴ مەن سەن ماڭا بۇيرۇغان ھەممە ئىشلارنى ئورۇنداش بىلەن سېنىڭ ئۇلۇغلىقۇڭنى يەر يۈزىدە ئايان قىلدىم. ⁵ ئى ئاتا، سېنىڭ يېنىڭغا قايتقىنىمدا، دۇنيا ئايرىدە بولۇشتىن بۇرۇن بىز بەھرىمەن بولغان ئۇلۇغلىقتىن مېنى قايتا بەھرىمەن قىلغايسەن.

⁶ سەن بۇ دۇنيادىن ماڭا تاللاپ بەرگەنلەرگە سېنى ئايان قىلدىم. ئۇلار سېنىڭكى ئىدى. ئۇلارنى ماڭا بەردىڭ، ئۇلار سېنىڭ سۆزۈڭگە ئەمەل قىلدى. ⁷ ئۇلار سەن ماڭا بەرگەن ھەممە نەرسىلەرنىڭ سېنىڭدىن كەلگەنلىكىنى ئەمدى بىلدى. ⁸ چۈنكى، سەن ماڭا قىلغان سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزدۈم، ئۇلارمۇ قوبۇل قىلدى. سەندىن كەلگەنلىكىمنى ھەق دەپ بىلىپ يەتتى ھەمدە مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭمۇ ئىشەندى. ⁹ بۇلارغا دۇئا قىلىمەن. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىگە ئەمەس، بەلكى سەن ماڭا بەرگەن ئادەملەرگە دۇئا

قىلمەن. چۈنكى ئۇلار سېنىڭكىدۇر. ¹⁰ مېنىڭكى سېنىڭكىدۇر. سېنىڭكى بولسا مېنىڭكىدۇر. مېنىڭ ئۇلۇغۇقۇم ئۇلار ئارقىلىق ئايان بولدى.

¹¹ مەن ئەمدى ئايرىلىش ئالدىدا تۇرمەن. ئۇلارنى بۇ دۇنيادا قالدۇرۇپ، سېنىڭ يېنىڭغا كېتىۋاتمەن. ئى مۇقەددەس ئاتا، ئۇلارنىڭ ساڭا بولغان سادىقلىقىنى ساقلىغىن. بىز ئىككىمىز بىر بولغاندەك، ئۇلارمۇ بىر بولسۇن.

¹² مەن ئۇلار بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتىدا، ئۇلارنىڭ ساڭا بولغان سادىقلىقىنى ساقلىدىم ھەم قوغدىدىم. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ھالاكەت يولغا ماڭغان كىشىدىن باشقا بىرىمۇ يوقالدى. مۇقەددەس يازمىلاردىكى ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان

كىشى توغرىلىق ئېيتىلغانلارنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن، مۇشۇنداق بولدى. ¹³ مانا ئەمدى سېنىڭ يېنىڭغا كېتىمەن. ئۇلارنىڭ قەلبىدە مېنىڭ

خۇشاللىقىم تولۇپ تاشسۇن دەپ، بۇ سۆزلەرنى دۇنيادىكى ۋاقىتىدا سۆزلىدىم، ¹⁴ سۆزلىرىڭنى يەتكۈزدۈم. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى ئۇلاردىن

نەپرەتلەندى، چۈنكى مەن بۇ دۇنياغا مەنسۇپ بولمىغىنىمدەك، ئۇلارمۇ بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەستۇر. ¹⁵ ئۇلارنى بۇ دۇنيادىن ئايرىۋەت دەپ ئەمەس،

بەلكى شەيتاندىن ساقلا، دەپ تەلەيمەن. ¹⁶ مەن بۇ دۇنياغا مەنسۇپ بولمىغىنىمدەك، ئۇلارمۇ بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەستۇر. ¹⁷ ئۇلارنى ھەقىقتىڭ

ئارقىلىق ئۆزۈڭگە ئاتغۇزغايىسەن، چۈنكى سېنىڭ سۆزلىرىڭ ھەقتۇر. ¹⁸ سەن مېنى دۇنياغا ئەۋەتكىنىڭدەك، مەنمۇ ئۇلارنى دۇنياغا ئەۋەتتىم. ¹⁹ ئۇلارمۇ

ئۆزلىرىنى ھەقىقىي ئاتسۇن دەپ، ئۆزۈمنى ساڭا ئاتايمەن.

²⁰ مەن ئۇلار ئۈچۈنلا ئەمەس، يەنە ئۇلارنىڭ يەتكۈزىدىغان سۆزلىرىنى

ئاڭلاپ، ماڭا ئېتىقاد قىلىدىغانلار ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىمەن. ²¹ ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىر بولسۇن. ئى ئاتا، سەن مەندە، مەن سەندە بولغاندەك، ئۇلارمۇ

بىزدە بولسۇن. شۇ ئارقىلىق، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مېنى سېنىڭ ئەۋەتكەنلىكىڭگە ئىشەنسۇن، دەپ دۇئا قىلىمەن. ²² بىز ئىككىمىز بىر

بولغاندەك، ئۇلارمۇ بىر بولسۇن دەپ، سەن ماڭا بەرگەن ئۇلۇغۇقنى ئۇلارغا ئاتا قىلدىم.²³ مەن ئۇلاردا، سەن مەندە؛ بۇ ئۇلارنىڭ ئىتتىپاقلىقىنىڭ مۇكەممەللىشىشى ئۈچۈندۇر. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى شۇ ئارقىلىق مېنى ئەۋەتكەنلىكىنى ھەم مېنى سۆيگىنىگەك ماڭا ئېتىقاد قىلغانلارنىمۇ سۆيىدىغانلىقىنى بىلسۇن.

²⁴ئى ئاتا، سەن ماڭا بەرگەن كىشىلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ مەن بىلەن بىر يەردە بولۇشىنى ھەم ئۇلارنىڭ ئۇلۇغۇقۇمنى كۆرۈشىنى ئارزۇ قىلىمەن. بۇ، دۇنيا ئاپىرىدە بولۇشتىن بۇرۇن، مېنى سۆيگەنلىكىڭ ئۈچۈن ماڭا بەرگەن ئۇلۇغۇقتۇر.²⁵ ئى ئادىل ئاتا، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سېنى تونۇمايدۇ، ئەمما مەن سېنى تونۇيمەن. شاگىرتلىرىمۇ مېنى سېنىڭ ئەۋەتكەنلىكىنى بىلىدۇ.²⁶ مەن سېنى ئۇلارغا ئايان قىلدىم، يەنە داۋاملىق ئايان قىلىمەن. بۇنىڭ بىلەن، ماڭا بولغان مېھىر - مۇھەببەتنىڭ ئۇلاردا بولسۇن، ھەم مەنمۇ ئۇلاردا بولاي.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

18 ¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ دۇئانى قىلغاندىن كېيىن، شاگىرتلىرى بىلەن بىللە تاشقىرىغا چىقىپ، يېرۇسالېمنىڭ سىرتىدىكى كىدرون ۋادىسىنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتتى. ئۇ يەردە بىر باغچە بار ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى ئۇ باغچىگە كىردى.² ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدامۇ ئۇ يەرنى بىلەتتى، چۈنكى ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن پات - پات ئۇ يەردە جەم بولاتتى.³ شۇنداق قىلىپ، يەھۇدا بىر قىسىم رىم لەشكەرلىرى بىلەن ئالىي روھانىيلار ۋە پەرسىيەلەر ئەۋەتكەن ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنى باشلاپ بۇ يەرگە كەلدى. ئۇلارنىڭ قوللىرىدا پانۇس، مەشئەل ۋە قوراللار بار ئىدى.⁴ ھەزرىتى ئەيسا بېشىغا كېلىدىغانلارنىڭ ھەممىسىنى

بىلىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ:

— كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

⁵ — ناسرەلىك ئەيسانى، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مانا مەن شۇ، — دېدى.

ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدامۇ ئۇلارنىڭ قاتارىدا تۇراتتى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا: «مانا مەن شۇ» دېيىشىگىلا، ئۇلار ئارقىلىرىغا يېنىپ يەرگە يىقىلىشتى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن يەنە بىر قېتىم:

— كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

— ناسرەلىك ئەيسانى، — دېيىشتى ئۇلار.

⁸ — سىلەرگە ئېيتتىمغۇ، مانا مەن شۇ. ئەگەر مېنىلا ئىزدىگەن بولساڭلار، بۇلارنى تۇتماڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئۆزىنىڭ: «ئاتا، سەن ماڭا بەرگەنلەردىن ھېچقايسىسىنى يوقاتمىدىم» دېگەن سۆزى ئەمەلىيەتتە ئىسپاتلاندى.

¹⁰ سىمۇن پېترۇس يېنىدىكى قىلچىنى قولغا ئېلىپ، باش روھانىيىنىڭ مالكۇس ئىسىملىك چاكىرىغا ئۇردى. قىلچ چاكىرىنىڭ ئوڭ قۇلىقىغا تېگىپ، ئۇنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى. ¹¹ ھەزرىتى ئەيسا پېترۇسقا:

— قىلچىنى غىلىپىڭغا سال! مېنى ئاتام ئەمر قىلغان بۇ ئازاب قەدەپنى ئىچمەيدۇ دەمسەن؟ — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھاننانىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىلىشى

¹² شۇنىڭ بىلەن، لەشكەر توپى بىلەن قوماندانى ھەم يەھۇدىيلار ئەۋەتكەن ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ باغلاشتى.

¹³ ئاندىن، ئۇنى ئالدى بىلەن شۇ يىلى باش روھانىي بولۇپ تۇرغان قاياپانىڭ

قېيناتىسى ھاننانىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. ¹⁴ بۇرۇن يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا: «پۈتۈن خەلقنىڭ ھالاك بولۇشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، بىرلا ئادەمنىڭ ئۆلۈشى ئەۋزەل» دېگەن كىشى دەل شۇ قايىپا ئىدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ تېنىشى

¹⁵ سىمۇن پېترۇس بىلەن يەنە بىر شاگىرت ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭغانىدى. ئۇ شاگىرت باش روھانىيىنىڭ تونۇشى بولغانلىقى ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن باش روھانىيىنىڭ ھويلىسىغا كىرەلدى. ¹⁶ سىمۇن پېترۇس بولسا تاشقىرىدا، دەرۋازىنىڭ يېنىدا قالدى. شۇڭا، باش روھانىيىنىڭ تونۇشى بولغان شاگىرت تاشقىرىغا چىقىپ، دەرۋازىۋەن قىز بىلەن سۆزلىشىپ، پېترۇسنى ئىچكىرىگە باشلاپ كىردى. ¹⁷ دەرۋازىۋەن قىز پېترۇستىن:

— سىزمۇ ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن ئەمەسمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ياق، مەن ئەمەس، — دېدى پېترۇس.

¹⁸ ھاۋا سوغۇق بولغانلىقى ئۈچۈن، باش روھانىيىنىڭ چاكارلىرى ۋە ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ياغاچ كۆمۈردىن يېقىلغان گۈلخاننىڭ چۆرىسىدە ئىسسىنىپ تۇرۇشاتتى. پېترۇس ئۇلارنىڭ يېنىدا تۇرۇپ ئوتقا قاقلىدى.

باش روھانىيىنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى سوراق قىلىشى

¹⁹ باش روھانىيى ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىنى ۋە ئۇنىڭ تەلىم بېرىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك سوئاللارنى سورىدى. ²⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مەن سۆزلىرىمنى ھەممە ئادەملەرگە ئاشكارا سۆزلىدىم، يەھۇدىيلار يىغىلىدىغان يەرلىك ئىبادەتخانىلاردا ۋە مەركىزىي ئىبادەتخانىدا دائىم تەلىم

بەردىم. ھېچقانداق مەخپىي سۆز قىلمىدىم. ²¹ بۇلارنى نېمىشقا مەندىن سورايسىز؟ سۆزلىرىمنى ئاڭلىغانلاردىن سوراڭ، ئۇلار نېمە دېگەنلىكىمنى بىلىدۇ.

²² ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندا، يېنىدا تۇرغان ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىدىن بىرى ئۇنى بىر كاچات ئۇرۇپ:

— باش روھانىغا مۇشۇنداق جاۋاب قايتۇرامسەن؟ — دېدى.

²³ — ئەگەر خاتا گەپ قىلغان بولسام، بۇنى كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا كۆرسەت. ئەمما، ئېيتقانلىرىم توغرا تۇرسا، مېنى نېمە ئۈچۈن ئۇرسەن؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

²⁴ بۇنىڭ بىلەن، ھاننان ئۇنى باغلاقلق پېتى باش روھانىي قايپاغا يوللىدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسادىن قايتا-قايتا تېنىشى

²⁵ سمۇن پېترۇس ئوتنىڭ ئالدىدا ئىسسىنىپ تۇرۇۋاتقاندا، باشقىلار:

— سەنمۇ ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن ئەمەسمۇ؟ — دېيىشتى.

— ياق، مەن ئەمەس، — دەپ تاندى پېترۇس.

²⁶ ئۇ يەردە باش روھانىنىڭ چاكارلىرىدىن بىرى، يەنى پېترۇس

قۇلىقىنى چېپىپ تاشلىغان ئادەمنىڭ تۇغقىنىمۇ بار ئىدى. ئۇ پېترۇسقا:

— باغچىدە سېنى ئەيسا بىلەن بىللە كۆردۈمغۇ! — دېدى.

²⁷ پېترۇس يەنە تاندى. دەل شۇ چاغدا، خوراز چىلىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋالىي پىلاتۇس ئالدىدا سوراق قىلىنىشى

²⁸ تاڭ يورۇغاندا، ھەزرىتى ئەيسا قايپاننىڭ يېنىدىن رىملىق ۋالىي

پىلاتۇسنىڭ ئوردىسىغا ئېلىپ كېلىندى. ئۇنى ئېلىپ كەلگەن يەھۇدىي

ئاقساقاللىرى بولسا ئۆزىمىزنىڭ ئېتىقادىنى بۇلغۇۋالمايلى دەپ، ئوردىغا كىرمەي، سىرتتا ساقلاپ تۇراتتى. بولمىسا ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ داستىخانغا جەم بولالمايتتى.

²⁹ شۇڭا، ۋالىي پىلاتۇس تاشقىرىغا چىقىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا كېلىپ: — بۇ ئادەمنىڭ ئۈستىدىن نېمە ئىش توغرىلۇق ئەرز قىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

³⁰ ئۇلار:

— بۇ ئادەم يامان ئىش قىلمىغان بولسا، ئۇنى سىزگە تاپشۇرمىغان بولاتتۇق، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

³¹ — ئۇنى ئۆزۈڭلار ئېلىپ كېتىپ، ئۆز قانۇنۇڭلار بويىچە سوراڭلار، — دېدى ۋالىي پىلاتۇس ئۇلارغا.

ئۇلار:

— بىزنىڭ ئۆلۈم جازاسى بېرىش ھوقۇقىمىز يوق تۇرسا، — دېيىشتى.

³² ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىنىڭ قانداق ئۆلدىغانلىقى توغرىسىدىكى ئالدىن ئېيتقىنىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن، بۇ ئىشلار يۈز بەردى.

³³ ۋالىي پىلاتۇس يەنە ئوردىسىغا كىرىپ، ھەزرىتى ئەيسانى چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن:

— سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— بۇ سوئالنى ئۆزىڭىز قويۇۋاتامسىز ياكى باشقىلار مەن توغرىلۇق سىزگە شۇنداق ئېيتقانمۇ؟ — دېدى.

³⁵ — مەن يا يەھۇدىي بولمىسام مۇنداق سوئاللارنى سورايدىغان! سېنى ماڭا تاپشۇرغانلار ئۆز خەلقىڭ ۋە ئالىي روھانىيلارغۇ! نېمە جىنايەت ئۆتكۈزگەندىڭ؟ — دېدى ۋالىي پىلاتۇس.

³⁶ — مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەس. ئەگەر مەنسۇپ

بولسىدى، شاگرتلىرىم مېنىڭ يەھۇدىيلارغا تاپشۇرۇلماسلىقىم ئۈچۈن جەڭ قىلغان بولاتتى. ھالبۇكى، مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ دۇنيادىكى پادىشاھلىققا ئوخشىمايدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁷ — دېمەك سەن بىر پادىشاھ، شۇنداقمۇ؟ — دېدى ۋالىي پىلاتۇس.
— ئېيتقىنىڭىزدەك، مەن پادىشاھ، مەن ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بېرىش ئۈچۈن دۇنياغا كەلدىم، ھەقىقەتتە تۇرىدىغان كىشىلەر مېنىڭ سۆزلىرىمنى ئاڭلايدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁸ ۋالىي پىلاتۇس ئۇنىڭدىن:

— «ھەقىقەت» دېگەن نېمە؟ — دەپ سورىدى.

ۋالىي پىلاتۇس بۇنداق دەپ سورىغاندىن كېيىن، يەنە تاشقىرىغا چىقىپ يەھۇدىيلارغا:

— مەن ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىدىم. ³⁹ لېكىن، سىلەرنىڭ ھەر يىلى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا يەھۇدىي مەھبۇسلاردىن بىرنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلىش ئادىتىڭلار بار. شۇڭا، ئەگەر خالىساڭلار، بۇ «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» نى قويۇپ بېرەي؟ — دېدى.
⁴⁰ ئۇلار يەنە:

— بۇ ئادەمنى ئەمەس، بارابباسنى قويۇپ بېرىڭ! — دەپ چۇقان سېلىشتى. (بارابباس بىر قاراچى ئىدى).

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىشى

19 ¹ بۇنىڭ بىلەن، ۋالىي پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانى قامچىلاتتى.
² لەشكەرلەر تىكەن شاخلىرىنى ئۆرۈپ، بىر تاج ياساپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىغا كىيدۈرۈشتى. ئاندىن، ئۇنىڭغا شاھانە سۆسۈن رەڭلىك تون كىيدۈرۈشتى. ³ ئۇلار يەنە ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ:

— ياشسۇن يەھۇدىيلارنىڭ «پادىشاھى!» — دەپ مەسخىرە قىلىشىپ، ئۇنى كاجاتلاشتى.

⁴ ۋالىي پىلاتۇس يەنە ئوردىسىدىن چىقىپ، خالايققا: — دىققەت! ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىغانلىقىمنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن، ئۇنى سىلەرنىڭ ئالدىڭلارغا ئېلىپ چىقىمەن، — دېدى. ⁵ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا بېشىدىكى تىكەنلىك تاج ۋە ئۇچىسىدىكى سۆسۈن رەڭلىك تون بىلەن تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىلدى. ۋالىي پىلاتۇس ئۇلارغا:

— مانا، ئۇ ئادەم! — دېدى.

⁶ ئالىي روھانىيلار ۋە ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ: — ئۇنى كرىستكە مېخلىتىڭ، كرىستكە مېخلىتىڭ! — دەپ ۋارقىراشتى. — ئۇنى ئۆزۈڭلار مېخلاڭلار! مەن ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىدىم! — دېدى پىلاتۇس.

⁷ يەھۇدىيلار مۇنداق دېيىشتى:

— بىزدە شۇنداق بىر قانۇن بار. شۇ قانۇنغا ئاساسەن، ئۇ ئۆزىنى خۇدانىڭ ئوغلى دەپ ئاتىغانلىقى ئۈچۈن، ئۆلتۈرۈلۈشكە تېگىشلىك. ⁸ ۋالىي پىلاتۇس بۇ سۆزنى ئاڭلاپ تېخىمۇ قورقۇپ، ⁹ يەنە ئوردىسىغا كىرىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ:

— سەن زادى قەيەردىن كەلگەن؟ — دەپ سورىدى.

ھەزرىتى ئەيسا جاۋاب بەرمىدى.

¹⁰ — سەن ماڭا گەپ قىلماسەن؟ سېنى قويۇپ بېرىشكە ھوقۇقىم بولغىنىدەك، كرىستكە مېخلاشقىمۇ ھوقۇقىم بارلىقىنى بىلمەمسەن؟ — دېدى ۋالىي پىلاتۇس.

¹¹ — سىزگە ئەرشتىن بېرىلمىگەن بولسا، ماڭا نىسبەتەن ھېچقانداق ھوقۇقىڭىز بولمىغان بولاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، مېنى سىزگە تاپشۇرۇپ

بەرگەن ئادەمنىڭ گۇناھى تېخىمۇ ئېغىردۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.
¹² شۇنىڭ بىلەن، پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانى قويۇۋەتمەكچى بولدى،
 لېكىن يەھۇدىيلار:

— بۇ ئادەمنى قويۇۋەتسەڭىز، رىم ئىمپېراتورنىڭ دوستى بولمىغان
 بولىسىز! كىم ئۆزىنى پادىشاھ دېسە، ئۇ كىشى ئىمپېراتورغا قارشى چىققان
 بولىدۇ! — دەپ چۇقان سېلىشتى.

¹³ ۋالىي پىلاتۇس بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيسانى تاشقىرىغا
 چىقاردى ۋە «تاش ياتقۇزۇلغان ھويلا» (ئارامىي تىلىدا «غابباتا») دېگەن
 يەردىكى ھۆكۈم چىقىرىش ئورنىدا ئولتۇردى.

¹⁴ ئۇ كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپىسى بولۇپ، سائەت ئون
 ئىككىگە ئاز قالغانىدى. ۋالىي پىلاتۇس يەھۇدىيلارغا:
 — مانا بۇ سىلەرنىڭ پادىشاھىڭلار! — دېدى.

¹⁵ — يوقتىڭ، يوقتىڭ، ئۇنى كرىستكە مىخلتىڭ! — دەپ ۋارقىراشتى
 يەھۇدىيلار.

— مېنى پادىشاھىڭلارنى كرىستكە مىخلاتسۇن دەمسىلەر؟ — دېدى
 ۋالىي پىلاتۇس.
 ئالىي روھانىيلار:

— رىم ئىمپېراتورىدىن باشقا پادىشاھىمىز يوق! — دەپ توۋلاشتى.
¹⁶ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ۋالىي پىلاتۇسنىڭ بۇيرۇقى بىلەن
 كرىستكە مىخلنىشقا تاپشۇرۇلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستكە مىخلنىشى

¹⁷ لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى ئېلىپ ماڭدى. ئۇ ئۆز كرىستىنى
 دۈمبىسىگە ئارتىپ، «باش سۆڭەك» (ئارامىي تىلىدا «گولگوتا») دېگەن

يەرگە باردى. ¹⁸ ئۇلار ئۇنى شۇ يەردە كرىستكە مۇخاپ، كرىستنى تىكلدى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىككى تەرىپىدە يەنە ئىككى جىنايەتچى بار بولۇپ، ئۇلارمۇ ئۇنىڭ بىلەن تەڭ مىخلاندى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستى ئىككى جىنايەتچىنىڭ ئوتتۇرىسىغا تىكلەنگەندى.

¹⁹ ۋالىي پىلاتۇس تاختىغا «ناسرەلىك ئەيسا — يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ يېزىپ، كرىستكە ئاستۇرۇپ قويدى. ²⁰ تاختىدىكى سۆزلەر ئىبرانىچە، لاتىنچە ۋە گرىكچە ئۈچ خىل يېزىقتا يېزىلغانلىقى ھەمدە ھەزرىتى ئەيسا مىخلانغان يەر شەھەرگە يېقىن بولغانلىقى ئۈچۈن، نۇرغۇن يەھۇدىيلار تاختىدىكى سۆزلەرنى ئوقۇغاندى. ²¹ شۇڭا، يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي روھانىيلىرى ۋالىي پىلاتۇسقا:

— «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ يازماڭ. ئۆزىنى «مەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى دېگەن» دەپ يېزىڭ، — دېيىشتى.

²² بىراق، ۋالىي پىلاتۇس ئۇلارغا:

— يازدىغىنىمنى يازدىم! — دېدى.

²³ لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى كرىستكە مىخلانغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ كىيىملىرىنى ئېلىپ، تۆتكە بۆلۈپ، ھەربىرى بىر ئۇلۇشتىن ئېلىشتى. توننىڭ ئىچىدىكى ئۇزۇن كۆڭلەكنىمۇ ئېلىشتى. بۇ كۆڭلەك تىكىلمىگەن بولۇپ، ئۈستىدىن ئاستىغا بىر يۈرۈش توقۇلغاندى. ²⁴ شۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر بىر — بىرىگە:

— بۇنى يىرتماي، چەك تارتىشايلى، كىمگە چىقسا شۇ ئالسۇن، — دېيىشتى.

بۇنىڭ بىلەن، مۇقەددەس يازمىلاردىكى مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

«تونۇمنى بۆلۈشتى ئۇلار،
كۆڭلىكىم ئۈچۈن تارتىشتى چەكلەر.»

دەرۋەقە، لەشكەرلەر شۇنداق قىلىشتى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستىنىڭ يېنىدا ئانىسى، ئانىسىنىڭ سىڭلىسى،
كلوپانىڭ ئايالى مەريەم ۋە مەجدەللىك مەريەملەر تۇراتتى. ²⁶ ھەزرىتى ئەيسا
ئانىسى بىلەن ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان شاگىرتىنىڭ بىرگە تۇرغانلىقىنى
كۆرۈپ، ئانىسىغا:

— ئانا، بۇ سىزنىڭ ئوغلىڭىز بولسۇن، — دېدى.

²⁷ كېيىن، شاگىرتىغا:

— بۇ سېنىڭ ئاناڭ بولسۇن، — دېدى.

شۇ ۋاقىتتىن ئېتىبارەن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇ شاگىرتى مەريەمنى
ئۆزىنىڭ ئۆيىدە تۇرغۇزدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمى

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا ھەممە ئىشلىرىنىڭ تاماملانغانلىقىنى بىلدى. ئاندىن:

— ئۆسسۈدۈم! — دېدى.

بۇنىڭ بىلەن مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان سۆزلەر ئەمەلگە
ئاشۇرۇلدى.

²⁹ ئۇ يەردە ئەرزان ئۈزۈم شارابى بىلەن تولدۇرۇلغان بىر كۇپ بار ئىدى.
ئۇلار ئۈزۈم شارابىغا چىلانغان بىر پارچە بۇلۇتنى لىپە كىگۈل غولغا باغلاپ،
ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاغزىغا ئۇزاتتى. ³⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۈزۈم شارابىنى
تېتىغاندىن كېيىن:

— تامام بولدى! — دېدى. دە، بېشىنى تۆۋەن چۈشۈرۈپ، جان بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بىقىنىغا نەيزە سانجىلىشى

³¹ ئۇ كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپىسى ئىدى. بۇ ھېيت دەم ئېلىش كۈنىگە توغرا كەلگەنىدى. يەھۇدىيلار كېستكە مىخلانغانلارنىڭ جەستىنى دەم ئېلىش كۈنىدە كېستتە قالدۇرۇشنى توغرا تاپمايتتى. شۇڭا، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى جەسەتلەرنى كېستتىن ئېلىۋېتىش مەقسىتىدە، ۋالىي پىلاتۇستىن مىخلانغانلارنىڭ تېزىرەك ئۆلۈشى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى چېقىۋېتىشنى تەلەپ قىلدى.

³² شۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر بېرىپ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كېستكە مىخلانغان ھېلىقى ئىككى ئادەمنىڭ پۇتلىرىنى چېقىۋەتتى. ³³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيساغا كەلگەندە، ئۇنىڭ ئاللىقاچان ئۆلگەنلىكىنى كۆردى، شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ پۇتىنى چاقمىدى. ³⁴ بىراق، لەشكەرلەردىن بىرى ئۇنىڭ بىقىنىغا نەيزىسىنى سانجىۋىدى، شۇئان قان ۋە سۇ ئېقىپ چىقتى.

³⁵ سىلەرنى ئىشەنسۇن دەپ، بۇنى كۆرگۈچى گۇۋاھلىق بەردى. ئۇنىڭ گۇۋاھلىقى ھەقتۇر. كۆرگۈچى ئۆزىنىڭ ئېيتقانلىرىنىڭ ھەق ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ. ³⁶⁻³⁷ بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى مۇقەددەس يازمىلاردا: «ئۇنىڭ بىر تال سۆڭىكىمۇ سۇنمايدۇ» ۋە «ئۇلار ئۆزلىرى نەيزە سانجىغان ئادەمگە قارىشىپ قالدۇ» دەپ ئالدىن ئېيتىلغانلارنى ئەمەلگە ئاشۇردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەپنە قىلىنىشى

³⁸ بۇ ئىشلار يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئاراماتىيالىق يۈسۈپ ھەزرىتى ئەيسانى دەپنە قىلىش ئۈچۈن، ۋالىي پىلاتۇستىن ئۇنىڭ جەستىنى ئېلىپ

كېتىشنى تەلەپ قىلدى. (يۈسۈپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەگەشكۈچىسى ئىدى. لېكىن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىن قورققىنىدىن بۇنى مەخپىي تۇتاتتى.) ۋالىي پىلاتۇس رۇخسەت بەرگەندىن كېيىن، يۈسۈپ بېرىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىنى كرىستتىن چۈشۈرۈپ ئېلىپ كەتتى. ³⁹ بۇرۇن بىر كېچىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كەلگەن نىكودىمۇ جەسەتكە چاچىدىغان سەبىرە ئارىلاش مۇرمەككى دېگەن دورا - دەرماندىن ئوتتۇز نەچچە كىلو ئېلىپ، يۈسۈپ بىلەن بىللە كەلدى. ⁴⁰ ئىككىيلەن ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىنى يەھۇدىيلارنىڭ دەپنە قىلىش ئادىتى بويىچە دورا - دەرمانلارنى چېچىپ، كەندىر رەخت بىلەن ئوراپ كېپەتلىدى. ⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا كرىستكە مىخلانغان يەردە بىر باغ بولۇپ، باغنىڭ ئىچىدە تېخى ھېچكىم قويۇلمىغان يېڭى بىر ئۆڭكۈر يەرلىك بار ئىدى. ⁴² بۇ كۈن ھېيتنىڭ ھارپىسى ھەم بۇ يەرلىك يېقىن جايدا بولغانلىقى سەۋەبىدىن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى شۇ يەرگە دەپنە قىلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى

20 ¹ يەكشەنبە كۈنى تاڭ تېخى يورۇمىغاندا، مەجدەللىك مەريەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەرلىكىگە باردى ۋە ئۆڭكۈرنىڭ ئاغزىدىكى تاشنىڭ ئېلىۋېتىلگەنلىكىنى كۆردى. ² ئۇ يۈگۈرگەن پېتى سىمۇن پېترۇس ۋە ھەزرىتى ئەيسا ياخشى كۆرىدىغان ھېلىقى شاگىرتنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇلارغا: — رەببىمىزنى يەرلىكىدىن ئېلىۋېتىپتۇ، قەيەرگە قويغانلىقىنى بىلمىدۇق! — دېدى.

³ پېترۇس بىلەن ھېلىقى شاگىرت تاشقىرىغا چىقىپ، يەرلىككە قاراپ يول ئالدى. ⁴ ئىككىيلەن بىللە يۈگۈرۈشۈپ ماڭدى، لېكىن ھېلىقى شاگىرت پېترۇستىن تېز يۈگۈرۈپ، يەرلىككە بىرىنچى بولۇپ يېتىپ باردى. ⁵ ئۇ

ئېگىشىپ ئىچىگە قاراپ، كەندىر كېپەننىڭ ئۇ يەردە يېپىقلىق تۇرغانلىقىنى كۆردى، لېكىن ئىچكىرىگە كىرمىدى. ⁶ كەينىدىن سىمۇن پېترۇس يېتىپ كېلىپ يەرلىككە كىردى ۋە ئۇ يەردە يېپىقلىق تۇرغان كېپەننى كۆردى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىغا چىگىلگەن ياغلىقنىمۇ كۆردى. ياغلىق كېپەن بىلەن بىر يەردە ئەمەس، بەلكى ئايرىم يەردە يۆگەكلىك تۇراتتى. ⁸ ئاندىن، يەرلىككە ئاۋۋال كەلگەن شاگىرتىمۇ يەرلىكنىڭ ئىچىگە كىرىپ، ئەھۋالنى كۆرۈپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكىگە ئىشەندى. ⁹ شۇنداق بولسىمۇ، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ قايتا تىرىلىشى كېرەكلىكى ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان سۆزلەرنى تېخىچە چۈشەنمىگەندى. ¹⁰ شۇنىڭدىن كېيىن، ئىككىيلەن ئۆزلىرى تۇرۇۋاتقان جايغا قايتىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەجىدەلىك مەريەمگە كۆرۈنۈشى

¹¹ مەريەم بولسا يەرلىكنىڭ سىرتىدا تۇرۇپ يىغلاۋاتاتتى. ئۇ يىغلاپ تۇرۇپ يەرلىكنىڭ ئىچىگە ئېگىشىپ قارىۋىدى، ¹² ئاق كىيىم كىيگەن ئىككى پەرىشتىنى كۆردى. ئۇلارنىڭ بىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستى قويۇلغان يەرنىڭ باش تەرىپىدە، يەنە بىرى ئاياغ تەرىپىدە ئولتۇراتتى. ¹³ ئۇلار مەريەمدىن:

— خانىم، نېمىشقا يىغلايسىز؟ — دەپ سورىدى.

— رەببىمنى ئېلىپ كېتىپتۇ، ئۇنى نەگە قويغانلىقىنى بىلەلمەيۋاتىمەن،

— دېدى مەريەم.

¹⁴ ئۇ شۇ گەپنى قىلىپلا كەينىگە قارىۋىدى، بىرىنىڭ ئۇ يەردە تۇرغىنىنى كۆردى. ئۇ دەل ھەزرىتى ئەيسانى ئىدى. لېكىن، ئۇ ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلمىدى.

¹⁵ — خانىم، نېمىشقا يىغلايسىز، كىمنى ئىزدەيسىز؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

مەريەم ئۇنى باغۇەن دەپ ئويلاپ:

— تەقسىر، ئەگەر ئۇنى سىز يۆتكىۋەتكەن بولسىڭىز، قەيەرگە قويغانلىقىڭىزنى ئېيتىپ بەرگەيسىز. مەن ئۇنى ئېلىپ كەلسەم، — دېدى.

¹⁶ — مەريەم! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

مەريەم بۇرۇلۇپلا، ئىبرانىي تىلىدا:

— رابىئونى! — دېدى. (بۇ سۆز «ئۇستاز» دېگەن مەنىدە).

¹⁷ — ماڭا ئېسىلماڭ! چۈنكى، مەن تېخى ئاتامنىڭ يېنىغا قايتىپ چىقمىدىم. بېرىپ قېرىنداشلىرىمغا ئېيتىڭ: «سىلەرنىڭمۇ ئاتاڭلار بولغان ئاتامنىڭ، يەنى خۇدايىڭلار بولغان خۇدايىمنىڭ يېنىغا قايتىپ چىقمەن!» — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹⁸ شۇنىڭ بىلەن، مەجدەللىك مەريەم شاگىرتلارنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارغا:

— رەببىمىزنى كۆردۈم! — دېدى. ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە ئېيتقانلىرىنى ئۇلارغا سۆزلەپ بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى

¹⁹ شۇ يەكشەنبە كۈنى كەچتە، شاگىرتلار جەم بولغان يېرىدە يەھۇدىيلاردىن قورققانلىقىدىن ئۆينىڭ ئىشىكلىرىنى تاقىۋەتكەندى. شۇ پەيتتە، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پەيدا بولۇپ، ئۆرە تۇرغان ھالدا ئۇلارغا:

— ئامان بولۇڭلار! — دېدى ²⁰ ۋە ئارقىدىنلا قوللىرى ۋە بىقىنىنى ئۇلارغا كۆرسەتتى. شاگىرتلار رەببىنى كۆرگەندىن قىن-قىنىغا پاتماي خۇشال

بولۇشۇپ كەتتى. ²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:
— ئامان بولۇڭلار! ئاتام مېنى ئەۋەتكىنىدەك، مەنمۇ سىلەرنى
ئەۋەتمەن، — دېدى.

²² بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئۇلارغا بىر پۈۋلەپ:
— خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا مۇيەسسەر بولۇڭلار. ²³ كىمنىڭ
گۇناھلىرىنى كەچۈرسەڭلار، ئۇنىڭ گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ! كىمنىڭ
گۇناھلىرىنى كەچۈرۈم قىلمىساڭلار، ئۇنىڭ گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ! *
— دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ توماسقا كۆرۈنۈشى

²⁴ ئون ئىككى شاگىرتتىن بىرى، يەنى «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان
توماس ھەزرىتى ئەيسا كەلگەندە ئۇلارنىڭ يېنىدا ئەمەس ئىدى. ²⁵ كېيىن،
ئۇلار ئۇنىڭغا:

— بىز رەببىمىزنى كۆردۈق! — دېيىشتى. لېكىن توماس:
— ئۇنىڭ قوللىرىدا مىخنىڭ ئىزىنى كۆرمىگۈچە، مىخلارنىڭ ئىزىغا ئۆز
بارمىقىمنى ۋە بىقىنىغا ئۆز قولىمنى تەگكۈزۈپ باقمىغۇچە، ھەرگىز
ئىشەنمەيمەن، — دېدى.

²⁶ بىر ھەپتىدىن كېيىن، شاگىرتلار يەنە شۇ ئۆيدە جەم بولغان بولۇپ،
توماسمۇ ئۇلار بىلەن بىللە ئىدى. ئىشىكلەر تاقاقلىق بولسىمۇ، ھەزرىتى ئەيسا
كىرىپ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇپ:
— ئامان بولۇڭلار! — دېدى. ²⁷ ئاندىن، توماسقا:

*23. بۇ، ئەلچىلەرنىڭ كىشىلەرنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقى بار، دېگەنلىك ئەمەس.
پەقەت خۇدالا گۇناھنى كەچۈرۈم قىلالايدۇ. بۇ يەردە ئەلچىلەرگە ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد
قىلغانلارنىڭ گۇناھىنىڭ كەچۈرۈم قىلىنغانلىقىنى جاكارلاش ئىمتىيازى بېرىلگەنلىكى شەرھەلەنگەن.

— بارمىقىڭنى بۇ يەرگە تەگكۈزۈپ، قوللىرىمغا قارا. قولۇڭنى ئۈزۈپ،
 بىقىنىمغا تەگكۈزۈپ باق. گۇمان قىلماي، ماڭا ئىشەن! — دېدى.
²⁸ — سەن مېنىڭ رەببىم ھەم خۇدايىمىسەن! — دېدى توماس ئۇنىڭغا
 جاۋابەن.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— مېنى كۆرگەنلىكىڭ ئۈچۈن ئىشەندىڭمۇ؟ كۆرمەي تۇرۇپ
 ئىشەنگەنلەر نەقەدەر بەختلىك — ھە! — دېدى.

بۇ كىتابتىن مەقسەت

³⁰ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىنىڭ ئالدىدا، بۇ كىتابتا يېزىلمىغان باشقا
 نۇرغۇن مۆجىزىلەرنىمۇ كۆرسەتتى. ³¹ بۇ خاتىرىلەر سىلەرنى ھەزرىتى
 ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسھ، شۇنداقلا خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىگە
 ئىشەنسۇن ھەم بۇ ئارقىلىق ئۇنىڭغا باغلىنىپ ھاياتلىققا ئېرىشىسۇن، دەپ
 يېزىلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەتتە شاگىرتىغا كۆرۈنۈشى

21 ¹ بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا تىبېرىيە كۆلىنىڭ بويىدا
 شاگىرتلىرىغا يەنە بىر قېتىم كۆرۈندى. بۇ قېتىمقى كۆرۈنۈشنىڭ
 جەريانى مۇنداق بولدى: ² سىمۇن پېترۇس، «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان
 توماس، جەللىسىدىكى كانالىق ناتانىئەل، زەبەدىينىڭ ئوغۇللىرى ۋە باشقا
 ئىككى شاگىرت بىللە ئىدى. ³ سىمۇن پېترۇس:
 — مەن بېلىق تۇتقىلى بارمەن، — دېدى.
 كۆپچىلىك:

— بىزمۇ سەن بىلەن بىللە بارىمىز، — دېيىشتى.

ئۇلار تاشقىرىغا چىقىپ، كېمىگە ئولتۇردى، لېكىن كېچىچە ھېچ نەرسە تۇتالمىدى. ⁴ تاڭ ئاتقاندا، ھەزرىتى ئەيسا سۇ بويىدا تۇراتتى، بىراق شاگىرتلار ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلمىدى. ⁵ ھەزرىتى ئەيسا:

— بالىلار، سىلەردە بېلىق يوقمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— يوق، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

⁶ — تورنى كېمىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە تاشلاڭلار، ئاندىن تۇتالايسىلەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ئۇلار تورنى شۇ ياققا تاشلاپ، شۇنداق كۆپ بېلىق تۇتتىكى، ھەتتا تورنى تارتىپ چىقىرالماي قالدى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياخشى كۆرگەن شاگىرتى پېترۇسقا:

— بۇ رەببىمىزغۇ! — دېدى.

سىمۇن پېترۇس ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، سېلىۋەتكەن چاپىنىنى كىيىپ، سۇغا سەكرىدى. ⁸ قالغانلار قىرغاقتىن ئانچە يىراق ئەمەس، تەخمىنەن يۈز مېتىرچە يىراقلىقتا بولۇپ، بېلىق بىلەن تولغان تورنى كېمە بىلەن تارتىپ قىرغاققا كەلدى. ⁹ ئۇلار قىرغاققا چىققاندا، ياغاچ كۆمۈردىن يېقىلغان، ئۈستىدە بېلىق بار گۈلخاننى ۋە ناننى كۆردى. ¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا:

— ئەمدى تۇتقان بېلىقڭلاردىن ئەكېلىڭلار، — دېدى.

¹¹ سىمۇن پېترۇس كېمىگە چىقىپ، تورنى قىرغاققا تارتىپ چىقاردى. تور چوڭ بېلىقلار بىلەن تولغان بولۇپ، جەمئىي بىر يۈز ئەللىك ئۈچ بېلىق بار ئىدى. بېلىق شۇنچە كۆپ بولسىمۇ، تور يىرتىلمىغانىدى. ¹² ھەزرىتى ئەيسا: — كېلىڭلار، تاماق يەڭلار، — دېدى. شاگىرتلارنىڭ ئىچىدە بىرەرسىمۇ ئۇنىڭدىن:

— سىز كىم بولسىز؟ — دەپ سوراشقا پېتىنالمىدى. چۈنكى، ئۇلار

ئۇنىڭ ئۆزلىرىنىڭ رەببى ئىكەنلىكىنى بىلدى. ¹³ ھەزرىتى ئەيسا نان بىلەن

بېلىقنى ئەكەپ ئۇلارغا بەردى. ¹⁴ مانا بۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىپ، شاگىرتلىرىغا ئۈچىنچى قېتىمى كۆرۈنۈشى ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېترۇس بىلەن سۆزلىشىشى

¹⁵ تاماقتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا سىمۇن پېترۇستىن:

— يۇھاننا ئوغلى سىمۇن، سەن مېنى بۇلاردىنمۇ چوڭقۇر سۆيەمسەن؟
— دەپ سورىدى.

— شۇنداق رەببىم، مېنىڭ سىزنى سۆيىدىغانلىقىمنى سىز بىلىسىز! —
دېدى پېترۇس.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئۇنداقتا، قوزلىرىمنى ئوتلات! — دېدى.

¹⁶ ئىككىنچى قېتىم يەنە ئۇنىڭدىن:

— يۇھاننا ئوغلى سىمۇن، مېنى سۆيەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

پېترۇس يەنە:

— شۇنداق، رەببىم، مېنىڭ سىزنى سۆيىدىغانلىقىمنى بىلىسىز، —
دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئۇنداقتا، قويلرىمنى باق، — دېدى.

¹⁷ ئۈچىنچى قېتىم يەنە:

— يۇھاننا ئوغلى سىمۇن، مېنى سۆيەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ سوئالنى ئۈچ قېتىم سورىغانلىقىغا كۆڭلى

بىر قىسىم بولۇپ:

— رەببىم، سىز ھەممىنى بىلىسىز، سىزنى سۆيىدىغانلىقىمنىمۇ بىلىسىز،

— دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئۇنداقتا، قويلرىمنى ئوتلات. ¹⁸ بىلىپ قويغىنكى، ياش ۋاقتىڭدا ئۆز بەلبېغىڭنى ئۆزۈڭ باغلاپ، خالىغان يېرىڭگە كېتەتتىڭ، لېكىن ياشانغاندا، قوللىرىڭنى ئۈزۈپ بېرسەن. باشقىلار سېنى باغلاپ، سەن خالىمايدىغان يەرگە ئېلىپ كېتىدۇ، — دېدى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزنى پېترۇسنىڭ قانداق ئۆلۈش ئارقىلىق خۇداغا شان-شەرەپ كەلتۈرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئېيتتى. ئاندىن، ئۇنىڭغا يەنە:

— ماڭا ئەگىشىۋەر، — دېدى.

²⁰ پېترۇس كەينىگە بۇرۇلۇپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياخشى كۆرىدىغان شاگىرتىنىڭ ئەگىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. (بۇ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاخىرقى كەچلىك تامىقىدا ئۇنىڭغا يېقىن ئولتۇرۇپ: «ئى رەببىم، سىزنى تۇتۇپ بەرمەكچى بولغان كىمدۇ؟» دەپ سورىغان شاگىرت ئىدى.) ²¹ پېترۇس ئۇنى كۆرۈپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ:

— ئى رەببىم، بۇ ئادەم كەلگۈسىدە قانداق بولار؟ — دەپ سورىدى.

²² — ئەگەر مەن قايتا كەلگۈچە ئۇنىڭ ھايات بولۇشىنى خالىسام، بۇنىڭ سەن بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى بار؟! ماڭا ئەگىشىۋەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

²³ بۇنىڭ بىلەن، قېرىنداشلار ئارىسىدا ھېلىقى شاگىرتىنىڭ ئۆلمەيدىغانلىقىغا دائىر گەپ تارقالدى. لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا پېترۇسقا: «ئۇ ئۆلمەيدۇ» دېمىگەندى. پەقەت: «ئەگەر مەن قايتا كەلگۈچە ئۇنىڭ ھايات بولۇشىنى خالىسام، بۇنىڭ سەن بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى بار؟» دېگەندى.

خاتىمە

²⁴ بۇ ئىشلارغا گۇۋاھلىق بەرگۈچى ھەمدە بۇ ئىشلارنى خاتىرىلىگۈچى ئەنە شۇ شاگىرتتۇر. بىزمۇ بىلىمىزكى، ئۇنىڭ گۇۋاھلىقى ھەقتۇر.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسا بۇلاردىن باشقا نۇرغۇن ئىشلارنىمۇ قىلغاندى. ئەگەر ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئايرىم - ئايرىم يېزىلغان بولسا، مېنىڭچە كىتابلار پۈتۈن دۇنياغا سىغمايتتى!

